

Tartu Ülikool
Sotsiaal-ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

**TELEUUDISTE VAATAMISE PÕHJUSED JA HARJUMUSED
ÜLIÕPILASTE HULGAS**

Bakalaureusetöö

Autor: Sandra Räim
Juhendaja: Andra Siibak, PhD

Tartu 2011

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD.....	7
1.1. Eesti telekanalite tekkimine.....	7
1.1.2. ETV, Kanal2 ja TV3 uudistesaadete iseloomustus.....	8
1.2. Noorte üldise meediakasutuse iseloomulikud tunnused.....	10
1.2.1. Eesti noorte üldine meediatarbimine.....	12
1.3. Noorte teleuudiste tarbimine.....	13
1.3.1. Eesti noored teleuudiste tarbijatena.....	16
1.4. Televisioon Internetis.....	17
1.5. Uurimisküsimused.....	18
2. MEETOD.....	20
3. VALIM.....	23
4. TULEMUSED.....	25
4.1. Üliõpilaste meediatarbimine üldiselt ja meediakanalite olulisus.....	25
4.2. Teleuudiste olulisus üliõpilaste ülejäänud meediatarbimise taustal.....	27
4.2.1. Üliõpilaste teleuudiste jälgimise praktikad.....	29
4.2.2. Üliõpilaste teleuudiste eelistused.....	31
4.2.3. Erinevate uudisteblokkide olulisus.....	34
4.3. Kvalitseetsed uudistesaadet ja kvaliteetsuse kriteeriumid.....	36
4.3.1. Kohalike teleuudiste usaldusväarsuse tajumine.....	38
4.3.2. Kohalike teleuudiste tajumine läbi sihtgruppide.....	40

4.4. Teleuudiste jälgimine Interneti vahendusel.....	48
5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	51
KOKKUVÕTE.....	63
SUMMARY.....	65
KIRJANDUS.....	66
LISA 1. INTERVJU KAVA.....	69
LISA 2. INTERVJU TRANSKRIPTSIOON.....	70
LISA 3. INTERVJU TRANSKRIPTSIOON.....	91

SISSEJUHATUS

Televisioon on pikka aega olnud üheks põhiliseks informatsiooni ja meelelahutuse allikaks. Ajalooliselt on televisioonile omistatud perekonda siduvat ning ühtekuuluvustunnet loovat funktsiooni (Morley 2007). Sonja Livingstone'i (2002) järgi võistlevad tänapäeval aga teised meediumid televisiooniga inimeste tähelepanu saamiseks. Praegu võib isegi öelda, et televisioon võistleb ülejäänud meediumidega, nagu Internet, mis on end tugevalt ja kindlalt inimeste igapäevategemistesse kinnitanud. Arvuti ja Internet võimaldavad kuulata raadiot, vaadata telesaateid, lugeda uudiseid, suhelda ning tutvuda uute inimestega – rohkemat kui ükski teine meedium. Tänapäeva noorte täiskasvanute jaoks on arvuti ja Interneti kooslus ilmselt kõige asendamatum väljund vajaliku informatsiooni ja meelelahutuse otsimiseks. Mitmed uuringud Ameerika Ühendriikides on viidanud seosele Interneti suurenenud kasutamise sageduse ning televiisori vaatamise vähenemise vahel (Kraut et al 2006, Nie & Erbring 2000).

Televiisiooni kui informatsiooni allika üheks iseloomulikumaks aspektiks võib pidada teleuudiseid, mis toovad inimesteni sündmusi siitsamast Eestist ning kõikjalt üle maailma nii hääles kui pildis. Peeter Vihalemm et al (2004) on *Mina. Maailm. Meedia* uuringutulemustes täheldanud, et televiisori info ja uudiste allikana on oluline vanema elanikkonna puhul, noorte jaoks see aga väga suurt tähtsust ei oma. Teleuudiste väikest populaarsust noorte hulgas on täheldatud veel näiteks Austraalias, USA-s ja Hollandis ehk Eesti ei ole siinkohal erand. Irene Meijer (2006) on Hollandis läbi viidud uuringu tulemustena välja toonud noorte huvi põneva, naljaka ja šokeeriva sisu vastu, mis pakuks kõneainet. Samas hindasid Hollandi noored ka informeerivaid ja õpetlikke telesaateid ning pidasid uudiseid oluliseks, kuid eelistasid siiski vaadata meelelahutuslikuma sisuga saateid (Meijer 2006). USA-s läbi viidud varasemad uuringud viitavad samuti sellele, et noored vaatavad aina vähem teleuudiseid. Näiteks 1996. aastal korraldatud uuringu tulemused täheldasid alla 30-aastaste seas teleuudiste vaatamise järsku langemist (Bukingham 2000).

Eelnevast lähtuvalt on antud bakalaureusetöö eesmärgiks uurida noorte eesti üliõpilaste teleuudiste jälgimise praktikaid ning heita valgust sellele, kuivõrd on teleuudised osaks noorte meediatarbimises. Põhiprobleemina näeb bakalaureusetöö autor just teleuudiste vaatamise vähenemist noorte seas ning Interneti jõulist pealetungi, mis võib lisaks kaugenemisele teleuudistest süvendada noorte kaugenemist traditsioonilisest meediast üldiselt. Eelnevalt on töö autor läbi viinud samateemalise seminaritöö, kus otsiti vastust samadele uurimisküsimustele, mis bakalaureusetöö puhulgi. Selleks viis töö autor läbi ühe fookusgrupi intervjuu kuue üliõpilasega vanuses 19-23 eluaastat. Bakalaureusetöö tarvis on läbi viidud ka teine fookusgrupi intervjuu samade kriteeriumide alusel. Töös esitatud järeldusteni on töö autor jõudnud nendes kahes fookusgrupiintervjuus kuulu põhjal.

Bakalaureusetöö on jaotatud viieks suuremaks osaks. Esimene, teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade peatükk moodustab uurimustöö baasi, mis aitab saadud tulemusi tõlgendada, tuua võrdlusi ja luua konteksti.

Töö teine osa keskendub metodoloogiale ehk kuidas uurimuse jaoks andmeid koguti, miks autor fookusgrupi intervjuu kasuks otsustas ning mis on sellele meetodile iseloomulikud jooned. Lühidalt on kirjeldatud ka intervjuu käigus tehtud loova ülesande eesmärki ja tagamaid. Peatüki lõpetab töös kasutatud kvalitatiivse tekstianalüüsi meetodite, *cross-case* ja *case-by-case* analüüsi lühikirjeldus ning miks otsustas autor sellise kombinatsiooni kasuks.

Kolmas suurem peatükk iseloomustab valimi kriteeriume ning seda, kuidas intervjuueeritavad valimisse sattusid. Lisaks sellele on tabelina toodud fookusgrupis osalenud noorte andmed – nende vanus, sugu, teaduskond ning eriala.

Neljandas peatükis on ära toodud uurimuse tulemused ning vastatud saavad kõik uurimisküsimused. Struktuur on loogiliselt üles ehitatud nii, et liigutakse üldisematelt teemadelt konkreetsemateni. Töö autor annab ülevaate noorte üldise meediatarmise ja meediakanalite olulisuse kohta. Järgmisena keskendutakse juba konkreetsetele teleuudiste olulisusele muude meediumide taustal. Edasi on ülevaate intervjuueeritavate teleuudiste

jälgimise praktikatest ning sellest, milliste telekanalite uudiseid kõige rohkem eelistatakse. Selle alapeatüki lõpetavad tulemused selle kohta, kuidas on mõni uudisblokk noorte jaoks olulisem kui teine. Eelviimase osa keskmeks on kirjeldus kvaliteetse uudisosa kriteeriumidest ning see, millised erinevad eesti telekanalite uudisosaid tajutakse. Viimaseks annavad tulemused ülevaate selle kohta, kuidas jälgivad intervjueritud noored teleuudiseid Internetist ning kuidas seda võimalust hinnatakse.

Järelduste ja diskussiooni peatükis võetakse saadud tulemused kokku ning diskuteeritakse selle üle, miks selliste tulemusteni jõuti. Samuti tuuakse võrdlusi mujal maailmas ja Eestis läbi viidud uuringutega ehk vaadatakse tulemusi laiemas kontekstis. Lisaks sellele leiab peatükist metodikriitika ning soovitusi edasisteks uurimusteks.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Antud peatükk annab kõigepealt ülevaate eesti telekanalite tekkimisloost ning lühikirjelduse uudistesaadetest, millele töös keskendutakse. Järgmise osa eesmärgiks on kirjeldada noorte meediatarbimise tunnuseid üldiselt ning Eesti kontekstis. Kolmas osa keskendub noorte teleuudiste jälgimise praktikatele, mida on täheldatud erinevate riikide uuringutes ja annab põgusa ülevaate ka eesti noorte teleuudiste jälgimise eelistustest. Neljandas osas on lühidalt juttu traditsiooniliselt televisiooni pakutava sisu jälgimisest Interneti vahendusel. Viimasena on ära toodud seminaritöö uurimisküsimused.

1.1. Eesti telekanalite tekkimine

Ärkamisaeg (1987-1991) on Hagi Šeini (2004: 146) järgi “ühenduslülil televisiooni üleminekul nõukogulikust süsteemist iseseisva Eesti telemaastiku arendamisperioodi”. Põhjendatumalt võiks ärkamisaega käsitleda pigem siirdeperioodi algusena, sest alates 1987/1988 telehooaja keskpaigast taandusid paljud nõukogude perioodile iseloomulikud jooned. 1990. aastate algul iseseisvus ETV, tekkis eratelevision ning arenema hakkas reklaamitur (Šein 2004).

1995-1999 algas telekanalite organisatsioonilise ja programmalase kujunemise aktiivne periood, mida iseloomustasid kasvav eetrikonkurents, telemaastiku kontsentreerumine ja programmide kommertsialiseerumine (Šein 2004). Lisaks ETV-le loodi EVTV ja RTV liitumisega TV3, Kanal 2 ja TV1, millega kinnistus Eesti uus telemaastik järgmiseks neljaks aastaks. 1999. aastal loobus ETV reklaamimüügist ning 2001 lõpetas TV1 tegutsemise (Šein 2004).

2001. aastal algas televaldkonna stabiliseerumine (Šein 2004). 19. detsember 2001 võeti vastu ETV ja ER 2003.-2005. aasta arengukava ning uus ringhäälinguseadus keelas reklaami otsepakkumise ja sponsorluse avalik-õiguslikus ringhäälingus. Telekanalite programmiprofiilid selginesid ning ETV eraldus veelgi rohkem meelelahutuslikust

telinghäälingust ning asus järjekindlamalt teostama avaliku teleprogrammi põhimõtteid (Šein 2004).

Stabiliseerumise perioodi lõpuks loetakse 2004. aastat, mil koostati Eesti rahvusringhäälingu arengukava (2005-2008) ning tehti algust uue organisatsiooni moodustamise jaoks vajalike tingimuste loomisega (Šein 2004). Eesti rahvusringhääling hakkas tegutsema 2007. aasta 1. juunil, millele eelnes Rahvusringhäälingu seaduse vastuvõtmine sama aasta 18. jaanuaril (ERR-i... 2011). Sellega pandi alus Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni ühendamisele ja Eesti Rahvusringhäälingu tekkimisele (ERR-i... 2011). Praegu moodustab ERR-i kaks teleprogrammi, viis raadioprogrammi ning mitmed uudiste ja teemaportalid (ERR-i... 2011).

Praeguseks on kolmele põhikanalile (ETV, Kanal2, TV3) lisandunud veel mitmeid erakanaleid, nagu TV6 ja Kanal11. Kuna antud töö fookuses on uudistesaadet, mida viimati mainitud erakanalites ei edastata, siis nendele telekanalitele töö autor tähelepanu ei pööra.

Eesti ja muude telekanalite populaarsuse hindamiseks korraldab TNS Emor igakuiseid teleauditooriumi uuringuid. TNS Emori andmetel oli 2011 aasta märtsikuus populaarseimaks telekanaliks ETV, mille vaatamisaja osakaal kogu vaatamisajast oli 17,5%. Sellele järgnes Kanal2 15,8 % ning TV3 11,4%-ga. (Teleauditooriumi 2011a)

1.1.2. ETV, Kanal2 ja TV3 uudistesaadete iseloomustus

ETV uudistesaaete "Aktuaalne kaamera" põhisaade on eetris iga päev kella 21.00-st. ETV koduleheküljel (ETV... 2011) oleva telekava järgi kestab uudistesaaade tööpäeviti 39 minutit, mille sisse mahuvad ka ilmateade ja spordiuudised. Laupäeval on "Aktuaalne kaamera. Ilm" eetris 20 minutit ning 21.20 algab "Sport", mis on telekavas ka eraldi välja toodud. Laupäeval kestavad uudised, ilmateade ja spordiuudised kokku 36-37 minutit. (ETV... 2011) Pühapäeval on kell 21.00 eetris "Aktuaalne kaamera. Nädal", kus

reastatakse tähtsamad uudised, avatakse olulisemate sündmuste tagamaid ja perspektiivi, fookusesse tuuakse ka nädala persoon. Teemasid kommenteerivad ERR-i ajakirjanikud ning vaatajateni jõuab Indrek Treufeldti rubriik “Nädala nähtus”. Kell 21. 35 on eetris spordiuudised (“Sport”), mis kestavad umbes 20 minutiti. (ETV... 2011)

Kanal2 uudistesaaade “Reporter” on nädala sees eetris kella 19.00-20.00-ni (Kanal2-e...2011).Nädalavahetustel on uudistesaaade eetris alates kella 19.00-st, kestab 35 minutit ning kannab nime “Reporter +” (Kanal2-e... 2011). Uudistesaaade “Reporter” sisaldab uudiseid,ilmateadet ning politsei-ja päästeametisõnumeid. Sellele lisaks näeb saates põhiuudiste laienduslugusid, nähtuste-, sündmuste-ja persoonikeskseid olemuslugusid, eksperimente jms (Kanal2-e... 2011).

TV3 pooletunnised uudised (“Seitsmesed uudised”, varasemalt “TV3 uudised”) on eetris iga päev kell 19.00. TV3 kodulehekülje (2011) järgi on “Seitsmesed uudised” sisukas ja tempokas ning kergesti jälgitav päevasündmuste kokkuvõte. Uudistemadele lisaks on saates intervjuud saatekülalistega ning uudiseid täiendavad kaasaegsed visuaalsed ja graafilised lahendused. Tööpäeviti keskenduvad „Seitsmesed uudised“ päevakajaliste uudiste ja teemade kajastamisele, nädalavahetuse saated on aga pigem rubriikidepõhised (TV3-e... 2011). Lühidalt on rubriikideks elustiil, sünnipäevalaste õnnitlemine, astroloogide sõnavõttud, Ainar Ruussaare vaatenurk nädala erutavamatele teemadele, PR ja ajakirjanduse telgitagused, teadus ja tehnikauudised ning Igor Gräzini ja Aivar Riisalu arutlus nädala sündmustest (TV3-e... 2011).

TNS Emori (2011a) andmetel jõudis uudistesaadetest märtsikuu 20 vaatatuma saate hulka “Aktuaalne kaamera” (12. koht), “Reporter +” (17. koht) ning ka “Aktuaalne kaamera. Nädal” (18. koht). Samad uudistesaadet olid esindatud ka veebruarikuu 20 populaarsema saate hulgas, kus “AK” hoidis samuti 12. kohta, “Aktuaalne kaamera. Nädal” oli 10. ning “Reporter +” 14. kohal. (Teleauditooriumi...2011b). Veebruaris oli top-20 hulgas esindatud ka “Reporter”, mis jäi uudistesaadetest viimasele, 18. kohale (*ibid.*).

1.2. Noorte üldise meediakasutuse iseloomulikud tunnused

Kaasaegses meediaruumis võistlevad erinevad meediumid auditooriumi tähelepanu eest rohkem kui kunagi varem. Selle üheks peamiseks põhjuseks on meediumide ja kanalite rohkus. Sonia Livingstone (2002) ütleb oma raamatus *Young People and New Media*, et tänapäeval võistlevad nii arvuti (Internet) kui ka teised meediumid televisiooniga meie tähelepanu saamiseks ning samal ajal muutub auditoorium rohkem fragmenteerituks just seetõttu, et meedia sisu on oluliselt mitmekesisem. Selle tõttu, et televisioon on lükatud tahaplaanile, on ta muutunud aga taustahelina rohkem osaks meie igapäevastes tegemistes (Livingstone 2002). Tänapäeva kiire elutempo lausa nõuab seda, et inimesed, eriti noored, tegelevad mitme asjaga korraga ning televisioon on seetõttu muutunud nende tegevuste taustamüraks. Mitmed Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringud on näidanud, et televiisori vaatamise vähenemist saab seostada suurenenud Interneti kasutusega. Nie ja Erbringi läbi viidud uuringus (2000) selgus, et inimesed tarbivad Interneti osaliselt televisiooni vaatamise arvelt. Uuringus, mille viisid läbi Kraut et al (2006), näitas longituuduuringus, et Interneti kasutuse sagedus on seotud teleri vaatamise sageduse vähenemisega. Seevastu läbilõikelised tulemused näitasid, et sagedasemad Interneti kasutajad vaatavad ka sagedamini televiisorit ning mitmekesisematel eesmärkidel kui vähemsagedased Interneti tarbijad (*ibid.*). Kraut et al (2006) on uurimuses arutlenud ka selle üle, et läbilõikelised uurimused võivad viia eksitavatele tulemustele. Samuti juhtisid uurijad tähelepanu sellele, et kuigi üldiselt viitab longituuduuringus seosele televisiooni jälgimise vähenemise ja Interneti sagedasema kasutamise vahel, ei näidanud seda kõik detailid. Interneti tarbimist meelelahutuse ja informatsiooni tarbeks ei seostatud keskmisest suurema langusega televiisori vaatamises, kuid Interneti kasutamine uute inimestega tutvumiseks ja *online*-gruppides osalemiseks viitas just vähenenud televaatamise sagedusele (Kraut et al 2006).

David Morley (2007) järgi on muutumas ka üldine peremudel, kuna inimesed kohanevad uute tehnoloogiatega ning tänapäeva mobiilse eluga, mistõttu kahaneb ühiste tegemiste ja koos ajaveetmise väärtustamine läänemaailmas kiiresti. Personaliseeritud

meediatarbimise kontekstis on Morley (*ibid.*) järgi väidetud, et Suurbritannias ei saavutaks tänapäeval edu nõ. tervele perele mõeldud programmid, kuna televiisori vaatamine perekondliku tegevusena on viimastel aastatel kõvasti vähenenud. Samas on ajalooliselt, pärast Teise maailmasõja aegset perioodi nähtud televisiooni olulise osana pere ühtekuuluvustunde loomisel (Morley 2007, viidatud Spiegel 1992 kaudu). Morley (2007) ütleb ka, et televiisori vaatamist on peetud ja peetakse siiani pereelu tavaliseks osaks ja igapäevaseks tegevuseks. See on aga põhjuseks, miks Morley (2007), nagu ka Livingstone'i (2002) järgi, ei jälgita televiisorit alati tähelepanelikult, vaid muude tegevuste ja perekondliku suhtluse taustaks või vahepeal.

International Communication Association'i iga-aastasel konverentsil töi Irene Meijer (2006) oma ettekandes samuti välja, et tänapäeval on erinevad meediateenused kättesaadavad igal ajal ning igal pool. Meijer on ettekade koostanud uuringu põhjal, mis viidi läbi Hollandis ning kajastab 450 erineva kultuurilise tausta ja haridustasemega noore (vanuses 15-25) meediakogemusi. Meijeri (2006) järgi on Interneti tulekuga arenenud mobiiltelefonide tehnoloogiad ja mobiilside teenused; samuti on juurde tulnud rohkelt erinevaid kommertskanaleid. Auditoorium on informatsioonist ja meelelahutusest üleküllastunud (Meijer 2006). Auditooriumi üleküllastumine on omakorda mõjutanud seda, kust kohast noored informatsiooni leiavad, kuidas nad omavahel suhtlevad ja millist meelelahutust hindavad (viidatud Huysmans et al 2004 kaudu). Kuigi Meijer ja Livingstone on noorte meediatarbimises esile toonud Interneti olulisust, siis ei tasu Interneti tähtsust alati üle hinnata. Suurbritannias läbi viidud uuringute tulemusena leidsid Hargreaves ja Thomas (2002), et noortest vanuses 16-34 eluaastat, pidas Internetti põhiliseks uudisteallikaks ainult 3% uuritavatest ja kasuliku uudisteallikana nimetas Internetti 23% noortest samas vanuserühmas.

Meelelahutus on noorte elus tähtsal kohal, nagu selgus Meijeri (2006) Hollandis läbi viidud uuringust – paljud kahekümnendates eluaastates noored peavad pärast kooli või tööd oluliseks lõõgastuda ja meeldivalt aega veeta. Sõpradega suhtlemisel on tehnoloogia arenguga selgelt kaasa mindud, kuna äärmiselt populaarsed on nii mobiiltelefon, tekstisõnumite saatmine kui ka MSN vestlused (Meijer 2006). Paljude noorte jaoks on

näiteks televiisori vaatamine aga “rumal tegevus” (*stupid activity*) ning tundub ajaraiskamisena. Samas leidus hulgaliselt ka neid, kes pidasid televiisori vaatamist lõõgastavaks tegevuseks ning tõid välja, et eelistavad põnevaid ja informeerivaid telesaateid (*ibid.*). Lisaks sellele hindavad noored telesaateid, mis pakuvad kõneainet ehk aitavad kaasa sotsialiseerumisele (Meijer 2006). Sellisteks saadeteks on näiteks mitmed *reality*-saated. Samuti pidasid uuringus osalenud noored oluliseks telesaateid, mis on õpetlikud ja panevad neid oma elu üle mõtisklema, kuna “lõbus” ja “hariv” ei pea tingimata teineteist välistama (Meijer 2006). David Morley (2007: 94) on väitnud, et *reality* -ja elustiilisaadete (*lifestyle*) populaarsuse tagamaad võivad peituda selles, et need võimaldavad inimestel samastuda. Kuigi uudised võimaldavad kogeda teatud põnevust nõ. kaugusest vaadatuna, ei seosta inimesed seda oma igapäevaeluga ega suuda seetõttu ka uudiste sisuga samastuda (*ibid.*)

1.2.1. Eesti noorte üldine meediatarbimine

Uurimuse *Mina. Maailm. Meedia* ülevaates on Peeter Vihalemm, Maarja Lõhmus ja Valeria Jakobson oma uurimuse tulemustes öelnud, et vanus on üheks tugevaimaks meediakasutust eristavaks teguriks, eriti uue meedia ning ka trükimeedia puhul (Vihalemm et al 2004). Sama uurimuse järgi järgi pidasid 36% noortest vanuses 20-29 eluaastat Interneti infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina väga oluliseks. Uurimuse põhjal koostasid uurijad meediakasutuse koondtüpoloogiad, mis jagunesid koondtunnuste põhjal kuueks erinevaks tüübiks. Esimest tüüpi, kus domineerivad inimesed alla 30 eluaasta (45% tüübist), eristavaks jooneks on väga aktiivne ja mitmekesine Interneti kasutamine, kaasa arvatud ajalehtede võrguversioonide lugemine. Uuringust, mis keskendus uue meedia kasutusele, selgus, et nooremas vanuserühmas (15-19) kasutab Interneti 85% vastanutest, igapäevaselt koguni 69%. 20-29-aastastest märkis 65%, et kasutavad Interneti. (Runnel & Pruulmann-Vengerfeldt 2004).

Eesti noorte puhul on 15-19 ja 20-29 aastaste noorte meediakasutus sarnane. Mõlemat vanuserühma iseloomustab keskmisest suurem huvi seltskonnaajakirjanduse vastu. Lisaks

sellele selgus uuringust, et kahekümnendates eluaastates noored loevad keskmisest vähem kohalikke lehti, mida võib põhjendada sellega, et antud vanuses on kõige sagedasem elukohavahetus ja mujale õppima või tööle minek (Vihalemm et al 2004). Siiski täheldati suurt huvi Äripäeva vastu ning koos noorema vanuserühmaga loetakse keskmisest rohkem Eesti Ekspressi (Vihalemm et al 2004).

1.3. Noorte teleuudiste tarbimine

Sarnaselt televiisori vaatamisega üldiselt on ka teleuudistele omistatud siduvat ja kogukonna tunde tekitamise funktsiooni (Bird 2011). Bourdan'i (2003) ning Gauntlett'i ja Hill'i (1999) läbi viidud uuringutest on selgunud, et teleuudiste vaatamise harjumus suureneb vanusega ning teismelistel ja noortel täiskasvanutel tekib huvi uudiste jälgimise vastu vanemate eeskujul (viidatud Bird 2011 kaudu). Siiski ka Bird (2011), nagu paljud teisedki autorid, kirjutab, et tänapäeval on teleuudiste vaatamine pidevalt vähenemas, kuna nooremad põlvkonnad on traditsioonilise meedia Inteneti vastu välja vahetanud. Näiteks Barnhurst ja Wartella (1998, viidatud Bird 2011 kaudu) on väitnud, et noored ei ole sellisest sidusest, mida teleuudised pakuvad, enam lihtsalt huvitatud. Muuhulgas leiavad autorid, et teleuudised ei mõjuta kuidagi seda, mis tähendab noorte jaoks olla kodanik või poliitiliselt aktiivne (Barnhurst & Wartella 1998, viidatud Bird 2011 kaudu).

David Buckingham (2000) ütleb oma raamatus *The Making of Citizens: Young People, News and Politics*, et teleuudised on ühiskonna toimimise jaoks asendamatuks infoallikaks. Teleuudised üheskoos ajakirjandusega on olulised loomaks ja säilitamaks informeeritud kodanikkonda (Buckingham 2000). Siiski tõdeb Buckingham (2000), et uuringud näitavad, et teleuudised ei ole oma ülesannete kõrgusel ja seda eriti noorte inimeste jaoks. Tänapäeva noortele on Buckinghami (2000) sõnul omased postmodernsed tunnusjooned – nad on küünilised, nende tähelepanu on hajutatud ning nad ei hinda traditsioonilisi kodanikeväärtusi. Putnami (2000, viidatud Kraut et al kaudu) järgi seostatakse teleuudiste vaatamist sotsiaalse aktiivsusega, sealhulgas suurenenud osalusega kodanikukohutuste täitmisel. Seevastu televiisori vaatamist meelelahutuslikel eesmärkidel seostatakse aga vähenenud huviga kodanikukohutuste täitmisel vastu (*ibid.*).

USA-s läbi viidud uuringud viitavad sellele, et noored vaatavad aina vähem teleuudiseid. 1996. aastal korraldatud uuringu (*Pew Research Center for the People and the Press*) tulemused näitasid, et alla 30-aastaste seas on teleuudiste vaatamine järsult langenud (Buckingham 2000). Kuigi noored on alati olnud uudistest vähem huvitatud kui vanemad inimesed, tõestavad uuringud, et generatsioonide vaheline lõhe suureneb järjepidevalt (Buckingham 2000).

Hollandis läbi viidud uuringust selgus, peaagu kõik noored pidasid uudiseid televisiooni tähtsaks žanriks, samas ei ole aga noorte jaoks teleuudiste vaatamine osaks päevarutiinist, see praktika iseloomustab pigem vanemaid televaatajaid (Meijer 2006). Noored vaatavad teleuudiseid pigem sellepärast, et teised just parajasti vaatavad või neil ei ole hetkel midagi muud teha (Meijer 2006). Jason Sternberg (1998) ütleb oma artiklis *Rating Youth: a Statistical Review of Young Australians' News Media Use*, et ka Austraalia noorte puhul on uuringud alates 1980. aastatest järjepidevalt viidanud sellele, et teleuudised ei ole noorte hulgas populaarsed. Samuti kirjutab Sternberg (1998), et tavaliselt eeldatakse, et noorele auditoriumile saab teleuudiste vaatamine omaseks vanuse kasvamisega. Kui Ameerikas läbi viidud uuringute tulemused viitavad sellele, et noored on teleuudiste vaatamisest huvitatud juba ülikooli algusaastatel, siis Austraalias kogutud andmed näitavad seda, et uudiste tarbimise harjumus tekib inimestel siiski hiljem (Sternberg 1998). Meijeri (2006) sõnul tuli Hollandi noorte puhul aga uuringust välja paradoks, et noored peavad teleuudiseid oluliseks, kuid ei vaata neid eriti. Selgituseks on pakutud seda, et noored on erinevate kommunikatsioonivahendite kaudu koguaeg suhtluses nii oma eakaaslaste kui ka perekonnaga, mistõttu on nad pidevas informatsioonivõrgus ning saavad olulistest sündmustest nagunii teada (Meijer 2006). Uudiseid vaatavad nad ainult siis, kui neil on selleks mingi eriline põhjus (Meijer 2006). Sternberg (1998) on noorte vähest teleuudiste tarbimist püüdnud selgitada läbi üldiste telerivaatamise harjumuste, mis uuringute järgi on teismeliste ja noorte täiskasvanute puhul madalseisus.

Samas on Austraalias läbi viidud uuringute tulemusena jõutud ka teistsugustele järeldustele. 1985. aasta uuringutulemustena selgus, et 15-24 aastaste vanusegrupis olid

teleuudised populaarsusel kolmandal kohal (Sternberg 1998). Uudisteprogramm “60 minutit” (*‘60 minutes’*) oli nii 1985-ndal aastal, vanuserühmas 15-24, kui ka 1994-ndal aastal, vanusegrupis 18-29, kuuendal kohal (1998). Siiski tõdeb Sternberg (1998), et hoolimata mõningatest erandlikest tulemustest, on noorte teleuudiste vaatamine madalal tasemel.

Rääkides uudiste formaadist ja sisust, leidsid Hollandi uurimuses osalenud noored, et uudised peaks jääma selliseks nagu nad on ehk nende formaati ja sisu ei peaks muutma (Meijer 2006). Noored ootavad uudistesaatelt tõsiseid teemasid, usaldusväärust ning vähem meelelahutuslikkust. Kommertstelekanalite uudistesaadetele viidati kui teisejärgulistele (*B-news*) ning kasutati sõnu nagu “ärakasutav” ja “sentsatsiooni otsiv” (Meijer 2006). Rohkem meelelahutuslikumaks tehtud uudiseid tajuvad noored ebaolulistena. Siiski vaatavad paljud noored uudistelaadseid meelelahutuslikke programme, kuid neid ei tajuta uudistena, seevastu “tõsiseid” uudistesaaateid tajutakse kui uudiseid, kuid neid vaadatakse palju vähem (Meijer 2006).

Meijeri (2006) järgi on noortel väljakujunenud ettekujutus sellest, mis on uudis ja mis mitte: uudis ei peaks olema lõbus (*fun*). Samuti selgus uuringust, et kahekümnendates aastates noorte jaoks on eristus nõ. “päris uudiste” ja “teistsuguste uudiste” vahel olulisem kui alla kahekümne aastaste noorte jaoks (Meijer 2006). Hargreaves ja Thomas (2002) on samuti uurinud nõ. “teistsuguste” uudisteprogrammide mõju. Need programmid on uudistesaaate formaadiga võrreldes ebakonventsionaalsed, rõhudes pigem meelelahutusele (Hargreaves & Thomas 2002). Sellisteks saadeteks on näiteks *talk-showd* ja mälumängud, mis Hargreavesi ja Thomase (2002) andmetel on regulaarselt või mõnikord informatsiooni allikateks koguni 50%-le uuritavatest. Samuti on Hargreaves ja Thomas (2002) uurinud brittide suhtumist 24-tunnistesse uudisteprogrammidesse ning on leidnud, et need on muutunud uudistemaastiku oluliseks osaks. Eelkõige omavad ööpäevaringselt uudiseid edastavad kanalid tähtsust nende jaoks, kelle päevane tööaeg on pikk ning noorte jaoks, kes viibivad sotsialiseerumise eesmärgil hilja õhtuni väljas (Hargreaves & Thomas 2002).

Tõsiste uudistesaadete vähest vaadadavust on võimalik selgitada ehk selle kaudu, millist funktsiooni televisioon noorte jaoks omab. Meijer (2006) tõi oma ettekandes välja, et enamjaolt otsivad noored televisioonilt meelelahutust ja lõõgastust. Oluline on, et konkreetne programm oleks meelelahutuslik, pakuks kõneainet ning informatsiooni põnevate faktide ja arvamuste kohta (Meijer 2006). Noorte sõnul paeluvad neid šokeerivad, veidrad, naljakad ja ebatavalised sündmused, suuresti jällegi selle tõttu, et need pakuvad kõneainet sõpradega suhtlemisel (Meijer 2006).

1.3.1. Eesti noored teleuudiste tarbijatena

Hollandis läbi viidud uurimuse tulemustega haakub ka Monica Raua 2005. aastal tehtud bakalareusetöö “Elukeskkonna mõju noorte teabevajadustele ja nende rahuldamise võimalused”. Tulemustes toob Raud (2005) välja, et enamus intervjuueeritavatest peab televisiooni tähtsaks infoallikaks. Samas on TV roll aga noorte jaoks erinev: osale on ta infoallikas, osale aga peamiselt meelelahutuse allikas; samuti pidasid noored televisiooni silmaringi avardavaks kanaliks (Raud 2005). Siiski nimetasid vaid üksikud noored televisiooni igapäevaseks infoallikaks (Raud 2005).

Üldiselt on eesti noorte jaoks eesti telekanalite uudistesaadet olulisemaks info, uudiste ja teadmiste hankimise vahendiks kui globaalsed uudiskanaliid (CNN, Euronews) (Vihalemm et al 2004). 2004. aastal läbi viidud uuringus pidasid noored eesti telekanalitest info, uudiste ja teadmiste hankimiseks kõige tähtsamaks Eesti Televisiooni ja TV3 uudistesaadet, nooremas vanuserühmas (15-19) võrdselt 24% vastanutest, kahekümnendates noored vastavalt 36% ja 33% vastanutest (Vihalemm et al 2004). Kanal2 jäi nendele numbritele märgatavalt alla (Vihalemm et al 2004). Siiski on noorte puhul televisioon suhteliselt tagasihoidliku tähtsusega, kuigi uuringutulemused kinnitavad, et eestlaste peamiseks uudiste hankimise kanaliteks on televisioon ja ajalehed (Vihalemm et al 2004). Kuigi Hollandis läbi viidud uuringu järgi on sealsete noorte jaoks televisioon olulisel kohal meelelahutuse jaoks, siis eesti noorte puhul ei

kuulu televisioon olulisimate meelelahutuskanalite hulka, milleks on eelkõige muusika ja Internet (Vihalemm et al 2004).

2010. aasta novembrikuus Turu-uuringute AS-i poolt Eesti Rahvusringhäälingu jaoks läbi viidud meediauuringute järgi on eestlaste seas vaadatuimaks telekanaliks ETV (77%), millele järgnesid Kanal2 (73%) ja TV3 (71%) (Kaldaru 2010). Nõ. igapäevaste vaatajate poolest, so 5-7 päeva nädalas, on vaadatuim Kanal2 (56%) ning ETV on 54%-ga teisel kohal, kuid suur osa elanikkonnast jagab siiski oma tähelepanu kolme juhtiva telekanali (ETV, Kanal2, TV3) vahel (Kaldaru 2010). Uuringust selgus veel, et ETV on sagedaste vaatajate poolest esikohal vanuses alates 30 eluaastast, kuid nooremate hulgas on esikohal Kanal2, millele järgneb TV3 (Kaldaru 2010).

Olulisimaks infokanaliks osutus ETV uudistesaaade “Aktuaalne kaamera”, mida pidas väga oluliseks ligi pool vaatajaskonnast (Kaldaru 2010). “AK-le” järgnesid uudistesaaade “Reporter”, üle-Eestiline päevaleht Postimees ja “TV3 uudised” (muudetud “Seitsmesteks uudisteks”) (Kaldaru 2010). Nooremate hulgas on olulisimaks infoallikaks Kanal2 uudistesaaade “Reporter”, “AK” on noorte hulgas märksa väiksema tähtsusega kui vanemates vanuserühmades, kuid siiski küllalt oluline (Kaldaru 2010).

1.4. Televisioon Internetis

Noam, Groebel ja Gerbarg (2004) on oma raamatus *Internet Television* mitmeti lahti mõtestanud telesaadete ja videote vaatamist veebi vahendusel. Kõige selgemalt ja üldisemalt tähendab Interneti televisioon (*Internet TV*) konventsionaalse televisiooni, multifilmide ja lühivideote tarbimist Interneti vahendusel ning personaalarvuti kaudu. (Noam, Groebel & Gerbarg 2004). Telesaateid jälgitakse veebi vahendusel reaalajas, kasutades nõ. video ülekande (*video streaming*) tehnoloogiat (*ibid.*). Autorite järgi pakub selline võimalus interaktiivset televisiooni jälgimise kogemust, kuna televisiooni vaatamisega kahasse on võimalik tarbida mitmeid kõrvalteenuseid (Noam, Groebel & Gerbarg 2004).

Ameerika Ühendriikides läbi viidud uuringu kohaselt on telesaadete, filmide ja videote vaatamine viimaste aastatega oluliselt kasvanud ja kasvab iga aastaga (Madden 2009). Ajaga on see hakanud mõjutama ka televiisori vaatamist, kuna aeg, mis kulus varem tarditsioonilise televisiooni vaatamisele, kuulub nüüd osaliselt Internetile (Madden 2009). Mary Maddeni (2009) järgi on rohkem kui kolmandik (35%) Interneti kasutajatest vaadanud telesaateid või filme *online* keskkonnas, seevastu 2007. aastal oli telesaateid ja filme jälginud vaid 16% (*ibid.*). Videojagamislehekülgede (*video sharing sites*), nagu *Youtube* ja *Google Videos*, külastamine on täiskasvanud kasutajate hulgas võrreldes 2006. aastaga kasvanud peaaegu kahekordselt 33%-lt 62%-le (Madden 2009). Noorte täiskasvanute hulgas, vanuses 18-29 eluaastat, on *online* videote vaatamine eriti populaarne, st üheksa kümnest (89%) kasutajast vaatab videojagamislehekülgedel pakutavat sisu ning 36% neist teevad seda igapäevaselt (Madden 2009). Kõikidest Interneti kasutajatest külastavad videojagamislehekülgi igapäevaselt 19% (Madden 2009). Noored on ka agaraimad telesaadete ja filmide *online*-st jägijad, st 18-29 aastastest veebikasutajatest 62% vaatab filme ja telesateid Interneti vahendusel, neist 16% igapäevaselt (Madden 2009).

1.5. Uurimisküsimused

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida noorte üliõpilaste teleuudiste jälgimise praktikaid. Muuhulgas uuritakse, kui võrd üliõpilased teleuudiseid jälgivad, millise telekanali uudistesasteid eelistatakse ja millega enda eelistusi põhjendatakse. Lisaks sellele on eesmärgiks uurida seda, millisenä tajuvad üliõpilased erinevate telekanalite uudistesasteid ja kuidas nad seda põhjendavad. Noored on ka agarad Interneti tarbijad ja otsivad suures osas informatsiooni just sealt. Selle tõttu on eesmärgiks uurida ka seda, kui võrd üliõpilased vaatavad uudistesasteid veebist ja millistel põhjustel nad seda teevad.

Käesolev bakalaureusetöö on välja kasvanud sellele eelnevast seminaritööst, mille käigus viis töö autor läbi ühe fookusgrupi intervjuu kuue intervjuueeritavaga. Seminaritöö käigus

uuriti samuti noorte üliõpilaste teleuudiste jälgimise praktikaid ning leiti vastused allolevatele uurimisküsimustele, mis jäid samaks ka bakalaureusetöö puhul.

1. Milliseid teleuudiseid üliõpilased eelistavad (ETV, TV3, Kanal2)?

- Millega põhjendavad üliõpilased oma teleuudiste jälgimise praktikaid?
- Milliseid uudistesaateid peetakse kvaliteetseks (usaldusväärseks), milliseid mitte?
Mis on kvaliteetse uudistesaaite kriteeriumideks?
- Millistena tajuvad üliõpilased erinevate telekanalite uudistesaaiteid ?

2. Kui oluline on üliõpilaste jaoks teleuudiste tarbimine?

- Kui olulised on teleuudised üliõpilaste jaoks võrreldes uudistega teistes meediumides?
- Millised uudisteblokid – eesti uudised, välisuudised, spordiuudised – on üliõpilaste jaoks uudistesaaite vaatamisel olulisimad või jälgivad nad uudistesaadet kui tervikut?
- Kuivõrd jälgivad üliõpilased teleuudiseid Interneti vahendusel?

2. MEETOD

Kuna käesoleva bakalaureusetöö autori sooviks on uurida üliõpilaste teleuudiste tarbimise praktikate tagamaid, siis on uurimisküsimustele vastuste saamiseks valitud kvalitatiivne lähenemine. Bakalaureusetöö empiirilise osa jaoks on autor meetodiks valinud fookusgrupi intervjuu. Fookusgrupi intervjuudes püütakse luua igapäeva elule lähedasem olukord kui see on situatsioon, mida võimaldab intervueeriija ja intervueeritava kohtumine nelja silma all (Laherand 2008). Michael Patton (2002, viidatud Laherand 2008: 220 kaudu) peab fookusgrupiintervjuud efektiivseks vahendiks kvalitatiivsete andmete kogumiseks, mis võimaldab teatud määral kontrollida ka saadud andmete kvaliteeti. Rühma liikmed parandavad ja tasakaalustavad teineteist ning seetõttu heidetakse valed või äärmuslikud vaated kõrvale ning samuti saab hinnata, millal on tegu ühiste, jagatud seisukohtadega (*ibid*). Morgan (2006) ütleb, et fookusgrupis osalejate vestlus seisab tihti teemat puudutavate mõtete jagamises ja võrdlemises, samuti jagatakse oma kogemusi ning võrreldakse neid omavahel. Ricahard A. Krueger'i järgi (1988) toimivad fookusgrupi intervjuud väga hästi saamaks infot selle kohta, kuidas erinevaid tooteid, teenuseid jms. tajutakse ning milliseid tundeid ja mõtteid need tekitavad. Fookusgrupiintervjuud annavad infot mitte ainult selle kohta, mida osalejad mõtlevad, vaid ka selle kohta, miks nad niimoodi mõtlevad (Morgan 2006). See, kuidas inimesed midagi tajuvad, mida nad mõtlevad ja tunnevad on hea viis kirjeldamiseks erinevate praktikate tagamaid ja sügavamat tähendust. Kõigi eelpool nimetatud põhjuste tõttu on autori silmis fookusgrupiintervjuu antud bakalaureusetöö jaoks kõige sobilikum meetod.

Meetodi pahupoolena toob Krueger (1988) välja, et vastajad võivad oma seisukohti ja arutluskäiku muuta, kuna teised grupiliikmed võivad neid mõjutada. Samuti on võimalik, et inimeste rohkuse tõttu kerkivad esile ebaolulised teemad (Krueger 1988). Lisaks sellele on Kruegeri (1988) järgi ka kogutud materjali raskem analüüsida, kuna vastuseid tuleb analüüsida grupivestluse kontekstis, mistõttu vastuste kontekstist või järjekorrast välja tõstmine võib viia ennatlike järeldusteni. Samuti vajab fookusgrupi intervjuu kogunud intervueerijat, et vestluskäiku kindlal kursil hoida (Krueger 1988). Antud töö autoril ei ole seda tüüpi intervjuude läbiviimisega eriti suurt kogemust, mistõttu võib

grupivestlusesse tulla sisse ebaolulisi teemasid. Siiski, olles kaalunud nii meetodi plusse kui ka miinuseid, on töö autor seisukohal, et fookusgrupi intervjuu läbi viimine on kõige sobilikum meetod uurimisküsimustele vastuste saamiseks.

Intervjuu läbiviimiseks on eelnevalt koostatud intervjuu kava, mis lähtub uurimisküsimustest. Kuna uurimisküsimusi on kaks, on ka intervjuu kavas olevad küsimused laias laastus kahe suunitlusega – erinevate telekanalite teleuudiste eelistamine ja põhjused ning teleuudiste olulisus noorte jaoks. Fookusgrupi intervjuu küsimused olid üles ehitatud nii, et intervjuerija saaks kõigepealt aimu, milliseid meediume ja mis eesmärgil noored üldiselt tarbivad ehk küsimused liikusid üldisematelt teemadelt kitsamate juurde. Suur osa järgnevatest küsimustest puudutasid konkreetselt teleuudiseid – millist funktsiooni need noorte jaoks täidavad, milliste telekanalite uudiseid nad jälgivad ning kuidas neid iseloomustavad. Lisaks sellele uuris intervjuerija noorte käest ka seda, kui sageli nad teleuudiseid jälgivad, kuivõrd mõni uudisteblokk on nende jaoks olulisem kui teine ning kuivõrd on nende teleuudiste jälgimise praktikad muutunud seoses ülikooli õppima tulekuga. Intervjueritavatel paluti kirjeldada ka erinevate eesti telekanalite uudiste sihtrühmi. Selleks jagas intervjuerija rühmaliikmed kolme gruppi – igase gruppi kuulus kaks liiget. Noortel paluti sihtrühmad paberile joonistada ning veidi hiljem oma joonistusi kirjeldada. Selline kaheks jagamine võimaldas sügavamalt diskussiooni sihtrühmade üle ning loov tegevus joonistamise näol oli mõeldud vahelduse pakkumiseks ning grupiliikmete meelte elavdamiseks, et vältida väsimuse tekkimist. Iga grupp sai kahe peale ühe joonistuslehe, et kindlustada koostööd, ning värvipliatsid. Sihtrühmade kirjeldamine andis olulist infot selle kohta, kellele suunatuks noored konkreetseid teleuudiseid peavad ning lisainformatsiooni selle kohta, millistena neid teleuudiseid tajutakse. Töö autor analüüsis põgusalt joonistusi – millisena visuaalselt sihtrühmi kujutati ja läbi kelle või mille sihtrühmi välja toodi – kui ka kirjeldusi, mille kaudu põhjendati sihtrühmade valikuid ning koostas siis kirjeldused teleuudiste tüüpiliste vaatajate kohta. Järgmisena uuris intervjuerija seda, millised on noorte jaoks kvaliteetsed uudistesaaate kriteeriumid ning millised eesti telekanalite uudistesaaated nende hinnangul kvaliteetsed on. Küsimustiku viimane osa keskendus sellele, kuivõrd noored jälgivad teleuudiseid Internetist, kuivõrd nad teleuudiste veebist järelevaatamise

võimalusega üldse kursis on ning kelle jaoks on nende hinnangul selline võimalus oluline.

Fookusgruupiintervjuu käigus kogutud materjali kvalitatiivseks analüüsimiseks on valitud vertikaalanalüüsi (*cros-case analysis*) ja horisontaalanalüüsi (*case-by-case analysis*) meetodite kombinatsioon. Esimese puhul vaadeldakse teatud teemat läbi kõigi vastajate hinnangute – kõrvutades neid ja otsides sarnasusi ja erinevusi (Vihalemm 2007). Teise korral analüüsitakse teksti vastaja tasandil, st respondentide vastuseid vaadeldakse läbi terve intervjuu (Vihalemm 2007). Analüüs on läbi viidud manifestselt, st et kasutatud on ainult neid elemente, mis on otsesõnu esindatud ja näidatavad, nõ. ridade vahelt lugemist töö autor ei kasuta. Analüüsis on välja toodud üldised tendentsid erinevate teemade kohta ning samuti märkimist väärivad erandid. Selline analüüsimeetod on sobilikum andmaks ülevaatlikku pilti noorte üldisest teleuudiste jälgimise praktikatest ning suhtumisest teleuudistesse ning võimaldamaks välja tuua ka mõningaid erandeid ja vähemusse jäävaid arvamusi.

3. VALIM

Kruegeri (1988) järgi on fookusgrupi puhul oluline arvamuste paljusus, kuid samas on vajalik, et kõik grupi liikmed saaksid arvamust avaldada. Laheranna sõnul on (2008) erinevad autorid soovitanud fookusgrupi suuruseks inimeste arvu vahemikus 5-10, 6-8 ja isegi 2-12. Kidron (2002, viidatud Laherand 2008 kaudu) on välja toonud, et grupiprotsesside käivitumiseks oleks hea, kui rühmas oleks vähemalt viis inimest. Võttes arvesse erinevate autorite soovitatud intervjueeritavate arvu ning bakalaureusetöö autori vähest kogemust fookusgrupiintervjuude läbiviimisel, kujunes ühe intervjuu valimi suuruseks kuus intervjueeritavat. Kokku viis töö autor läbi kaks fookusgrupi intervjuud, st kogu valimi suurus on 12 intervjueeritavat.

Valimi üheks kriteeriumiks intervjueeritavate puhul oli see, et kõik intervjueeritavad oleksid üliõpilased. Samuti oli oluliseks valimikriteeriumiks respondentide vanus, mis pidi jääma vahemikku 19-23 eluaastat, kuna eesmärgiks oli uurida noorte täiskasvanute teleuudiste jälgimise praktikaid. Üliõpilased valiti fookusgruppi homogeensuse huvides ning homogeensust lisas ka väike vanusevahe. Määratud vanuse kriteerium võimaldas rühmas osaleda nii bakalaureuseastme esimese kursuse õpilastel kui ka juba magistri esimesel aastal õppivatel tudengitel. Kuna eesmärgiks oli uurida muuhulgas ka seda, kuivõrd on ülikooli õppima tulemine noorte teleuudiste jälgimise praktikaid muutnud, siis on antud tunnused sobivad võimaldamaks varieeruvaid arvamusi – nooremad on alles vanematekodus eemale kolinud, vanemad üliõpilased märksa varem. Lisaks sellele oli üheks kriteeriumiks, et intervjueeritavad vaataksid vähemal või rohkemal määral teleuudiseid, et nad saaksid grupivestluses kaasa rääkida. Kuna intervjuud viiakse läbi üliõpilaste hulgas, on valiidsuse tagamiseks oluline, et nende seas oleks intervjueeritavaid erinevatest teaduskondadest.

Valim moodustus nii töö autori tutvusringkonnas liikuvatest noortest kui ka kriteeriumi alustel juhuslikult valitud noortest. Töö autor tutvustas seminaritöö eesmärki erinevate teaduskondade loengutes ning valis huvi tundnud noorte hulgast intervjueeritavad fookusgruppi. Nii oli tagatud Kruegeri (1988) soovituslik kriteerium, et intervjueeritavad

ei tohiks teineteist tunda või siis ei oleks head sõbrad. Järgnevalt on toodud tabel fookusgrupis osalenute andmetega.

Tabel 1. Intervjueeritavate andmed

Sugu	Vanus	Teaduskond	Eriala
Naine (N1)	22	Sotsiaal-ja haridusteaduskond	Kommunikatsioonijuhtimine
Mees (M2)	22	Õigusteaduskond	Juura
Naine (N3)	23	Sotsiaal-ja haridusteaduskond	Põhikooli mitme aine õpetaja
Naine (N4)	21	Sotsiaal-ja haridusteaduskond	Ajakirjandus ja kommunikatsioon
Naine (N5)	21	Filosoofiateaduskond	Klassikaline filoloogia
Naine (N6)	19	Filosoofiateaduskond	Semiootika ja kultuuriteooria
Naine (N7)	22	Filosoofiateaduskond	Klassikaline filoloogia
Naine (N8)	22	Kehakultuuriteaduskond	Kehaline kasvatus ja sport
Naine (N9)	23	Sotsiaal-ja haridusteaduskond	Klassiõpetaja
Mees (M10)	19	Sotsiaal-ja haridusteaduskond	Ajakirjandus ja kommunikatsioon
Mees (M11)	21	Sotsiaal-ja haridusteaduskond	Ajakirjandus ja kommunikatsioon
Naine (N12)	23	Õigusteaduskond	Juura

4. TULEMUSED

Tulemused on esitatud neljas osas, nii et iga osa annab vastuse teatud uurimisküsimustele. Tulemuste esitamisel on lähtutud uurimiskava ülesehituse loogikast. Esimene osa on sissejuhatav, s.t annab ülevaate intervjueeritud noorte üliõpilaste üldisest meediatarbimisest ning sellest, milliseid meediakanaleid nad olulisimaks peavad. Teine peatükk keskendub konkreetsemalt sellele, kui oluliseks peavad üliõpilased teleuudiseid, millised on nende teleuudiste jälgimise praktikad ning milliseid teleuudiseid vaadata eelistavad. Teise peatükki lõpetab ülevaade selle kohta, kui võrd on intervjueeritavate jaoks üks või teine uudisteblokk – eesti uudised, välisuudised, sport – olulisem. Kolmas osa annab ülevaate selle kohta, millised on kvaliteetse uudistesaaate kriteeriumid ning kui võrd usaldusväärsetena üliõpilased eesti telekanalite uudistesaaateid peavad. Samuti on kolmandas osas kirjeldatud seda, milliseid sihtgrupe intervjueeritavad erinevatele teleuudistele omistavad. Kõige viimane peatükk keskendub sellele, kui võrd jälgitakse teleuudiseid Interneti vahendusel.

4.1. Üliõpilaste meediatarbimine üldiselt ja meediakanalite olulisus

Kõikide intervjueeritavate jaoks on Internet põhiliseks meedia tarbimise kanaliks. Internetti kasutatakse eelkõige ajalehtede *online* versioonide lugemiseks, kuid põgusalt mainiti ära ka Interneti kasutamine suhtlusesmärgil, sotsiaalmeedia vahendusel. Ajalehtede veebiversioonidest osutus intervjueeritavate hulgas kõige populaarsemaks Postimees *online*, kuid välja toodi ka Õhtulehe ja Eesti Päevalehe veebiversiooni lugemist ja erandina välismaine ajaleht *The Guardian*.

N3: *No rohkem igapäevaseid Interneti väljaandeid, ajalehed, Postimees ja Päevaleht.*

N6: */.../Postimeest loen ja Õhtulehte loen ja /.../.*

N8: *Jah, Internet, online jah.*

Paberväljaandeid seevastu loevad noored väga vähe või ei loe üldse. Fookusgruppiintervjuudest selgus, et paberkandjal loetakse ajalehti vaid aeg-ajalt raamatukogus olles ning mainiti, et ka kodus, isiklikult noore enda nimele tellitud

ajalehte tegelikult ei loeta. Paberlehe reaalselt lugemist tõi esile vaid üks intervjuueeritavatest.

M10: *Mul käib ajaleht, aga ega ma seda ei loe /.../.*

N8: *Mul on sama asi, et Internet ja telekas. Et ajalehti üldse ei viitsi lugeda.*

Seevastu nimetati mitmel korral teleuudiste jälgimist meediatarbimise ühe osana. Siin võib aga esile tuua, et tihti vaadatakse teleuudiseid koos vanematega või pigem juhuslikult.

Lisaks televisioonile mainiti mõnel korral, et ka raadio kuulamine kuulub noorte meediatarbimise praktikate hulka, eraldi toodi välja näiteks Raadio 2 ja saade “Olukorrast riigis”. Samas võib raadio kuulamise siiski üsna vähesest nimetamisest järeldada, et selle meediumi tarbimine ei ole intervjuueeritavate jaoks niivõrd oluline kui Interneti kasutamine või televisiooni vaatamine, mida toodi esile märksa rohkem.

N1: */.../ Ja raadiot kuulan...Raadio2 kuulan /.../.*

Huvitavate eranditena võib fookusgruupiintervjuudest välja tuua nüanssi, et meediat tarbitakse näiteks veel *podcastide* näol, mis võimaldavad alla laadida raadiosaateid ning enda jaoks on samal põhjusel avastatud ka *Youtube*, mis pakub erinevaid võimalusi tarbida mitmesuguseid uudistelaadseid programme.

M2: *Ja siis Youtube 'st saab erinevaid alternatiivsemaid meediakanaleid /.../.*

M11: */.../aga see mingi uus sõna podcast vä. Et nagu laed alla selle faili ja siis pärast kuulad /.../.*

Intervjuueeritavate puhul tuli esile, et meediat kasutatakse eelkõige selleks, et olla kursis maailmas toimuva ja üldise infovooluga. Vähemal määral nimetati meediakasutuse põhjustena seda, et meedia pakub kõneainet ja võimaldab sotsiaalmeedia kaudu inimestega suhelda.

Aga mis eesmärgil te kõige rohkem meediat tarbite?

N3: *Eks see peamine on ikka ja info tarbimine...et saaks ennas kurssi viia asjadega /.../.*

N12: *Et teada, mis maailmas toimub.*

M10: *Ja seda, et saaks pärast teistega arutada /.../.*

Erandidult pidasid kõik intervjueritud noored meediumidest olulisimaks Interneti, mis on oluline aga eelkõige seetõttu, et võimaldab lugeda ajalehtede veebiversioone. Veebiversioonidest on kõige populaarsem Postimees *online*. Ajalehtede *online*'st lugemise suurimaks plussiks toodi kiiret infovoolu ning mainiti ka seda, et uudiseid saab tarbida just siis, kui endal selleks soov on.

Aga millist (meediumit) kõige olulisemaks nendest peate?

N6: *Postimeest pean mina.*

N7: *No ikkagi Postimeest, see on juba harjumus.*

M11: *See kiiruse asi on, sealt tuleb, nii kiiresti annab sulle info kätte kohe /.../ online'i puhul on see kiirus määrav.*

Ühe intervjueritava puhul selgus, et kohati ta ei tunnegi eriti vajadust näiteks teleuudiste vaatamiseks, kuna ta saab vajaliku informatsiooni juba Postimehe *online*-versiooni lugedes kätte ning teleuudised täidavad tema jaoks pigem meelelahutuslikku funktsiooni.

Üldiselt võib öelda, et Internet ja sealsed ajalehtede *online*-väljaanded on noorte jaoks põhilised väljundid meedia tarbimiseks. Siiski on teleuudistel ja vähemal määral ka raadiol noorte meediatarbimises oma koht, kuigi võrreldes Internetiga on need pigem teisejärgulised.

4.2. Teleuudiste olulisus üliõpilaste ülejäänud meediatarbimise taustal

Uudiste tarbimise eesmärgil vaatavad intervjueritud noored teleuudiseid ning loevad ajalehtede veebiversioone. Siin tuleb kahe intervjueritavate rühma vahel esile aga teatud erinevus. Küsimuse peale, “milliseid meediume või meediakanaleid te kasutate konkreetselt uudiste tarbimiseks?” nimetas esimene intervjueritavate grupp alguses ära erinevad Eesti telekanalite uudistesaadet. Samas on see vastuolus eelnevate vastustega, mis näitasid, et intervjueritavad kasutavad meedia tarbimiseks kõige rohkem Interneti ja loevad end igapäevasündmustega kursis hoidmiseks ajalehtede *online*-väljaandeid. Siinkohal võib eeldada, et vastuste erinevus võis muuhulgas olla tingitud sõna

“meediakanal” kasutamisest, võib-olla mõisteti antud kontekstis sõna “uudiste” all just teleuudiseid.

N3: *Kõige konkreetsemal uudised saab vist kätte TV3-st /.../ “Reporteris tuleb suht pooleks nagu, et mõnikord ei viitsi nagu seda pläma (naer) vaadata vahepeal /.../.*

N1: *Ma pakun ka, et Kanal 2, TV3 ja ETV ja “AK”.*

Teise intervjuurühma noored nimetasid eranditult Postimees *online*’i põhilise uudiste allikana, samuti mainiti Õhtulehe veebiväljaande lugemist.

N12: *Postimees online...on põhiline.*

N7: *Postimees jah.*

Siiski nimetati mõlemas rühmas uudiste allikana nii ajalehtede *online*-väljaandeid kui ka ETV, Kanal2 ja TV3 uudistesaaateid ning paaril korral veel välismaist uudistekanalit *Euronews*. Noorte vastustest selgub siiski, et põhiliseks infokanaliks on erinevad Interneti portaalid, mida jälgitakse igapäevaselt, teleuudiseid pigem juhtutakse vaatama ning need ei ole alati päevaplaani üheks osaks. Intervjueeritavatest vaatab teleuudiseid igapäevaselt vaid paar noort. Siinkohal tuleb arvestada ka sellega, et mitmel noorel ei olegi võimalus igapäevaselt teleuudiseid jälgida, kuid teleuudiste jälgimine ei ole alati igapäevane ka nende intervjueeritavate hulgas, kes televiisorit omavad.

N1: *Aga “AK-d” ma satun vaatama siis, kui ma olen vanaisa juures saunas nagu.*

N12: *Telekast kui, kui nagu juhtub vaatama, siis üldiselt ma vaatan pigem “Seitsmeseid uudiseid” kui “Reporterit” /.../.*

Fookusgruupiintervjuu käigus paluti intervjueeritavatel nimetada ka põhjusi, miks nad ise teleuudiseid jälgivad, mis eesmärki need täidavad. Enim toodi välja teleuudiste visuaalset külge, mis toob sündmused auditooriumile lähemale, aitab neist aru saada ja meelde jätta ning lubab detailidele keskenduda.

N1: *A võib-olla lihtsalt see, et kui pilt on ka hästi visualiseerib sulle kõik ette ja siis sulle jääb nagu paremini kõik meelde, mis nagu toimub /.../.*

N7: *No pildi annab kätte /.../.*

Lisaks sellele leiti, et teleuudised pakuvad lihtsust – inimese ülesanne on ainult televiisorit jälgida ja ta saab kogu info kätte. Veel nimetati selektiivsust ehk teleuudistesse on noorte hinnangul kogutud kõige olulisemad uudised ja olulisim info.

Üldiselt arvasid intervjueritavad, et tänapäeva noored vaatavad suhteliselt vähe teleuudiseid või on uudised noorte jaoks pigem taustaheliks. Samuti avaldati arvamust, et teleuudiste vaatamine jääb põlvkonniti aina vähemaks. Põhjenduseks toodi näiteks seda, et Internet on asendamas traditsioonilisi meedie. Veel toonitati, et uudiste vaatamine või mitte vaatamine on ilmselt seotud koduste traditsioonide ja harjumustega.

Aga mis te arvate, kui palju tänapäeva noored üldse vaatavad teleuudiseid?

N3: *Vähe.*

M11: *Jah, sellist jälgimist on vähem vist, mulle tundub ka et.*

N1: *Ma arvan, et kohati see võib tuleneda nagu sellest, et kas see noor jälgib või ei jälgi, sellest perekondlikust sotsio-kultuurilisest taustast /.../.*

N7: *See on küll mingi jah pere vaata mingi siuke traditsioon.*

Samuti leiti, et noortele on meelepärased pigem just meelelahutuslikuma sisuga saated, mida traditsioonilised uudised pakuvad vähe.

Üldiselt võib intervjuude põhjal öelda seda, et noored eelistavad uudiste tarbimiseks, nagu meedia tarbimiseks üldiselt, eelkõige Internetti ja ajalehtede *online*-väljaandeid. Samas tarbivad nad ka teleuudiseid ning peavad olulisimaks eeliseks teleuudiste viisaliseerivat efekti. Siiski, nagu juba eespool on selgunud, tarbitakse teleuudiseid võrreldes uue meediaga vähem ning uudiste vaatamine sõltub sellest, kus hetkel viibitakse ja kas üldse on võimalus televisiooni jälgida.

4.2.1. Üliõpilaste teleuudiste jälgimise praktikad

Üldiselt oli intervjueritavate hulgas ülekaalus arvamus, et nad jälgivad teleuudiseid ebaregulaarselt, seega ei ole teleuudiste vaatamine noorte päevaplaani kindlaks osaks.

Samuti selgub noorte vastustest, et teleuudiseid justkui satutakse vaatama või siis vaadatakse kodus koos vanemate või vanavanematega. Üldiselt võib selles osas kahe fookusgrupi vahel märgata väikest erinevust. Kui esimeses rühmas oli domineerivaks tendents, et teleuudiseid vaadatakse pigem juhuslikult või kodus koos vanematega, siis teises rühmas leidis noori, kes vaatavad teleuudiseid igapäevaselt. Samas tões ka osa teises grupis intervjuueeritud üliõpilasi, et teleuudised jooksevad tihti muude tegemiste taustaks või neid ei vaadata regulaarselt.

Aga kui regulaarselt te üldiselt teleuudiseid jälgite?

N1: *Väga ebaregulaarselt.*

N5: *Ma ütlen täpselt on sama, et kuidas, täpselt kuidas juhtub nagu.*

N12: *Täiesti ebaregulaarselt.*

Samas tõesid mõned intervjuueeritavad, et jälgivad teleuudiseid rohkem kui korra nädalas või lausa iga päev, aga need noored olid antud uuringu respondentide hulgas selgelt vähemuses. Üks intervjuueeritavatest lisas ka, et igapäevaselt vaatab ta uudiseid pigem välismaistelt kanalitelt.

N4: *Mina vaatan ikka paar korda nädalas kindlasti /.../.*

M11: *Mina vaata iga päev.*

Veel selgus intervjuueeritavate vastustest, et teleuudiste vaatamise harjumus on muutunud seoses ülikooli õppima tulekuga. Enamjaolt tõdeti, et nüüd vaadatakse uudiseid vähem kui varem. Põhjenduseks toodi seda, et varem oli lihtsalt rohkem aega, mille nüüd võtab ära kool, töö või trenn või siis ei ole noortel Tartus lihtsalt võimalust televiisorit vaadata.

N1: *Aa. Gümnaasiumis ma vaatasin tunduvalt rohkem uudiseid, siis mul oli rohkem vaba aega. /.../.*

N7: *No mul on kardinaalselt (muutunud), kuna mul siin telekat ei ole ja kodus oli, siis ma vaatasin iga päev, aga nüüd ei vaata.*

Siiski leidis intervjuueeritavate hulgas mõni noor, kes ütles, et vaatab nüüd rohkem teleuudiseid kui varem või et ta ei ole uudiste vaatamises suurt muutust märganud. Teleuudiste vaatamise kasvu põhjendati näiteks eriala vaikuga, mistõttu on noore enda

huvi suurenenud või siis hoopis nii, et varasemalt saadi olulist infot vanemate käest, mida nüüd tuleb aga ise otsida.

M11: *Eee, minul on pigem niipidi, et ma praegu vaatan rohkem kui varem. A see on jällegi erialast tingitud, et natuke nagu huvi pärast /.../.*

N9: *Mul on just vastupidi, et ma kodus väga palju ei vaadanud...kuulsin alati, mis tähtsamat on vanematelt /.../.*

Üldiselt vaatavad intervjuueeritud noored teleuudiseid üsnagi ebaregulaarselt, tihti neid nõ. satutake vaatama või vaadatakse vanematekodus olles. Vaatamist mõjutavad otseselt nii ajafaktor kui ka televiisori olemasolu. Lisaks sellele võivad teleuudiste vaatamist mõjutada erialavalik ning kodust kaasa antud traditsioonid.

4.2.2. Üliõpilaste teleuudiste eelistused

Kahes fookusgrupis osalenute vastustest selgus, et noorte teleuudiste jälgimist võib pidada üsna kaootiliseks. Vaadatakse nii “Reporterit”, “AK-d” kui ka TV3 “Seitsmeseid uudiseid” (varasemalt “TV3 uudised”). Siiski võib väita, et populaarsemateks uudistesaadeteks on “Reporter” ja “Aktuaalne kaamera”, mida eelistatakse kõige rohkem vaadata. Siiski tundub, et ETV uudistesaaate ees on väikene edu Kanal2 “Reporteril”.

Intervjuude analüüsist selgub, et “Reporterit” vaadatakse tihti meelelahutuslikul eesmärgil või kuulatakse hoopis muude tegevuste taustaks. Seega võib “Reporterit” puhul välja tuua tendentsi, et uudistesaadet ei jälgita väga põhjalikult ning enam tähelepanu saavad noortele huvi pakkuvad või mingil moel omapärased uudised.

N6: *Mina vaatan "Reporterit" ja TV3, kui ma teen mingit koolitööd, siis ma panen "Reporterit" taustaks mängima, a kui ma tahan natuke rohkem vaadata, siis ma vaatan TV3-e.*

N8: *Ma ei tea, ma mõtlen, et ma väga ei jälgi, aga mul käibki "Reporter" taustaks.*

Leidus ka selliseid intervjueeritavaid, kes eelistavad uudistesaadetest “Reporterit” jälgida just viimase kergema ja paljuski üldinimlikule huvile ülesehitatud uudislugude tõttu.

N9: *Ma vaatan siis “Reporterit”, sest ma ei jaksa vaadata neid tõsiste nägudega inimesi kuskil mujal/.../ et kell üheksa ma juba tegelen ikka veel oma õppimistega või lähen trenni /.../.*

Lisaks “Reporterile” mainiti mitmel korra isikliku vaatamiseelistusena ETV “Aktuaalset kaamerat”, mille plussiks peeti informatiivsust, kompaktsust ja tähtsate temade kajastamist ning leiti, et “AK” ei hajuta televaataja tähelepanu naljade ja ebaoluliste uudistega.

M2: *Mina eelistan seda “AK-d” vaadata, sest seal saab kiiresti, vähem müra on (...)/saab kiiresti info.*

M10: *“AK”, sellepärast, et seal tuleb kõik väga kompaktselt, väga tähtsad asjad on.*

Seevastu TV3 “Seitsmeste uudiste” vaatamise eripäraks võib vastustest lähtudes pidada seda, et uudistesaadet vaadatakse enamjaolt mõne teise uudistesaaatiga kahasse. “Seitsmesed uudised” kui esimene või ainuke eelistus on pigem erand.

N3: *Põhiliselt...tavaliselt me alustame seitsmeste uudistega kodus ja siis me vaatame need ära /.../.*

N4: *Mina vaatan TV3-e ja siis vahepeal kui seal mingit /.../ mingi selline asi, mis ei huvita, siis ma võin ka Kanal2 peale panna /.../.*

N12: */.../ Ma viimsel ajal pole üldse jõudnud telekat vaadata, aga muidu jah, kas siis jah “AK-d” või TV3-e just selle kompaktsuse pärast.*

Kuna teine fookusgrupi intervjuu viidi läbi pärast TV3 uudiste formaadimuutust, siis oli võimalus noorte käest uurida, mida nad uudistesaaate muutunud formaadist arvavad. Vastustest selgus, et üksmeelselt eelistati vanemat formaati uuele. Põhjenduseks toodi liigset ameerikalikkust ja tempokuse püüet, mis noorte arvates Eesti kontekstis ei toimi. Veel lisati, et uus formaat lähendab “Seitsmeseid uudiseid” Kanal2 eetris olevale uudistesaaatele “Reporter”.

M11: */.../ja ta püüab olla siuke, ütleme noh nii öelda ameerikalik, et siuke, et räägin siia poole ja räägin teisele poole onju, aga Eestis see ei toimi /.../.*

N12: *Ei mulle eelmine formaat meeldis rohkem küll jah. See uus on nagu jah liiga "Reporteri" ligidale küündiv.*

Positiivse küljena toodi uue formaadi puhul välja saatekülalistega intervjuude läbi viimist.

M11: */.../Aga positiivne minumeelst on see, et neil on mingi intervjuu nurgake seal /.../.*

Välismaiseid uudistekanaaleid või uudistesaaateid vaatavad intervjuueeritavad üldiselt harva või ei vaata üldse.

N6: */.../ kui mul und ei tule, siis vaatan CNN-i. Suhteliselt harva.*

M11: *BBC-d aeg-ajalt.*

Peamiselt vaadatakse välismaiseid uudistekanaaleid siis, kui maailmas on toimunud või toimumas mõni oluline sündmus. Vaadatavatest kanalitest toodi üldiselt kõige rohkem esile Euronewsi, aga ka CNN-i, BBC-d ja Eurosporti.

N3: *Ma olen jälginud mingeid klippe siis, kui on mingi kindel uudis /.../ et Tšiili kaevurid näiteks ja ma vaatasin CNN-st seda terve öö otsa. Aga mitte nagu igapäevaselt ma ei ütleks.*

Neid, kes rahvusvahelisi kanaleid eelistavad või regulaarselt jälgivad, oli vaid paar. Mõlema intervjuueeritava puhul võib välja tuua selle, et välismaiseid uudistekanaaleid eelistatakse eesti uudistesaadetele. Suuresti on põhjus selles, et nendelt kanalitelt on võimalik uudiseid jälgida tihemini ja seega ei pea ootama kindlat õhtust kellaaega ning mitmed uudistekanalid pakuvad põhjalikku sündmuste analüüsi.

M2: */.../Euronews on väga hea, sest sealt saab nagu palju objektiivset infot /.../.*

M10: *Mina vaatan vist isegi rohkem kui eesti uudiseid. Just seda Euronews'i, sest ta tuleb iga poole tunni tagant.*

Huvitava erandina võib välja tuua ühe intervjueeritava, kes ütles, et jälgib aeg-ajalt ka alternatiivseid uudistekanaleid, nagu *Al Jazeera* või uudiseid, mida pakub *Youtube*, et saada aimu, millised on uudised teistsuguses kultuuriruumis ning samuti vahelduseks nõ. traditsioonilises formaadis uudistele.

M2: /.../ samas ma vaatan ka näiteks, kui ma kodus olen just siis selliseid alternatiivsemaid kanaleid, nagu Al Jazeera uudised...seal on teistsugune seisukoht

M2: Ja siis välismaistest uudistest...uudistesaadetest on muidugi huvitav jälgida ka neid, mida Youtube pakub. Et siis no tõesti mingid alternatiivsed /.../.

Kokkuvõtteks võib öelda, et noored eelistavad eesti teleuudistest vaadata “Reporterit” või “Aktuaalset kaamerat”. Kui “AK-d” eelistatakse informatiivsuse, kompaktsuse ja tõsiste teemade kajastamis tõttu, siis “Reporterit” meelelahutuslikum sisu võimaldab keskenduda muudele tegevustele samaaegselt ega nõua pidevat tähelepanu. Seetõttu jookseb Kanal2 uudistesaaade noortel tihti taustaks ning tähelepanu äratavad vaid huvi pakkuvad teemad. “Seitsmeseid uudiseid” vaadatakse tihti lisaks või koos mõne teise uudistesaaatega ning selgus, et uus formaat ei ole noortele väga meelepärane. Välismaiseid uudistekanaleid jälgitakse pigem harva kui pidevalt, näiteks siis, kui on toimunud mõni rahvusvaheliselt oluline sündmus.

4.2.3. Erinevate uudisblokkide olulisus

Erinevate uudisblokkide olulisuse üle arutlemise tulemusena kerkis esile mitu tendentsi. Üldiselt pidasid intervjueeritavad enda jaoks kõige olulisemaks eesti uudiste rubriiki ning Eesti sündmustega kursis olemist. Samuti peeti oluliseks välisuudiseid, kuid pigem mõõndusega, et tegu peaks olema rahvusvaheliselt tähtsate ja aktuaalsete teemadega.

N3: Aga jah mingid sellised üle-Eestilised uudised ja nagu maailma poliitilised, siuksed üldised sündmused, millega on mõistlik kursis olla /.../.

N7: No eesti uudised, sest geograafiline lähedus ju.

N8: Ei ma mõtlesin, et lihtsalt kui on mingid välisuudised, ainult need, mis on tõesti mingid suured uudised /.../.

Kitsamalt lähenedes ütles osa noori veel, et nende huvi äratavad ka uudised, mis on seotud nende kodukoha või praeguse elukoha Tartuga.

N1: */.../võib-olla see, mis nagu toimub nagu seal linnas, kust ma pärit olen, et seda ma nagu vaataksin suurema huviga.*

Kõige väiksemat huvi tundsid fookusgruppides osalenud noored spordiuudiste bloki vastu, mida vaadatakse pigem siis kui mõni perekonnaliige või lemmiksportlane on mõne saavutusega silma paistnud.

N4: *Jah, olulisemad on need, mis enne on, sporti üldse ei vaata /.../.*

N3: *Sport ei ole väga oluline minu jaoks./.../, ainult siis ma vaatan sporti, kui ma tean, et keegi minu perekonnast on mingi eriti kihvti saavutusega hakkama saanud/.../.*

Uudiste vaatamine oli respondentide arvates kohati seotud ka uudistesaaate ülesehitusega. Nimelt tõdesid intervjuueeritavad, et tihti vaadatakse ära ainult uudistesaaate esimene pool, kuna noorte hinnangul on sinna koondatud just olulisimad uudised. Samuti mainiti sellise vaatamise põhjendusena ajapuudust ning reklaamipause, mis võtavad nõ. tuju uudiseid edasi vaadata.

N6: *Ma panen taustaks mängima ja ma arvan, et 10 minutit võib-olla realselt vaatan.*

N9: *Ma tavaliselt vaatan seda "Reporteri" esimest poolt, sest peale seda esimest poolt hakkavad see horoskoop ja ilma ja siis need igasugused /.../.*

Siiski leidis ka paar sellist fookusgruppides osalenut kes väitsid end vaatavat uudistesaaateid algusest lõpuni. Ilmselt on selline praktika nimetatud osalejate puhul kujunenud kindlaks harjumuseks, kuna ühele intervjuueeritavatest on idee nõ. teleka ette istumisest ja uudistesaaate vaatamisest väga sümpaatne ning teise jaoks on "Aktuaalne kaamera" ainukeseks eesti telekanali uudistesaaateks, mida ta vaatab.

Uudiste vaatamise kestvus üldiselt sõltus intervjuueeritute puhul eelkõige huvist konkreetsete edastatavate uudiste vastu. Kui uudised mängivad muude tegevuste taustaks, siis tavaliselt pööratakse tähelepanu just konkreetsele uudisele ning ebahuvitav jäetakse mõttega vaatamata.

N5: *Kui need uudised on huvitavad, mis mulle pakuvad huvi, siis ma jälgin nagu pikemalt.*

N8: *Aga kui on midagi sellist, mis nagu huvitab ka, siis jääbki taustaks mängima ja kui tuleb huvitav koht, siis ma vaatan küll.*

Et ühesõnaga vaatate midagi sellist, mis huvi pakub?

N9: *Jah.*

4.3. Kvaliteetsed uudistesaadet ja kvaliteetsuse kriteeriumid

Intervjueeritavatel paluti lisaks suuliselt uudistesaadete kvaliteetsuse üle arutamisele need kriteeriumid ka paberile kirja panna. Järgmiseks on respondentide poolt enim mainimist leidnud kvaliteetse uudistesaadete kriteeriumid:

- Objektiivsus, erapooletus;
- Kõvad teemad;
- Informatiivsus;
- Usaldusväarsus;
- Aktuaalsus, päevakajalisus;
- Mõlemale poolele antakse sõna;
- Kindel struktuur; eesti ja välisuudised kõigepealt, pärast neid ülejäänud teemad;
- Eksperdid, saatekülalised.

Lisaks nähti kvaliteetse uudistesaadete kriteeriumidena mitmel korral ka reklaamipauside puudumist ning samuti hea diktsiooni ja positiivse suhtumisega diktooreid.

M11: */.../ Ja saatejuhid pigem positiivsed kui siuksed vihased ja agressiivsed.*

N9: *Ma nõustun sellega, et ää diktorid oleksid positiivsed /.../.*

Veel toodi esile kompaktsust, seda eelkõige kontekstis, kus uudiste sobivaks kestvuseks peeti poolt tundi või äärmisel juhul 40 minutit. Sealjuures leiti, et heas uudistesaadetes on eetris uudised, mis ületavad uudiskünnise ning põhinevad faktidel:

N1: *Minumeelest on hästi oluline, et kvaliteetne uudistesaaade kajastaks uudiseid, mis nagu ületavad ka selle uudiskünnise /.../.*

Mõlemas fookusgrupis osalejad leidsid ka, et kvaliteetse uudistesaaade tunnuseks on väljendusrikas ja kvaliteetne pildimaterjal. Huvitavate tähelepanekutena toodi esile veel taustamuusika puudumist, illustreerivate diagrammide ja skeemide kasutamist, ühe uudisteankru kasutamist ning uudiste seostamist varasemate uudistega.

M10: *Minuarust peaks pildimaterjal olema kvaliteetne ja juba ise rääkima midagi.*

M2: *Ja siis hea oleks see, kui selgitataks tausta inimestele ja ka siis seoseid muude uudistega.*

Kõik intervjuueeritavad olid ühisel arvamusel, et kvaliteetsem uudistesaaade Eestis on “Aktuaalne kaamera”, kuna AK vastab respondentide arvates ainukesena eelpool välja toodud kriteeriumidele, on konkreetne ega kajasta ebaolulist.

/.../ milline Eesti uudistesaaade teie jaoks on kvaliteetne ja miks?

N1: *“AK”.*

N12: *Kui nagu vaadata, siis “AK”...kõige rohkem jah.*

N1: */.../neid punkte, mis just enne välja toodi, neid võib nagu “AK-st” kõiki leida.*

M11: *Jah, neil on kõige rohkem neid punkte, mis me siia kirja suutsime panna...jah.*

Kokkuvõtteks võib öelda, et noorte jaoks on kvaliteetne uudis objektiivne ning sisaldab eelkõige “kõvasid teemasid”. Veel peetakse oluliseks, et uudistesaaade oleks informatiivne ja usaldusväärne ning päevakajaline. Oluline on ka uudistes mõlemale poolele sõna andmine ning ka ekspertide esinemist saadetes hinnatakse. Formaadi puhul peetakse kvaliteetse uudistesaaade tunnusteks kindlat struktuuri, mis peaks esitama eesti ja välisuudised kõigepealt ning liiguks siis edasi muude teemade juurde. Kõigi intervjuueeritavate jaoks on kvaliteetsemaks uudistesaaateks “Aktuaalne kaamera”, sest vastab nende arvates kõige rohkem eelpool nimetatud tunnustele.

4.3.1. Kohalike teleuudiste usaldusväärseuse tajumine

Intervjueeritavad olid mõlemas fookusgrupis erinevate telekanalite uudiste iseloomustamisel üsnagi ühisel meelel. Üldiselt peeti ETV uudistesaadet “Aktuaalne kaamera” kõige kvaliteetsemaks ja professionaalsemaks eestikeelseks uudistesaaateks. Saate kirjeldamiseks kasutasid intervjueeritavad sõnu, nagu “konkreetne”, “kvaliteetne”, “asjalik”, “usaldusväärne” ja “täpne”. Esile saab tuua ühe erandi, mis heidab antud uudistesaaatele negatiivsemat varju – üks intervjueeritavatest kasutas saate iseloomustamiseks sõna “puised”, vihjates ilmselt diktoritele. Sama intervjueeritav on oma eelistuseks nimetanud aga kergema sisu ja suhtumisega “Reporterit”, mistõttu on selline kirjeldus mõistetav. Veel kasutati sõnu nagu “ametlik” ja “range”, mida võib pidada pigem neutraalseks, kui liigitada positiivseks või negatiivseks. Üksmeelselt kandis “AK” kõigi intervjueeritavate silmis informatiivset funktsiooni, kusjuures saate plussina toodi välja, et ETV uudistesaaade pakub korrespondentide abil uudiseid üle kogu Eesti, mida teised uudistesaaated ei tee.

Kanal2 “Reporterit” iseloomustati aga järgnevalt: “meelelahutuslik”, “huumorlik”, “kollane” ning isegi “labane”. Selline iseloomustus annab alust arvata, et antud uudistesaaadet ei nähta eriti tõsiseltvõetava ega usaldusväärseks ning sellele omistatakse kergemat sisu. Veel seostati uudistesaaadet Edgar Savisaare ning läbupidudega, mida noorte hinnangul selles uudistesaaates sageli kajastatakse. Samas leiti, et “Reporter” on mõeldud nn. tavalisele inimesele ning seda peeti seetõttu ka nõ. lähedaseks, pehmemdades nii saatele antud eelmisi hinnanguid. Kokkuvõtteks oli aga Kanal2 uudistesaaade just see, mis tõi mõlemas fookusgrupis esile naerupahvakaid ning tuletas meelde lõbusaid lugusid.

N6: *Üks mingi mees oli rase, proovis.*

N1: *Üks oli kodutu.*

N7: *Jaa, ja siis seal on tavaliselt alati mingid kuradi looma- ja koerapeksmised ja lemmik teemad noh neil. Kes kellele kirvega pani ja.*

N12: *Mingid maa läbu, läbupeod.*

Samuti toodi välja “Reporterit” erinevaid saateosi, nagu horoskoop ja ilmateade koos ilmatüdrukutega, mida peeti nõ. pigem “naljategemiseks” ning uudistesaaete eesmärgina nimetati reklaami tegemist. Lisati veel, et “Reporterit” loob uudiste tegemise käigus nõ. kuulsusi, kes tegelikult aga seda ei ole.

N1: *Minumeelest sobib üks lause iseloomustamiseks seda, näeruvääristamine, just nende ilmatüdrukute juures /.../.*

M2: *Ja horoskoop on ka müstiline (üldine naer).*

M11: *Selle meelelahutuse käigus nad minumeelest nagu loovad ise mingisuguseid nii öelda staare /.../.*

Siiski leiti, et ka nõ. tavalisele või lihtsale inimesele on vaja “oma” uudiseid, millega õhtut sisustada, kuna uudiste ajaks ollakse tööst väsinud ega taheta enam raskeid ja tõsisemaid teemasid kuulata. “Reporterit” peeti ka saateks, mis toob keskmisele inimesele kätte uudised nende enda ümbrusest ja elust.

M7: *Kuskil keegi kuskil mingi X Mati ongi /.../ ...on kuskil /.../ Kapakohilas...siuke keskmine tore, kuulab “Meie meest” ja talle tulebki kogu see ümbrus kätte, mis talle pakub huvi /.../.*

TV3 “Seitsmeste uudiste” iseloomustamiseks kasutati konkreetseid omadussõnu kõige vähem. Öeldi näiteks, et TV3 uudistesaaete on ebamugaval ajal ning keskendub koos “Reporteriga” pigem siseuudiste kajastamisele. Mõlemas fookusgrupis tõdesid noored, et “Seitsmesed uudised” jäävad nende hinnangul “AK” ja “Reporterit” vahepeale, kirjeldamiseks kasutati ka sõna “hägune”.

N6: *ETV ja “Reporterit” vahepeal.*

M11: *See jääb jälle minu jaoks jääb sinna kahe vahele täpselt, et kas ta on siis nagu infor...ta jagab nagu informatsiooni ka, aga ta püüab nagu olla ikkagi meelelahutuslik samas.*

Arutluse käigus kalduti kord meelelahutusliku, kord informatiivse saate suunas, kuid välja võib tuua, et “Seitsmeseid uudiseid” (varasemalt “TV3 uudised”) seostati tihti

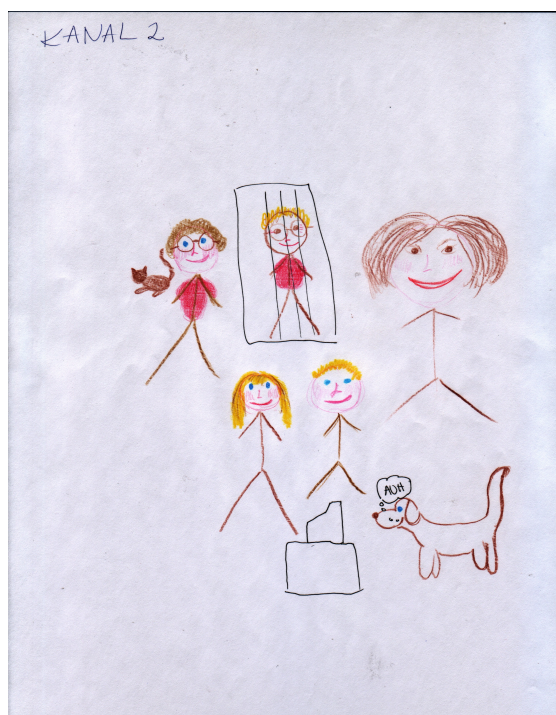
“Reporteriga”, viidates muuhulgas sellele, et uus formaat on just see, mis TV3 uudistesaaate reporterlikuks muudab. Samuti tauniti uudistevahelisi reklaamipause

4.3.2. Kohalike teleuudiste tajumine läbi sihtgruppide

Fookusgrupi intervjuude käigus paluti noortel mõelda ka sihtgruppidele, kellele nende arvates on ETV, Kanal2 ja TV3 uudistesaadet suunatud ning sihtgrupid paberile joonistada ning neid hiljem suuliselt kirjeldada. Joonistuste ja kirjelduste põhjal on töö autor koostanud ülevaate tüüpilistest uudistesaadete vaatajatest. Arvesse on võetud erinevaid sotsiaaldemograafilisi tunnuseid, samuti intervjuueeritavate poolt antud kirjeldusi näiteks sihtrühmadesse kuuluvate inimeste välimuse ja uudistesaadete endi atraktiivuse põhjuste kohta.

Kanal2 – „Reporter“ vaatajad

- Tava-eestlased:

Üheks põhiliseks tunnuseks, mis „Reporterit“ sihtrühmade kujutamisel esile tuli, oli see, et noorte arvates on antud uudistesaadete mõeldud kõigile, kuna joonistustel kujutati mitmete erinevate sotsiaaldemograafiliste tunnustega inimesi. Ilmselt selle tõttu, et intervjuueeritavate arvates on uudistesaadete meelelahutuslik ja kergema sisuga, pidasid intervjuueeritud „kõigi“ all silmas pigem nõ. keskmist või tavalist inimest, kes omakorda erinesid vanuse, soo ja elukoha poolest. Lisaks sellele nähti üldistavalt „Reporterit“ kui lõbusatele inimestele mõeldud uudistesaadet.

N6: *Jah, ja siis põhimõtteliselt kõik on esindatud, tavaline eestlane, tavaline beib (naer), maainimesed ja noored /.../.*

„Reporterit“ vaatajatena kujutasid intervjuueeritavad pildidel näiteks vanemaid inimesi, keda on esindasid joonistustel „Maie ja Alo maalt“ või prillidega pensionäripaar. Joonistuste autorite sõnul vaatavad vanemad inimesed „Reporterit“, kuna see nõuab vähem süvenemist ega edasta niivõrd tõsisid teemasid.

N6: *Ja siis no tegelt Maie on siin juba natukene vanem ka, et ta on siuke...vanemad inimesed, kes ei viitsi eriti süveneda mingitesse probleemidesse, nad tahaksid vaadata midagi.*

Maie ja Alo ning nende kõrvale joonistatud traktor sümboliseerivad omakorda „Reporterit“ populaarsust maal elavate inimeste seas. „Maainimestele“ vastandub pildil kujutatud noor „linnainimene“ Üllar. Siinkohal tulevad esile ka kinnistunud stereotüübid ehk linnas elavad noored ja maal vanad inimesed.

Veel on piltidel kujutatud lapsi, keda nähakse samuti „Reporterit“ vaatatajatena. Peamiseks põhjuseks peeti antud uudistesaaate meelelahutuslikkust ja lõbusust, mis intervjuueeritud noorte hinnangul on atraktiivne just laste jaoks. Samuti eeldatakse, et lapsed vaatavad „Reporterit“ vanemate eeskujul.

N6: *Ja siis laps vaatab ka...seal on palju naljakat.*

M10: *Aga „Reporter“ on siuke lõbus saade ka...lastele meeldib.*

Sihtrühmana on kujutatud ka noori naisterahvaid, keda iseloomustasid intervjuueeritavate nägemuse järgi bimbo ning „koduperenaine või lihtsalt naine“. Konkreetset põhjust, miks just noored naisterahvad „Reporterit“ vaatavad, ei selgunud. Ilmselt on naisterahvad lihtsalt üks osa kõigile mõeldud uudistesaaate kontseptsioonist. Siiski lisasid pildi autorid naljatades, et bimbo vaatab uudistesaadet talle sümpaatsete ilmatüdrukutu tõttu.

N6: *Ja siis suvaline bimbo...nad vaatavad sellepärast, et neile meeldib see ilmatüdrukud sealt.*

Kuna Kanal2 uudistesaaade kajastab noorte hinnangul tihti loomauudiseid, nähti ühe sihtgrupina isegi loomi, keda pildil iseloomustab telekat vaatav koer.

N9: *Äää aa, siis meil on koer ka...vaatab „Reporterit“, sest seal on looma neid, osasid / .../.*

Grupivestluse käigus toodi sihtrühmana välja ka vangid, keda samuti nähti “Reporterit” sihtrühmana. Kuna joonistamine ja joonistuste kirjeldamine kulges lõbusas tujus, joonistati grupiliikme soovitusel vanaisale ette trellid, mis kujutabki vange sihtrühmana.

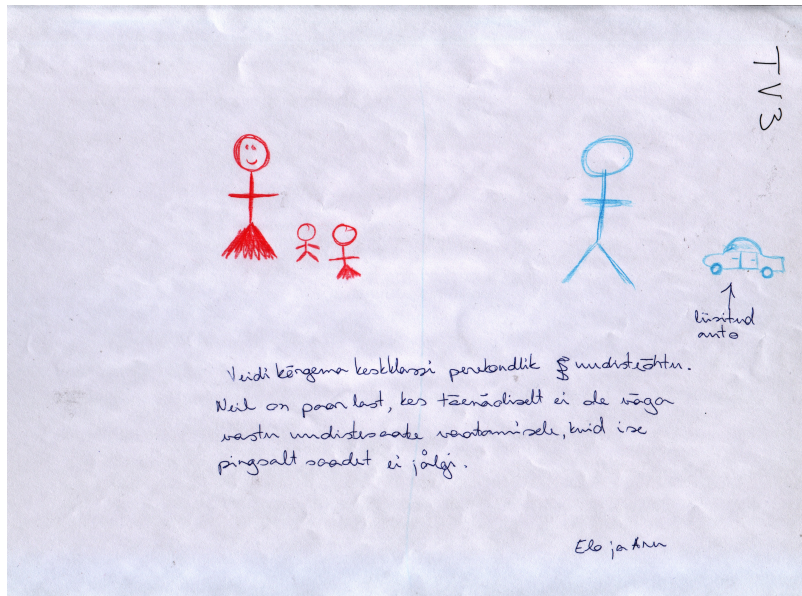
M11: *Aga sellisel juhul, kas pätid ei ole sealt puudu vä?*

M10: *Pane nüüd vanaisale trellid ette (üldine naer).*

N7: *Mingi killer vanaisa.*

Kokkuvõtvalt võib öelda, et „Reporterit“ nähakse kui paljudele inimestele mõeldud uudistesaadet. Iseloomustamiseks kasutati sõnu „kõigile“, „igähele“, „lõbusatele inimestele“ mõeldud uudistesaaade. Piltidel kujutati mehi ja naisi, nooremaid ja vanemaid, linna- ja maainimesi ning isegi loomi, mis iseloomustab esimeses lauses öeldut hästi.

TV3 – „Seitsmesed uudised“ vaatajad

- Pereinimesed:

„Seitsmeste uudiste“ tugevaks tunnusjooneks võib noorte joonistuste järgi pidada traditsioonilisi vaateid ja arusaamu, mida iseloomustavad perekonna ja koduperenaise kujutamine. Perekond koosneb emast-isast ning kahest lapsest, kes vaatavad koos TV3 uudiseid ning jätkavad siis perekondlike tegevustega, näiteks järgneb sellele õhtusöök. Samuti iseloomustab sellist keskmist traditsioonilist peret paberile joonistatud liisitud auto, kuna auto ostmist perekond endale lubada ei saa. Koduperenaine, kujutatud traditsiooniliselt põllega, on pildi autorite sõnul just lõpetanud köögis tegutsemise ning asub siis „Seitsmeseid uudiseid“ vaatama.

N3: /.../ *Ja me arvame, et neile on omane, et neil on paar last ja mingi selline hea auto, aga see auto on liisitud neil, et nad ei ole nii rikkad /.../. Tulevad koju ja vaatavad seitsmeseid uudised ära ja siis teevad neid asju, mida nad edasi teevad. Perekondlik õhtusöök tõenäoliselt või midagi sellist.*

N7 /.../: *Ja siis on meil siin üks koduperenaine, kes on just /.../, pliidi eest ära tulnud, pannkooke tegemast, ja siis ta siirdub “Seitsmeseid uudiseid” vaatama.*

- Haritlased:

TV3 uudistesaaate vaatajate hulka võiksid intervjueeritavate arvates kuuluda veel kõrgema haridus- ja haritustasemega inimesed. Sellest annavad tunnistust joonistatud perekonna kui „kõrgema intelligentsitasemega gängi“ iseloomustamine. Ilmselt taheti nii vastandud „Reporter“ vaatajaskonnale, kelle kirjeldust just kuulnud oldi. Samuti kujutati „Seitsmeste“ uudiste sihtrühmana keskastmejuhti, kelle ametikoht eeldab head haridustaset.

N3: Meil on selline eee...veidi kõrgema intelligentsitasemega inimeste gäng siin, kes vaatavad TV3-st uudiseid.

N7: Meil on TV3 siis ja meil on siin üks siuke keskastme juht, siuke, kellel on jalad tööst väsind ja siis tuleb koju ja viskab oma kohvri nurka /.../.

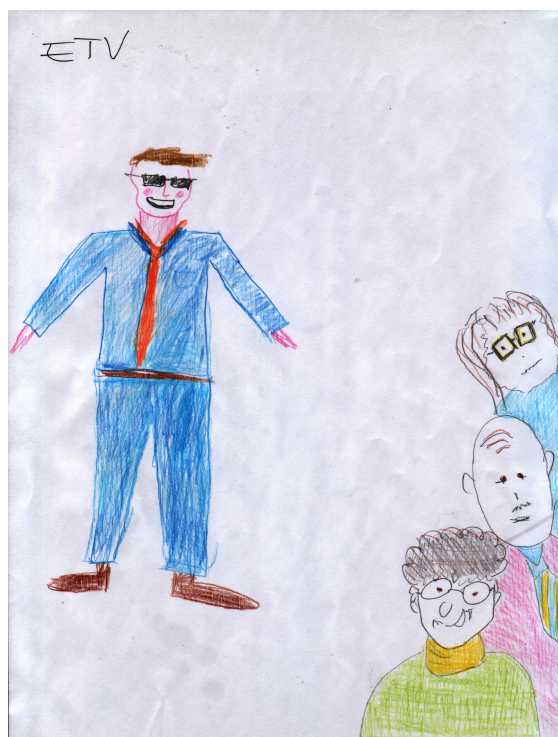
- Materiaalselt kindlustatud:

Noorte joonistustelt võib „Seitsmeste uudiste“ sihtrühma tunnuseks välja lugeda ka materiaalse kindlustatuse. Pildil kujutatud perekond kahe lapse ja autoga, mis on küll liisitud, viitab sellele, et pere ei ole nõ. rikas, kuid rahamuresid neil samuti ei ole. Keskastme juhi kujutamine ning eriti tema kirjeldus viitavad jällegi rahamurede puudumisele. Ta teeb palju tööd, koju tulles aga lõõgastub, tunneb end hästi ning paneb ette roosad prillid, mis viitab eriti sellele, et meesterahval ei ole põhjust millegi üle muret tunda.

N7: /.../ Meil on TV3 siis ja meil on siin üks siuke keskastme juht, siuke, kellel on jalad tööst väsind ja siis tuleb koju ja viskab oma kohvri nurka ja teeb pluusi ülemised nööbid lahti ja viskab oma roosad prillid ka ette.

Üldiselt nähakse „Seitsmeseid uudiseid“ perekonnale ja traditsiooniliste vaadetega inimestele suunatud uudistesaaateks. Lisaks sellele iseloomustab antud sihtrühma parem haridustase ning hea rahaline sissetulek.

ETV – „Aktuaalne kaamera“vaatajad

- Vanaemad-vanaisad:

„AK“ üheks sihtrühmaks pidasid intervjueeritud noored vanemaid inimesi, keda nimetati ühiselt vanaemadeks-vanaisadeks ning kujutati prillikandjatena. Kui „Reporteri“ sihtrühmana kujutatud vanurid vaatavad intervjueeritavate arvates Kanal2 uudistesaadet selle kerge sisu tõttu, siis „Aktuaalse kaamera“ puhul seda välja tuua ei saa. Vanaemade-vanaisade joonistamist otseselt ei põhjendatud, kuid esile saab tuua noorte oma kogemusest lähtumise, kuna ühe pildi autori sõnul ei vaadata tema tutvusringkonnas „AK-d“ – järelikut vaatavad seda temast vanemad inimesed.

N1: Mina joonistasin siia siis vanaema, vanaisa ja ma usun ka, et vanavanemad /.../, sest et ma ei tea eee ühtegi enda vähemalt tutvusringkonnast, kes nagu reaalselt noh jälgiks „AK-d“ pikemas perspektiivis.

- Äriinimesed:

Selgelt peeti ETV uudistesaadete üheks sihtrühmaks äriinimesi. Pintsakt ja lipsu kandvaid nõ. äriinimesi nähti keskastme-või tippjuhina või lihtsalt „äriinimesena“. Ilmselt peeti „Aktuaalse kaamera“ kajastatud „kõvasid uudiseid“ just neile sobilikuks. Siiski tõi üks piltide autorites jälle esile, et äriinimese joonistamine toetub tema oma kogemusele:

M2: Ja siis ma olen näinud, kui mõned äriinimesed vaatavad seda, siis ma joonistasin äriinimese siia.

- Sportlased ning kunsti –ja kultuuriinimesed:

Veel leiti, et „Aktuaalse kaamera“ sihtgruppideks võiksid olla sportlased, kuna seal kajastatakse spordiuudiseid, ning kultuuri-ja kunstiinimesed, sest „AK“ edastab noorte hinnangul ainukesena kunsti ja kultuuri puudutavaid uudiseid. Sportlasi iseloomustab pildile joonistatud jalgrattur, kuna jalgrattasport olevat pildi autorite arvates hetkel populaarne. Kunsti-ja kultuuriinimene on kujutatud värvilise ja boheemlaslikuna, kelle

uudistevaatamine peegeldab samuti tema boheemlaslikku ellusuhtumist, st ei vaata uudiseid igapäevaselt, vaid pigem juhuslikult.

N12: /.../ *Nii ja siis meil on kindlasti sportlased. Jalgrattur ta on siin noh, kuna meil jalgratturid on hästi popid, siis joonistasin jalgratturi, aga üldiselt ta sümboliseerib kõiki sportlasi. Kuna "AK-s" on ainukesena spordiuudised.*

M11: *eee tema on siis selline kunsti-ja kultuuriinimene /.../ sest ETV vist on ainsana natukenegi keskendub kultuuri ja kunsti kajastamisele uudistes...vist. Tema võib-olla ei ole nii aktiivne vaataja, nii pidev jälgija.*

N12: *Ta on siuke poheemlane. /.../ Et noh, kui vaatan, siis vaatan.*

„Aktuaalse kaamera“ vaatajateks pidasid intervjueeritavad ärimehi, kes tõenäoliselt tarbivad kõige meelsamini kõvema ja kuivema uudiseid. Samuti arvati, et „AK“ on sümpaatne vanemate inimeste jaoks, keda ühiselt kutsuti vanaemadeks ja vanaisadeks. Kuna uudistesaaade kajastab sporti ning noorte hinnangul ka kunsti- ja kultuuriuudiseid, siis nähti sihtgruppina ka sportlasi ning kultuurist ja kunstist huvitatud inimesi.

4.4. Teleuudiste jälgimine Interneti vahendusel

Üldiselt on intervjueeritud noored hästi kursis Internetist teleuudiste vaatamise võimalusega, kuid kasutavad ise seda võimalust harva. Mitmed intervjueeritavad ütlesid, et vaatavad teatud huvipakkuvaid saateklippe, millele on viidatud *online*-uudistes või kui mõni põnev uudis on mingil põhjusel vaatamata jäänud. Samuti tunnistati, et aeg-ajalt vaadatakse järgi mõningaid saateklippe ka seetõttu, et need on seotud noorte endi tuttavatega.

N3: /.../täpselt sama moodi, kui ma loen ja siis on mingi link uudisele, siis ma vaatan seda linki ka alati.

M10: *Mina olen vaadanud ka ainult klippe järgi, siis kui Postimees online's on mingi viide olemas.*

Erandina saab esile tuua ühe intervjueeritava, kes jälgib tihti teleuudiseid Interneti vahendusel otse, kuna televiisorist ei ole alati võimalik uudiseid vaadata.

Ja kas te ise jälgite ka?

M11: *Ja, sest ma elan korteris, kus me oleme näiteks viiekesi ja paratamatult tuleb aegajalt seda, et keegi vaatab samal ajal/.../ midagi muud...ja siis ma vaatan uudiseid Internetist.*

Siiski leidis ka intervjueeritavaid, kes nentisid, et nemad Internetist uudistesaaeteid ega uudisteklippe ei vaata, kui üldse Internetist uudiseid vaadatakse, siis eelistatakse vaadata välismaistest kanalitest välisuudiseid (nt. BBC uudiste üheminutilise kokkuvõtteid).

N5: *Mina ei ole ka, ma isegi ei mäleta, kas ma kunagi olen neid vaatand.*

N12: *Ma ei ole vist üldse.*

Üldiselt hindasid intervjueeritavad Internetist uudiste jälgimise võimalust positiivseks ning arvasid, et see on uudiste jälgimisel heaks lisavõimaluseks. Eelkõige toodi välja, et see võimaldab vaadata järgi inimest huvitavaid teemasid, näiteks kodukohta või tuttavaid inimesi puudutavaid uudiseid. Lisati, et võimalust saab kasutada ka siis, kui inimene viibib pikalt välismaal ning soovib Eesti sündmustega kursis olla või tunneb igatsust eesti keele järgi.

M2: *Ma arvan küll, et see on vajalik, sellepärast et siis sa saad nagu järgi vaadata, kui tõeliselt mingi teema huvitab.*

N12: *See annab igal juhul palju plusse juurde...või noh, sellele kanalile. Et ma saan pärast vaadata.*

Veel võib välja tuua selle, et intervjueeritavate arvates ei ole palju selliseid inimesi, kes regulaarselt vaatavad uudiseid pigem Internetist kui televiisorist, kuid kindlasti leidub neid, kes kasutavad võimalust vaadata teatud uudiseid järgi.

Internetist uudiste jälgimist peeti omaseks näiteks tudengitele, (muuhulgas ka neile, kelle õpitav eriala pidevat uudistejälgimist nõuab) kellel tihtipeale puudub telekavaatamise võimalus, või noortele üldiselt. Lisaks sellel arvati, et veebist võiksid teleuudiseid otsida

need, inimesed, kes viibivad välismaal või soovivad konkreetset uudistesaadet või uudistelõiku järgi vaadata. Potentsiaalse sihrühmana nähti üldiselt ka kõiki kiire elutempo ja arvutioskusega inimesi.

5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Antud peatükis on ära toodud põhilised uuringu põhjal tehtud järeldused ning artutletud saadud leidude üle.

Üliõpilaste meediatarbimine üldiselt ja meediakanalite olulisus

Kõik valimisse sattunud noored tudengid, kinnitasid, et peamise info allikana kasutatakse kõige rohkem Interneti, kust eelkõige loetakse ajalehtede *online*-väljaandeid. Populaarseimaks osutus Postimehe *online*-versioon, mille nimetasid ära kõik intervjuueeritavad. Lisaks mainiti Päevalehe ja Õhtulehe *online*-versioonide lugemist, välismaistest väljaannetest nimetati ära *The Guardian*. Võttes arvesse, et intervjuueeritavate väitel on nende jaoks meedia tarbimine oluline eelkõige selleks, et end infovooluga kursis hoida, on kiiresti muutuva uudistevooga *online*-väljaanded selleks väga sobivad. Interneti olulisust infoallikana kinnitavad ka uurimuse *Mina. Maailm. Meedia* tulemused, kus 36% noortest vanuses 20-29 eluaastat pidasid Interneti infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina väga oluliseks (Vihalemm 2004). Samas ei ole Internet kui infoallikas samaväärselt oluline kogu maailmas. Näiteks Suurbritannias 2002. aastal läbi viidud uuringu tulemusel selgus, et vaid 3% noortest vanuses 16-34 eluaastat, peab Interneti põhiliseks uudisteallikaks (Hargreaves & Thomas 2002). Kasuliku uudisteallikana nimetas Interneti 23% noortest samas vanuserühmas (Hargreaves & Thomas 2002). Siiski tundub antud vanuserühm olevat väga lai, mistõttu arvab antud bakalaureusetöö autor, et protsendid Eesti ja Suurbritannia noorte vahel ei pruugi päris võrreldav olla. Sellele lisab kaalu fakt, et uurimus viidi läbi 2002. aastal, mil Interneti kasutamine ei olnud tõenäoliselt sama populaarne kui praegu.

Lisaks informatsiooni hankimisele ja päevasündmustega kursis olemisele räägiti intervjuude käigus põgusalt ka meedia tarbimisest kui sotsialiseerumisele kaasa aitavast tegurist nii kõneaine tekitamise kui sotsiaalmeedia kontekstis. Ka Irene Meijer (2006) jõudis oma uuringus tulemusteni, et Hollandi noored peavad lisaks tekstisõnumite

saatmisele ja MSN-i vestlustele oluliseks sotsialiseerumist lihtsustavaid telesaateid, mis pakuvad kõneainet ja on informeerivad ning võimaldavad seega arendada vestlusi. Seega on meedia olulisus info ja kõneaine allikana iseloomulik teisest kultuuriruumist pärit noorte jaoks ning viitab teatud määral meedia universaalsetele omadustele.

Fookusgrupi intervjuudes osalenud nimetasid oma meediatarbimise ühe osana veel teleuudiste jälgimist ning raadio kuulamist, kuid noorte vastustest võib järeldada, et võrreldes Interneti kasutamise ja tähtsusega on need meediumid, eriti raadio, teisejärgulised. Kui veebis surfamine tundub olevat noorte igapäevaseks pidevaks tegevuseks, siis teleuudiseid jälgitakse harvem või üldse koos vanematega ning kohati võib teleuudiste tarbimist nimetada isegi juhuslikuks.

Ilmselt on see ühelt poolt selgitatav just noorte sagedase Internetitarbimisega, mille kaudu nad end pidevalt uudistega kursis hoiavad ega vaja alati lisainformatsiooni. Meijer (2006) tõi oma ettekandes välja, et Hollandi noorte vähest teleuudiste vaatamise tendentsi on püütud selgitada selle kaudu, et nad viibivad pidevas informatsioonivõrgus ning on seetõttu olulisemate uudistega kursis ilma teleuudiseid vaatamata. Samuti on uudised eetris kindlatel kellaaegadel, mis ei pruugi noorte päevakavaga sobida – suure osa nende päevast täidab ülikoolis käimine ja kooliülesannetega tegelemine, samuti käivad noored tihti ülikooli kõrvalt tööl ja trennis. Praktilise põhjusena pärsib teleuudiste vaatamist televiisori puudumine, kuna palju noori üliõpilasi elab ühiselamutes ning teleri vaatamine on võimalik ainult vanemate kodus või näiteks sõprade juures. Siiski leidis intervjuueeritavate hulgas vähesel määral ka neid, kes nimetasid uudiste vaatamist igapäevaseks tegevuseks. Tõenäoliselt on nende noorte infovajadus suurem või hinnatakse võimalust tarbida mitmekülgsemat uudismaterjali ehk näha asju teise nurga alt. Siinkohal on oluline tuua välja ka usaldatavuse kriteerium, mida noored omistasid näiteks “Aktuaalsele kaamerale”, kuid *online*-uudiste puhul hinnati pigem kiirust, kuid mainiti, et need ei pruugi alati olla usaldusväärsed.

Lisaks eelnevale peab antud töö autor oluliseks tuua esile tendentsi, et intervjuueeritavate hinnangul tarbivad nad meediat kõige vähem ajalehtede paberversioonide näol. Ka siin

on ilmsemaks selgituseks igapäevane uudiste lugemine *online* keskkonnas, mistõttu on tänased paberlehe uudised nõ. eilsed *online*-uudised. Lisaks sellele võib harjumus tarbida pidevalt kiiresti ja lühidalt kätte saadavat infot vähendada noorte huvi ja tahtmist põhjalikuma ja analüüsivama info järgi, mille lugemine ja millesse süvenemine nõuab rohkem aega. Praktilisema külje pealt tähendab ajalehtede ostmine või tellimine noorte jaoks üsna suurt rahalist väljaminekut, mis ei pruugi pidevas infovoolus viibivate noorte üliõpilaste hinnangul olla vajalik või materiaalselt võimalik.

Teleuudiste olulisus üliõpilaste ülejäänud meediatarbimise taustal ning teleuudiste jälgimise praktikad

Respondentide vastustest selgus, et uudiste ja informatsiooni allikana tarbitakse nii Internetti kui teleuudiseid, kuid viimaseid märksa harvem ning noorte endi sõnul ebaregulaarselt või muude tegevuste taustahelina. Ka Monica Raua (2005) bakalaureusetöö tulemused viitasid sellele, et televisioon on igapäevaseks infoallikaks väheste noorte jaoks. Lisaks sellele tuli välja, et üsna mitmed intervjueeritavatest vaatavad uudiseid vanematega koos kodus olles. Siinkohal on esimeseks selgeks ja praktiliseks põhjuseks fakt, et noored elavad ühiselamus ning neil puudub Tartus telerivaatamise võimalus. Kuigi David Morley (2007) on öelnud, et tänapäeval on perekondlik televisiooni vaatamine personaliseerunud meediakasutuse tõttu vähenenud, on televiisori vaatamist pikka aega peetud perekonda ühendavaks sotsiaalseks tegevuseks. Samuti on intervjueeritavad ning eelkõige nende vanemad üles kasvanud ajal, mil meediakasutus oli tunduvalt vähem fragmenteerunud kui praegu. Seega võib teleuudiste jälgimist koos perega pidada ühelt poolt traditsiooniks või harjumuseks, teiselt poolt võib see aga noorte jaoks tähendada teatud soovi olla osa perekonnast.

Veel tõdesid noored, et nende teleuudiste jälgimise praktikad on seoses ülikooli õppima tulekuga muutunud ning üldiselt vaadatakse neid nüüd vähem. Põhjenduseks toodi ajapuudust, kuna suur osa intervjueeritute ajast läheb õppimisele, samuti tööle või trennis käimisele. Samas on Jason Sternbergi (1998) artiklis viidatud uuringutele USA-s, mis on

näidanud seda, et varastes kahekümnendates eluaastatest ülikooli õpilastele on omane suurem teleuudiste tarbimine. Võib-olla saab seda seostada erialavaliku ja teatud spetsiifilise info vajadusega, mis ülikoolis õppimisega kaasneb, kuna mõned käesolevates fookusgruupiintervjuudes osalenud tõesid, et nende huvi teleuudiste vastu on just eriala tõttu suurenenud. Tõenäoliselt on ka vaadatavad uudistesaadet valitud just selle järgi, milline saade on kõige rohkem kooskõlas nende huvide ja vajadustega. Intervjuudest välja tulnud üldine tendents on pigem kooskõlas uuringuga, mis on läbi viidud Austraalias, kus Sternbergi järgi (1998) saab Austraalia noortele uudistevaatomise harjumus omaseks hiljem ning ka *Mina. Maailm. Meedia* uuringutest selgus, et noorte puhul ei ole teleuudised väga oluliseks uudistekanaliks (Vihalemm et al 2004).

Võib öelda, et teleuudistest olulisemaks pidasid uudiste allikana kõik intervjuueeritavad ajalehtede *online*-väljaandeid. Raadio ja paberväljaandeid omavad noorte meediatarbimises kõige vähem olulist kohta, kuna respondentide sõnul tarbitakse neid üsna vähe. Üldine arvamus intervjuueeritavate seas oli see, et noored vaatavad tänapäeval üldse vähe teleuudiseid. Tendents, et suur Internetikasutus on tinginud traditsioonilise meedia kasutuse ja eelkõige televaatomise vähenemise, on välja tulnud mitmetes USA-s läbi viidud uuringutes (Kraut et al 2006, Nie & Erbring 2000). Ilmselt on seda ühelt poolt jälle võimalik selgitada nii, et noored viibivad pidevas infovoolus, mistõttu ei tunne nad alati vajadust lisainfo järgi nagu on väitnud ka Irene Meijer (2006). Samuti võib oletada, et selline infotulv võib tekitada informatsiooni ülekülluse, mistõttu ei ole noortel alati vajadust analüüsiva ja põhjalikuma teabe järgi.

Teleuudiste eeliseks pidasid intervjuueeritavad nende visualiseerivat külge, mis toob sündmused justkui inimesele lähemale ja on selgemini aru saadavad. Samuti hinnati teleuudiste tarbimise lihtsust ning selektiivsusust ehk respondentide hinnangul on teleuudistesse koondatud olulisimad uudised.

Üliõpilaste teleuudiste eelistused ja erinevate uudisteblokkide olulisus

Teleuudistest eelistatumateks võib pidada „Reporterit” ja „Aktuaalset kaamerat”, viimast siiski mitte nii populaarseks kui Kanal2 uudistesaadet, mille jälgimist nimetati kõige rohkem. „Reporterit” vaadatakse tihti muude tegevuste taustaks või meelelahutuslikul eesmärgil. Seetõttu võib öelda, et uudistesaadet ei jälgita väga põhjalikult ning enam tähelepanu saavad noortele huvi pakkuvad või mingil moel omapärsed uudised. See on kooskõlas Hollandi noorte seas läbi viidud uuringuga, kus selgus, et noored hindavad televisiooni meelelahutuslikku funktsiooni ning eelistavad saateid, mis kajastavad põnevaid, šokeerivaid ja naljakaid sündmusi ning pakuvad kõneainet (Meijer 2006). Just „Reporter“ oli mõlemas fookusgrupis saateks, mis elavdas alati vestlust ning pakkus palju materjali, millest omavahel rääkida. Kuna Kanal2 uudistesaaate olemus ja kergem sisu võimaldab noortel tähelepanu pöörata muudele asjadele, nagu õppimine või toiduvalmistamine, siis võib arvata, et antud uudistesaadet eelistatakse ka justnimelt sellepärast, et aega jagub veel mitmete teiste vajalike tegevuste tarbeks.

Kuigi „AK“ osutus mitme intervjueeritava isiklikuks eelistuseks, vaadatakse seda siiski vähem kui „Reporterit“. Samas võib öelda, et „Aktuaalse kaamerat“ jälgitakse tähelepanelikumalt ja muud tegevused jäetakse pigem kõrvale. Samuti hindasid intervjueeritud noored ETV uudiste informatiivsust, kompaktsust ning tõsiste temade kajastamist. „Aktuaalse kaamera“ miinuseks võib ehk pidada selle hilist eetrisoleku aega, mistõttu on uudised juba loetud-vaadatud ning samuti veedavad üliõpilased õhtuti aega sõpradega, käivad trennis või tegelevad õppimisega ning eelistavad seetõttu vaadata varasemaid uudiseid.

„Seitsmeseid uudiseid“ vaatavad intervjueeritavad samuti, mistõttu võib öelda, et intervjuudes osalenute uudistevaatamise harjumused on kokkuvõttes üsna kaootilised. TV3 uudiste eripäraks või esile tuua seda, et neid vaadataks tihti muude uudistesaaetega kahasse ega nimetatud kindla eelistusena, nagu näiteks „AK-d“. Samuti heideti „Seitsmestele uudistele“ ette reklaampause, mis sunnivad kanalit vahetama ja seega samal ajal eetris olevale „Reporterile“ või muule telesaatele tähelepanu pöörama. Ka

uudistesaaete formaadimuutus ei olnud teises fookusgrupis osalenutele väga meelepärane, mis võib samuti selgitada „Seitsmeste uudiste“ väiksemat populaarsust.

Sarnastele tulemustele on näiteks jõutud ka ERR-i poolt tellitud ja 2010. aasta novembris läbi viidud uuringus, kus selgus, et noorte jaoks on väga oluliseks infokanaliks „Reporter“, kuid infoallikana on selles eagrupid küllaltki olulisel kohal ka „AK“ (Kaldaru 2010).

Üldiselt tõdesid intervjuueeritavad, et välismaistelt telekanalitelt vaatavad nad uudiseid harva, pigem siis kui toimunud on mõni rahvusvaheliselt oluline sündmus, mille vastu neil konkreetne huvi on. Kuna teleuudiste vaatamine ei ole osa alati noorte päevaplaanist, sõltub sellest, kus nad viibivad ning on tihti juhuslik, siis on ootuspärane, et lisapingutusi välismaiste telekanalite vaatamiseks ei tehta. Ka *Mina. Maailm. Meedia* 2004. aastal avaldatud uuringutulemused viitasid sellele, et globaalsed uudistekanalid on eesti noorte jaoks vähemolulisemad kui eesti telekanalite uudistesaaetud (Vihalemm et al 2004). Siiski, kuna enamus välismaiseid uudistekanaaleid on mõeldud ainult uudiste edastamiseks ning paljud neist teevad seda ka ööpäevaringselt, pakuvad nad head võimalust jälgida noori huvitavate sündmuste kulgu. Näiteks Suurbritannias on 24-tunnised uudistekanalid saanud uudistetarbimise oluliseks osaks, kuna vaatajad väärtustavad nende põhjalikkust, mugavust ja pidevat uuendamist (Hargreaves & Thomas 2002).

Noori huvitavad uudistesaaetes nii Eestiga seotud uudised, kui ka olulisimad maailmas toimuvad sündmused. Samuti ollakse huvitatud sellest, mis toimub kodukohas või praeguses elukohas Tartus. Uudiseid vaadatakse aga nii kaua, kuni kajastatavad teemad noortele huvitavad tunduvad või pööratakse tähelepanu uudistesaaete esimesele poolele, mil noorte arvates kajastatakse kõige olulisemaid uudiseid. Sarnaseid trende on täheldanud ka Irene Meijer (2006), kelle uuringust selgus, et noored vaatavad uudiseid fragmenteeritult ning keskenduvad pigem üldistele teemadele.

Kui Hollandis ja Austraalias (Meijer 2006, Sternberg 1998) läbi viidud uurimused näitasid, et teleuudiste vaatamine ei ole noorte hulgas populaarsed, siis antud

bakalaureusetöö autor ei julge väita, et intervjueeritud eesti noorte üliõpilaste hulgas ei ole teleuudised üldse populaarsed või olulised. Selline tõlgendus oleks võib-olla õigustatud võrdluses Interneti kasutusega, mis on igapäevane ja noorte jaoks olulisim infoallikas. Intervjueeritavad pidasid teleuudiste jälgimist meediatarbimise üheks osaks ning olulisemaks kui raadio või paberlehed, kuid selgus ka, et teleuudiste vaatamine on tihti ebaregulaarne ning kohati juhuslik, mistõttu võib öelda, teleuudised on noorte hulgas pigem keskmiselt või vähempopulaarsed.

Kvaliteetsuse kriteeriumid ja kohalike teleuudiste usaldusväarsuse tajumine

Kvaliteetse uudistesaaate kriteeriumidena nimetasid noored eelkõige objektiivsust, informatiivsust kõvade teemade kajastamist, usaldusväarsust, aktuaalsust ja mõlemale poolele sõna andmist. Olulisimaks peeti veel kindlat struktuuri ning ekspertide ja saatekülaliste osalust.

Kõige kvaliteetsemaks uudistesaaateks hinnati “Aktuaalne kaamera”, kuna leiti, et saade kannab endas kõiki kvaliteetse uudistesaaate kriteeriume. Saadet kirjeldati ka sõnadega, nagu “konkreetne”, “usaldusväärne” ja “täpne”. “AK” sihtrühmadena nähti vanemaid inimesi ja ärimehi, kuna ilmselt leiti, et uudistesaaate “kõva” sisu ja teemad huvitavad just neid inimgrupe. Kuna uudistesaaates kajastatakse ka spordiudiseid ning kultuuri- ja kunstisündmusi, arvati sihtrühmadeks ka sportlased ning kunstist ja kultuurist huvitunuid.

“Aktuaalsele kaamerale” vastandati “Reporter”, mida iseloomustati meelelahutusliku, huumorliku ja isegi labasena. Kuigi võib öelda, et Kanal2 uudistesaadet ei peetud väga tõsiseltvõetavaks, vaid seostati pigem meelelahutusega, leiti, et “Reporter” on vajalik nõ. tavalise lihtsa eesti inimese jaoks, kellele saade toob kätte uudised tema ümbrusest. Üldiselt võibki “Reporterit” iseloomustada kui tava-eestlase või keskmise eestlase uudistesaadet, kuhu kuuluvad nii nooremad kui vanemad, linna- ja maainimesed, meesterahvad ja naisterahvad ning isegi lemmikloomad.

Kuigi kvaliteetseimaks uudistesaaateks peeti “AK-d”, oli vaadatavaim siiski “Reporter”, ehkki möödusega, et uudiste vaatamise ajal tehakse tihti muid tegevusi. Sanrnaseid vastandlikke tähelepanekuid, mida võib näha „Reporter“ ja „Aktuaalse kaamera“ puhul, on teinud ka Meijer (2006), kelle uurimusest nähtus, et Hollandi noored eelistavad samuti meelelahutusliku sisuga uudisteprogramme, vaatamata sellele, et uudistesaaate puhul hinnatakse eelkõige usaldusväärust ja tõsiseid teemasid. Meijer (2006) põhjendab seda paradoksi nii, et noorte jaoks omab televisioon eelkõige meelelahutuslikku ja lõõgastust pakkuvat funktsiooni. Juba varem on töö autor maininud, et fookusgrupis intervjueeritud noored rääkisid põgusalt ka uudiste kõneaine tekitamise funktsioonist, mida toodi ühe uudiste vaatamise põhjusena samuti esile. Kahtlemata on „Reporter“ saateks, mis pakub oma kergema ja huumorlikuma sisuga palju kõneainet ning võimaldab arendada lihtsat sõpradevahelist vestlust.

“Seitsmeseid uudiseid” nähti eelkõige kui “Reporter” ja “Aktuaalse kaamera” vahepealset uudistesaadet ning teises fookusgruupiintervjuus osalenud noored lisasid, et selle uus formaat isegi lähendab saadet “Reporterlile”. Sihtrühmadena nähti eelkõige pereinimesi ning saate vaatamist nähti ka kui pere ühistegevust. Kuna TV3 uudiseid seostati seriaali “Kodu keset linna” vaatamisega ning varem oldi harjutud, et seriaal on eetris enne uudistesaadet, võidi justnimelt koduperenaistele suunatud teleseriaali näha sissejuhatusena uudiste vaatamisele. Veel peeti “Seitsmeste uudiste” sihtrühmadeks haritlasi ja materjaalselt kindlustatuid, keda kujutasid respondentide joonistustel keskklassi pere ning keskastme juht. Võib-olla taheti “kõrgema intelligentsiga inimeste gängi” mainides vastanduda “Reporter” sihtrühmadele või leiti, et joonistel kujutatud sihtgrupid asetavad “Seitsmeseid uudiseid” teiste uudistesaadete vahele – nii nagu varem oli ühiselt arvatud. Võib-olla aga kutsusid taoliste sihtrühmade kujutamise esile “Seitsmestes uudistes” kajastavad teemad, mille hulgas arvati olevat nii tõsist kui meelelahutuslikku materjali.

Huvitava tähelepanekuna kujutati sihtrühmi läbi mootorsõidukite – traktori ja liisitud auto, mis peeti omaseks vastavalt maainimestele ja keskklassi perekonnale. Ilmselt annab auto ja traktori kaudu sihtrühma kirjeldamine tunnistust tarbimiskultuurist, mille

iseloomulikuks tunnuseks on enda ja teiste identifitseerimine läbi toodete ja kaubamärkide.

Teleuudiste jälgimine Interneti vahendusel

Kuivõrd noored jälgivad teleuudiseid Interneti vahendusel ei ole siiani uuritud. Seetõttu on töö autor uudse teemana sisse toonud just antud probleemi. Intervjuudest selgus, et noored on selle võimalusega hästi kursis, kuid kasutavad seda vähe. Eelkõige vaadatakse uudiste klippe, mis on ajalehtede *online*-versioonide juures, kui on mõnd teleuudist toimetatud, või saatkelippe, mis on seotud intervjuueritute tutvavatega. Telekanalite kodulehekülgedelt aga üldiselt uudiseid ei vaadata.

Internetist vaatamise võimalust hindasid intervjuueeritavad iseenesest positiivseks, kuna see võimaldab järgi vaadata uudiseid, mis on seotud inimeste kodukoha või nende sõpruskonnaga. Lisaks sellele nähti sellise uudistevaatamise võimaliku sihtrühmana inimesi, kes viibivad välismaal või tudengeid, kellel puudub televiisor. Üldiselt arvati, et inimesed regulaarselt Internetist uudiseid ei jälgi, pigem leidub neid, kes kasutavad seda võimalus vaatamiseks järgi neid huvitavaid saatelõike või uudistesaadet ennast.

Üldiselt ei ole Internetist telesaadete vaatamist palju uuritud, aga paari aasta taguse USA-s läbi viidud uuringu tulemusena selgus, et võrreldes 2007. aastaga on telesaadete ja filmide jälgimine veebi vahendusel populaarsemaks muutunud (Madden 2009). Kui 2007. aastal tunnistas 16% uuritavatest, et nad on telesaadet või filmi *online* keskkonnas vaadanud, siis 2009. aastal oli see number 35%. Samuti näitas uuring, et videojagamisportaalid, nagu *Youtube* või *Google Video*, on veel populaarsemad ning on aasta-aasta kaupa kogunud aina suuremat vaatajaskonda (Madden 2009). Kuigi teleuudised võib laias laastus liigitada telesaadete alla, ei saa uuringust aga konkreetselt teleuudiste kohta midagi teada. Siiski võib oletada, et kuna telesaadete jälgimine Internetis muutub iga aastaga populaarsemaks, võib kasvada ka veebis teleuudiste jälgimise populaarsus. Seda aga inimeste puhul, kes üldiselt vaatavad teleuudieid ja hindavad nende audiovisuaalset külge. Arvuti võib neile sel juhul pakkuda teatud

mugavust või privaatsust. Kuna noored vaatavad teleuudiseid pigem harva ja veedavad suurema osa ajast lugedes ajalehtede veebiverisooni, ei ole neil vajadust teleuudiste jälgimiseks Internetis, mis tähendaks sihilikku lisainfo otsimist. Lisaks sellele on teleuudiste žanr ja vaatamisharjumused traditsionaalsed ja kinnistunud, mis võib samuti olla põhjuseks, miks Internetist uudiste vaatamist eriti ei kasutata. Kuigi mitmed intervjuueeritavad tõdesid, et neil ei ole Tartus televiisorit, ütles vaid üks intervjuueeritav, et vaatab Interneti vahendusel uudiseid, kuna Tartus olles ei ole alati võimalik televiisorist uudiseid jälgida.

Käesoleva uuringu tulemuste valguses leian, et teleuudiste jälgimine võib lähiaastatel väheneda veelgi, kuna iga järgnev põlvkond on üha enam seotud Internetiga ning tunneb end veebikesskonnas aina mugavamalt. Seetõttu võib nooremate põlvkondade infotarbimine muutuda veel rohkem Internetikeskseks ning noored veelgi enam kaugeneda traditsioonilisest meediast. Siiski võib vähemalt käesoleva töö tulemustele toetuvalt eeldada, et teleuudistel jääb noorte meediatarbimisse oma kindel koht. Olgugi et ajalehtede veebiversioonid asendavad osade noorte jaoks paberväljaannete lugemist, siis võib eeldada, et kiire uudistevooluga, kuid tihti küsitava usaldusväärusega *online*-portaalid ei suuda hetkel täielikult veel võistelda teleuudiste formaadi eelistena nimetatud põhjalikkuse, visuaalsuse ja usaldusväärse mainega. Eelmainitud põhjustele väärtustavad teleuudiseid just üliõpilased, kes peavad oluliseks avarat silmaringi ning oskavad kriitiliselt hinnata erinevate meediumide usaldusväärsust. Seega võib käesoleva uuringu tulemustele toetuvalt eeldada, et noorte hulgas võib suureneda teleuudiste jälgimise juhuslikkus, kuid see ei tähenda, et teleuudiseid selles ea-ja sotsiaalses grupis ei hinnataks.

Meetodikriitika

Käesoleva bakalaureusetöö jaoks uurimisküsimustele vastuste leidmiseks sobis fookusgrupi intervjuu hästi, kuna võimaldas kvalitatiivseks uurimiseks piisavalt andmeid koguda, ning eristas selgelt, mis olid intervjuueeritavate ühised ja lahku minevad arvamused. Samuti jõuti vestluse kaudu tihti teemadeni, mis avasid uurimisküsimustele

vastamiseks tahke, milleni tavaintervjuu käigus tõenäoliselt ei oleks jõutud. Lisaks sellele oli võimalik viia läbi ülesandeid, mis hoidsid intervjuueeritavad erksana ning elavdasid vestlust. Selliseks ülesandeks oli eesti telekanalite uudistesaadete oletatavate sihtrühmade paberile joonistamine, mis võimaldas intervjuueeritavatel veidikene lõõgastuda ja põhjalikult küsimuse üle järele mõelda ning omavahel arutada. Antud ülesanne oli seega sobilik saamaks läbimõeldud vastuseid, kuid pakkus noortele vaheldust ning ennetas intervjuust tüdinemist ja sellega kaasnevat kidakeelsust.

Cross-case ja *case-by-case* analüüsimeetodid võimaldasid hästi uurida nii teemasid üldiselt, läbi kõigi intervjuueeritavate silmade kui ka ühe inimese tasandil, eelkõige välja toodud erandite näol. Siiski arvab töö autor, et mõningad paremini formuleeritud intervjuuküsimused ning valimi korrigeerimine, st valimisse võtta kahe teaduskonna või kahe-kolme eriala üliõpilased, oleks võimaldanud mõnele intervjuuküsimusele selgemalt ja konkreetsemalt vastata.

Soovitused edasisteks uurimusteks

Eelkõige vääriks edasi uurimist teleuudiste Internetist jälgimise praktikad, mida antud töös puudutati minimaalselt ja eelkõige spekulatiivselt. Selliseid uurimusi ei ole autori teada varem läbi viidud, mistõttu oleks tegu täiesti uue uurimissuunaga. Kombineerida võiks siinkohal kvantitatiivset ja kvalitatiivset uurimismeetodit, et kõigepealt jõuda selgusele, kui palju veebikeskkonnas uudiseid jälgitakse ning kes on sihtrühmadeks ning edasi uurida põhjusi ja eelistusi juba nende käest. Antud uurimisvaldkonda oleks võimalik laiendada ka muude telesaadete, nagu seriaalid, sarjad, *talk-showd*, *reality* saated jms, kontekstis, et uurida kas ja kuivõrd on Internet asendamas noorte jaoks televisiooni tarbimist üldiselt.

Lisaks sellele on eesti telekanalite eetris veel palju mitmeid uudistelaadseid saateid, nagu “Võsareporter”, “Krimi”, “Ärapanija”, mis võimaldaks uurida just uudistesaadete meelelahutuslikku külge ja kuivõrd tajutakse uudistesaaatele sarnase formaadiga saateid

info allikatena ning võimaldaks võrdlusmomenti ametlike teleuudiste ja teleuudiste laadsete saadete vahel.

Samuti vääraks uudistesaadete endi vaatamine uurimist. Sellisel juhul oleks sobilik uurida teleuudiste jälgimist laiemas meediatarbimise kontekstis, sest põhjalikud värsked andmed hetkel puuduvad. Andmete kogumiseks ja analüüsimiseks sobiks kombineerida kvantitatiivne ja kvalitatiivne meetod, mis annaks aimu meediatarbimisest nii numbrite keeles kui pakuks ka sisulisi põhjendusi.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida üliõpilaste teleuudiste jälgimise praktikaid. Selleks viis töö autor läbi kaks fookusgrupi intervjuud, kummagi puhul intervjueriti kuut noort üliõpilast vanuses 19-23 eluaastat. Intervjuu käigus puutusid respondendid kokku ka loova ülesandega, st joonistasid eesti telekanalite uudistesaadete oletatavaid sihtrühmi paberile ning seejärel kirjeldasid ja põhjendasid paberil kujutatut. Mõlemas fookusgrupis jagas intervjuerija noored kolme rühma, mis tähendas, et ühe uudistesaaate sihtrühmade üle arutas korraka kaks intervjueritavat. Intervjuude analüüsiks kasutas töö autor vertikaalanalüüsi (*cros-case analysis*) ja horisontaalanalüüsi (*case-by-case analysis*) meetodite kombinatsiooni.

Fookusgruppide tulemustest nähtub, et üliõpilased vaatavad teleuudiseid üsna ebaregulaarselt, tihti satutakse uudiseid vaatama vanematega koos kodus olles. Respondendid tõdesid, et üldiselt on pärast ülikooli õppima tulekut nende teleuudiste vaatamise harjumus vähenenud, näiteks ka seetõttu, et mitmel neist ei ole Tartus oma televiisorit.

Üldiselt nimetasid intervjueritavad kõige enim vaadatud uudistesaaateks “Reporterit”, mida peeti ühtlasi ka meelelahutuslikuks ja mitte tõsiseltvõetavaks saateks ning mida paljuski seetõttu jälgitakse ka muude tegevuste taustaks või meelelahutusliku eesmärgil. Mitme informandi eelistuseks oli ühtlasi kõige kvaliteetsemaks uudistesaaateks peetud “Aktuaalne kaamera”, mille puhul hinnati uudistesaaate informatiivsust, usaldusväärsust ja kompaktsust ning näiteks ka eksperte-saatekülalisi. Käesoleva uuringu tulemustele toetuvalt võib öelda, et “Seitsmeste uudiste” vastu tuntakse huvi kõige vähem ning tihti vaadatakse seda mõne teise (uudiste) saatega kahasse, mida saab põhjendada reklaamipauside ning uue formaadi ebasümpaatsusega. Välismaiseid uudistekanaaleid jälgitakse üldiselt väga harva või pea üldse mitte, välismaiste uudistesaadete eeliseks kodumaiste ees toodi aga näiteks uudiste esitamise ajal sagedust.

Teleuudiste eeliseks teiste uudiseid edastavate meediumite ees pidasid respondendid nende visualiseerivat efekti, mis võimaldab sündmustest head ülevaadet saada, samuti selektiivsust, st sinna on kogutud olulisimad uudised ning meediumi kasutamise lihtsust.

Kõige enam on respondendid huvitatud Eesti uudiste ja olulisemate rahvusvaheliste uudistega kursis olemisest. Kitsamalt huvitavad noori nende kodukoha või praeguse elukoha Tartuga seotud uudised. Uudiste vaatamine on kohati seotud ka uudistesaaate ülesehitusega. Nimelt tõdesid respondendid, et tihti vaadatakse ära ainult uudistesaaate esimene pool, kuna noorte hinnangul on sinna koondatud just olulisimad uudised. Kõige vähem huvitusid intervjueritavad spordiuudistest.

Muuhulgas selgus, et kuigi intervjueritud noored on hästi kursis Internetist teleuudiste vaatamise võimalusega, kasutavad nad ise seda võimalust harva. Age-ajalt vaadatakse uudisteklippe, mis on ajalehtede *online*-uudiste juures või vaadatakse järgi sõprade-tuttavatega seotud uudiseid, kuid peamiselt arvasid respondendid, et Interneti kaudu uudiste jälgimine on kasulik Eestist eemal olevate või televiisorit mitte omavate inimeste jaoks.

Tulevikus väärub Interneti kaudu uudiste vaatamine kindlasti põhjalikumat uurimist. Samuti Samuti võiks uurimisuunda laiendada telesaadetele ja filmidele üldiselt, mis annaks aimu selle kohta, kuivõrd on Internet asendamas traditsioonilisi televiisorivaatamise praktikaid.

Lisaks sellele on eesti telekanalite eetris veel palju mitmeid uudistelaadseid saateid, nagu “Võsareporter”, “Krimi”, mis võimaldaks uurida nõ. uudistesaadete meelelahutuslikku külge ja kuivõrd tajutakse uudistesaaatele sarnase formaadiga saateid info allikatena ning võimaldaks võrdlusmomenti ametlike teleuudiste ja teleuudiste laadsete saadete vahel.

Märksõnad: teleuudised, televisioon Internetis, üliõpilased,, noored, fookusgrupp.

SUMMARY

The aim of this paper is to examine the practices of television news viewing among university students aged between 19 and 23. For this, the author conducted two focus group interviews, each consisting of six people. The interviews were analyzed using the methods of cross-case and case-by-case analysis. The two main questions that were to be answered in this paper were as follows:

- Which TV news (on what channel) do university students prefer?
- How important are television news to university students?

The respondents seemed to prefer the news program “Reporter” what portrays more entertaining and “easier” news. This tendency about young people has also been recognised in other countries, like Holland, USA and Australia. Also, the respondents said that they are usually occupied with other activities while watching the news programme which is understandable do to the fact that these kind of news don’t always need a person’s full attention. The news programme “Aktuaalne kaamera” was also quite popular, mainly because it was considered to be trustworthy and high-quality.

Compared to the importance of Internet use in the lives of the respondents, television news cannot be considered very important. Internet is used every day and usually more than once, whereas TV news are watched irregularly and seldom even. However, listening to the radio and reading newspapers seem to be even less significant in the respondents’ media use, which leads to the conclusion that television news are valued by young adults but are not nearly as important as is the Internet.

This topic certainly needs further research because it has not been researched before. Also, to get a better idea whether the Internet is substituting TV viewing, the research should be broadened to TV shows and movies.

KIRJANDUS

Bird, E. (2011). Seeking the Audience for News Response, News Talk, and Everyday Practices. V. Nightingale (toim.). *The Handbook of Media Audiences*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd, 489-508.

Buckingham, D. (2000). *The Making of Citizens: Young People, News and Politics*. London: Routledge.

Hargreaves, I. & Thomas, J. (2002). *New news, old news: An ITC BSC Research Publication*. Suurbritannia, Cardiff.

Eesti Rahvusringhäälingu kodulehekülg, URL (kasutatud aprill 2011) <http://err.ee/isu.aspx?s=6&a=4>.

ETV kodulehekülg, URL (kasutatud aprill 2011) <http://etv.err.ee/>.

Kaldaru, H (2010). *Eesti meedia 2010. 15-74-aastase elanikkonna uuring*, URL (kasutatud mai 2011) http://err.ee/files/Uuringud_Eesti_elanike_meediauuring2010.pdf.

Kanal2 kodulehekülg, URL (kasutatud aprill 2011) <http://kanal2.ee/saated/Reporter>.

Kraut, R. & Kiesler, S. & Boneva, B. & Shklovski. *Examining the Impact of Internet Use on TV Viewing: Details Make a Difference*. Carnegie Mellon University, Human-Computer Interaction Institute.

Krueger A., R. (1988). *Focus Groups : a Practical Guide for Applied Research*. California: SAGE.

Livingstone, S. (2002). *Young People and New Media*. London: SAGE.

Madden, M. (2009). *The Audience for Online Video-Sharing Sites Shoots up*. Pew Internet & American Life Project. Pew Research Center, Washington, D.C, URL (kasutatud aprill 2011). <http://pewinternet.org/~media/Files/Reports/2009/The-Audience-for-Online-Video-Sharing-Sites-Shoots-Up.pdf>.

Meijer, I. (2006). *The Paradox of Popularity: How Young Adults Experience the News*. *International Communication Association 2006 Annual meeting*. Ettekanne. Washington, 1. jaanuar.

Morley, D (2007). *Media, Modernity and Technology. The Geography of the New*. London: Routledge.

Nie H. N & Erbring, L (2000). *Internet and Society. A Preliminary Report*. Stanford Institute for the Quantitative Study of Society, URL (kasutatud aprill 2011). <http://www.bsos.umd.edu/socy/alan/webuse/handouts/Nie%20and%20Erbring-Internet%20and%20Society%20a%20Preliminary%20Report.pdf>.

Noam, E & Groebel, J & Gerbarg, D (2004). *Internet Television*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Raud, M. (2005). *Elukeskkonna mõju noorte teabevajadustele ja nende rahuldamise võimalused*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

Runnel, P. & Pruulmann-Vengerfeldt, P. (2004). Mobiilid, arvutid, Internetid: Eesti infoühiskonna künnisel. V. Kalmus et al (toim.). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse Mina. Maailm. Meedia tulemustest*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 147-162.

Šein, H. (2004). *Television Eestis 1955-2004*. P. Vihalemm (toim.) *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 121-208.

Sternberg, J. (1998). Rating Youth: a Statistical Review of Young Australians' Media Use. *Australian Studies in Journalism*, 7: 84-136.

Teleauditooriumi ülevaade märtsikuus 2011a: vaatamisaja osakaal (daily share%) kogu vaatamisajast (2010). URL, (kasutatud aprill 2011).

<http://www.emor.ee/teleauditooriumi-ulevaade-martsikuus-2011/>.

Teleauditooriumi ülevaade veebruarikuus 2011b: 20 vaadatavat saadet veebruarikuus 2011 (vaatajaid saateminuti kohta) (2010). URL, (kasutatud aprill 2011).

<http://www.emor.ee/teleauditooriumi-ulevaade-vebruarikuus-2011/>.

TV3 kodulehekülg, URL (kasutatud aprill 2011),

<http://www.tv3.ee/content/blogcategory/438/551/>.

Vihalemm, P. & Lõhmus, M. & Jakobson, V. (2004). Ühiskond meediaruumis: traditsiooniline meedia. V. Kalmus et al (toim.). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse Mina. Maailm. Meedia tulemustest*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 131-147.

Vihalemm, T (2007). *Kvalitatiivne sihtrühmade analüüs*. Loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

LISA 1. INTERVJUU KAVA

1. Milliseid meediakanaleid (meediat) te üldiselt kõige rohkem kasutate?

- Millisel eesmärgil ?
- Kuivõrd on meedia teie jaoks oluline uudiste tarbimiseks? Kui sageli te meediat uudiste tarbimiseks kasutate?

2. Millist meediat (milliseid meediume) te üldiselt uudiste tarbimiseks kasutate?

- Millist neist peate enda jaoks kõige olulisemaks? Miks?
- Millist funktsiooni teleuudised teie jaoks täidavad?
- Kuivõrd tänapäeva noored teie arvates üldse teleuudiseid jälgivad?

3. Millised on erinevaid Eesti telekanalite uudiseid iseloomustavad sõnad, mis teile esimesena meelde tulevad?

- TV3 uudised vahetasid hiljuti formaati. Mis te uuest formaadist arvate? [Küsitud teises fookusgrupi intervjuus, mis toimus pärast formaadimuutust].
- Millist eesmärki teie arvates ETV, Kanal2 ja TV3 uudistesaadet täidavad?
- Kellele on need uudistesaadet teie arvates suunatud? **Joonistada sihtgrupid paberile.**

4. Millise Eesti telekanali uudistesaadet te peamiselt vaatate?

- Miks just selle telekanali uudistesaadet?
- Kas jälgite ka välismaiseid uudistesaadet? Kui jah, siis millistelt kanalitelt, milliseid saadet?

5. Millisel eesmärgil te teleuudiseid vaatate?

- Teleuudistes on erinevad blokid, nt eesti uudised, välisuudised, spordiuudised. Kuivõrd on mõni neist saateosadest teile olulisem kui teine ja miks?
- Kui regulaarselt te teleuudiseid jälgite?
- Kui pikalt te ajaliselt tavaliselt uudistesaadet jälgite?

- Kuivõrd on teie teleuudiste jälgimine muutunud seoses ülikooli õppima tulekuga?

6. Palun kirjeldage, milline on teie jaoks kvaliteetne uudistesaaade.

Kirjutage need tunnused paberile, võttes arvesse ka uudistesaaetes kajastatavaid teemasid ja saate formaati.

- Millise Eesti telekanali uudistesaaade on teie jaoks kvaliteetne?

7. Kuivõrd olete kursis sellega, et ka Internetist on võimalik teleuudiseid jälgida?

- Kas ise olete ka vaadanud? Milliseid uudiseid?
- Millistel põhjustel te Internetist uudistesaaeteid jälgite?
- Kuivõrd asendab Internetist uudistesaaate vaatamine teie jaoks/tänapäeval uudistesaaate vaatamist televiisorist?
- Kuivõrd teie arvates on see, et telekanalite kodulehekülgedelt saab uudiseid vaadata, üldse vajalik?
- Kes teie arvates oleksid need, kes teleuudiseid Internetist vaatavad?

LISA 2. INTERVJUU TRANSKRIPTSIOON

Ma alustaks kõigepealt üldiste küsimustega. Milliseid meediakanaleid te üldiselt kasutate?

N1: Kas me peame järjest vastama nüüd? *Jah, tehke keegi algust.*

N6: Mina loen ajalehte. Postimeest loen ja Õhtulehte loen ja...siis ma vaatan vahepeal teleuudiseid ka.

N1: Ma kasutan üldse väga minimaalselt, et äää...kui aega on, siis vaatan *online*-väljaandeid...üldiselt ka Postimeest. Ja raadiot kuulan...Raadio2 kuulan, aga noh... väga vähe satun ka uudiseid vaatama. Teleuudiseid.

M2: Ja mul ka, telekat ei ole, sellepärast ma ka pigem vaatan Internetist, Postimehest...ja Päevalehest, et asjadega kursis olla. Aga Raadio 2, "Olukorrast riigis" tavaliselt ja siis *The Guardiani* ma loen ka...seal on natukene parem või noh analüüsivad rohkem. Ja siis

youtube'st saab erinevaid alternatiivsemaid meediakanaleid, mis ei ole siis nõ ametlikud uudised või on sellised...uudistefirmade poolt toodetud, meediakorporatsioonide poolt toodetud, kas mingite eraisikute või muud..no nagu raadios *talkshowd*...aga üldiselt oleneb kui palju on aega ja mis teema huvitab rohkem.

N3: No rohkem igapäevaseid Interneti väljaandeid, ajalehed, Postimees ja Päevaleht. Aga...aga kui on lingid üleval, mingisugusel artiklil on juures...mingi teleklipp, tavaliselt on see siis kas Kanal 2 "Reporter" või TV3 "Seitsmesed uudised", siis ma vaatan neid ka. Ja kui ma satun peale siis "AK" vaatan ka ära.

N4: Mmm...kõige olulisemad on ikkagi jah need *online*-väljaanded, Postimees ja Päevaleht...ja teleuudiseid ka siis kui saab vaadata. Ja kui ma maale satun, siis ma loen sealt kohalikku lehte ja Maalehte ka.

N5: Minul on ka kõige tähtsam Internet, kus ma loen ajalehti, Postimeest tegelikult eelkõige. Siis..kuna ma telekat eriti ei vaata, siis ma uudiseid sealt ei jälgi...aga see sõltub sellest, kus ma parajasti olen. Kui ma olen maal ja ema vaatab uudiseid, vanemad vaatavad ikka rohkem uudiseid, siis ma jälgin ka. Aga ise ma tavaliselt ei vaata.

Aga mis eesmärgil te kõige rohkem meediat tarbite?

N1: Et end kursis hoida, mis nagu päevakaliste teemade näol, mis nagu toimub Eestis. Aga üldiselt noh, kuna ma olen tööl sel ajal, kui käivad just teleuudised, siis ma vaata aeg-ajalt ka neid "Reporteri" klippe, aga pigem neid ma vaatan nagu meelelahutuslikul eesmärgiga...neid ei saa väga uudiste pähe võtta, üldjuhul.

M2: jah, rohkem päevakajalised teemad...sellepärast uudiseid tulebki vaadata, aga samas ma vaatan ka näiteks, kui ma kodus olen just siis selliseid alternatiivsemaid kanaleid, nagu Al Jazeera uudised...seal on teistsugune seisukoht, teistsugune vaatenurk ühesõnaga...et päris huvitav, et millist meediaruumi pakutakse nõ teistele...või noh, teistsuguses kultuuris või ühiskonnas elavatele inimestele. Hea meelega vaataks vene uudiseid ka, kui saaks aru.

N3: Eks see peamine on ikka ja info tarbimine...et saaks ennas nagu kurssi viia asjadega, mis ümbritsevas maailmas toimuvad. Ja siis samamoodi nagu märgitud juba, et meelelahutuslik aspekt on ka juures. Et meelt lahutada.

N5: Jah, mina olen ka sama...ma nõustun eelkõnelejatega, et ma tahan ka teada, mis toimub, sest üldiselt kui sa ikka mitte midagi ei jälgi, kui sa ei loe ajalehti, siis sa tegelikult ei tea, mis on. Jaa kui keegi sulle midagi ütleb, siis kui sa oma silmaga seda näed või loed, see on ikka hoopis teine...aga meelelahutuslikul eesmärgil mina mingeid klippe ja asju küll ei vaata. Ma ei viitsi vaadata neid, ei huvita tõesti mingid näiteks "Reporterit" klipid üldiselt, mis minu jaoks on täiesti absurdsed.

N6: Ma vaatan pooleks meelelahutuse ja informaiivse eesmärgiga.

N4: Mina ka meelelahutuseks ei vaata.

N1: Mis ma veel vaatan on näiteks see, et kohati ma tunnen nagu survet, et ma pean uudiseid jälgima, kuna ma õpin nagu kommunikatsiooni instituudis...et siis ma nagu õppeprotsessis tuleb neid päevakajalisi teemasid arutlusse ja kui ma ei oska nagu kaasa rääkida, siis sa jätad nagu sellise mulje, et sa ei jälgigi uudiseid, aga siukses teaduskonnas sa nagu peaksid jälgima uudiseid (naer). Et sellest tulenevalt ka võib-olla...hoiaks end minimaalseltki kursis.

N3: Mul on võib olla ka natuke see...kuna ma nagu õpetajaks õpin, siis õpetaja peab ka ikka ju teadma, mis maailmas toimub ja kui ma ei tea midagi, siis on natukene rumal tunne nagu iseenesest.

Ma küsiks seda ka, et öelge need põhilised meediumid või meediakanalid, mida te konkreetselt uudiste tarbimiseks kasutate?

N3: Kõige konkreetsemal uudised saab vist kätte TV3-st. Ta on nagu sellise mõnusa kestvusega ja üsna asjalik. Samas kui "Reporteris tuleb suht pooleks nagu, et mõnikord ei viitsi nagu seda pläma (naer) vaadata vahepeal...et tahaks nagu kõik asjaliku ära vaadata ja siis minna edasi oma päevaga.

N1: Ma pakun ka, et Kanal 2, TV3 ja ETV ja "AK".

N3: Jah.

N1: Aga "AK-d" ma satun vaatama siis, kui ma olen vanaisa juures saunas nagu.. (üldine naer).

N5: Mina ka, mul on sama, siis kui mina maal olen ja vanemad vaatavad ka "Aktualset kaamerat", siis mina vaatan ka seda.

N1: Jaa.

N5: Aga ma võin öelda, et minule meeldibki see kõige rohkem, sest ta on selline konkreetne, seal ei ole mingit sellist...ma ei tea, naljaviskamist või mingit sellist.

N1: Isegi TV3-s on natuke seda naljaviskamist...

N5: Ja, seal on natuke, aga see meeldib mulle isegi, sest ta ei ole nagu üle piiri või...seda ei ole liiga palju.

N1: Ta on selline reserveeritud.

N5: Jah.

Aga veel midagi peale teleuudiste?

M2: No teleuudistest ma vaatan veel seda *Euronews*i ka, kui see tuleb..aa kui ma kodus olen just. See on hea kanal välismaiste uudiste jaoks. A Eestis on epl.ee põhiline.

N4: Jah, Internet.

N1: Ma arvan, et siis kui me loengus oleme, siis me istume kõik Internetis (üldine naer) ...sealt saab päris palju informatsiooni. Just nagu lehtedest.

N5: Jah, mina ka Internetist...nagu ma juba varem ütlesin ka et ma loen Postimehest... aga jah.

Aga millist kõige olulisemaks nendest peate? Nendest millest juttu oli, enda jaoks kõige olulisemaks ja miks?

N6: Postimeest pean mina.

N5: Jah, mina ka.

N6: Ma saan sealt päeva jooksul lugedes selle info kätte, mul ei ole mõtet neid teleuudiseid teinekord üle vaatama hakata, mis samadel teemadel räägib.

N5: Mhmh, ja kuna nagunii Internet ja see ümbritseb meid päevast päeva, me oleme selles keskkonnas võib-olla kõige rohkem...siis sealt saame kõige kiiremini, et ei ole aega ju oodata veel mingeid uudiseid.

Aga millist funktsiooni teleuudiseid teie jaoks tüüdvad? (vaikus)Miks te vaatate teleuudiseid?

N6: Pigem meelelahtus mulle. Just sellepärast, et ma vaatan need päevakajalised informatiivsed asjad...vaatan Internetist, *online*'st, Postimehest näiteks.

N1: Ma ei saa öelda, et ma otseselt teleuudiseid vaatan. Ma ei istu nagu eesmärgiga maha, et ma nüüd vaatan uudiseid. Tavaliselt ta nagu käib mulle taustaks, ma just kuulan seda nagu raadiot, et kui jääb mingi huvitav teema kõrvu, siis ma nagu jään ka pilti vaatama. Aga otseselt ma nagu konkreetselt ei vaata seda.

N3: Ma ei tea, mulle just meeldib see idee, et sa istud teleka ette ja vaatad uudiseid.

N1: A võib-olla lihtsalt see, et kui pilt on ka hästi visualiseerib sulle kõik ette ja siis sulle jääb nagu paremini kõik meelde, mis nagu toimub. Ja nagu saab seda rohkem seda ümbruskonda ja seda...

N3: Jah, sest teinekord ütleb pilt rohkem kui tuhat sõna.

N1: Jah, täpselt. Et uudistes pannakse sulle kõik nagu raamidesse, aga sellised väiksed detailid on need, mida näeb telepildist hoopiski paremini kui nagu paberväljaandest.

M2: Huvitavam on ka.

N4: Selles mõttes jah nagu, et Postimees-*online*'st ma nagu loen pealkirju ja siis näiteks "AK-st" kuulan ka... ja vaatan. Aga jah ka niimoodi taustaks, et vahepeal teed ikka midagi muud ka peale vaatamise, aga selles mõttes, et "AK-st" on nagu hästi pilti ja selgitust.

Aga mis te arvate, kui palju tänapäeva noored üldse vaatavad teleuudiseid?

N3: Vähe.

N1: Ma arvan, et üha vähemaks jääb, mida põlvkond edasi, sest et meie vanemad vaatavad nagu tunduvalt rohkem ja vanavanemad isegi kui meie vaatame, sest Internet tuleb ju peale. Et kõik saab Internetist kätte.

N5: Ja noored vaatavad pigem just sellist meelelahutuslikumat, näiteks "Reporterit", sest mu noorem õde ja vend jälgivad ainult seda. Sest esiteks nad on selle ajal kodus...kui nad isegi on samal ajal netis, siis see käib neil ikkagi taustaks, nemad vaatavad seda. Et neid arvatavasti ei huvitagi selline konkreetsed uudistesaadet nagu "Aktuaalne kaamera" või võib-olla TV3.

N1: Ma arvan, et kohati see võib tuleneda nagu sellest, et kas see noor jälgib või ei jälgigi, sellest perekondlikust sotsio-kultuurilisest taustast, et kust inimene nagu tuleb, et kui on

ikka et, vanemad iga päev iga kell jälgivad, siis inimesele jääb harjumus sisse nagu noorele, et ta jääb ka seda vaatama, et ei vaata nagu “Reporterit”, kui ei ole just mitut telekat kodus. Et siis ta vaatab vanematega koos näiteks TV3-e. Et sellest tulenevalt võib nagu jääda harjumus, et sa jääd nagu vaatama. Aga see muidugi ei tähenda, et nad vaataks palju uudiseid. Et nad võivad vaadata, aga nad ei pruugi vaadata, need on nagu kaks eri asja.

N6: Ma arvan, et tudengid eriti ei vaata, sest paljudel pole telekatki kodus. Nad jälgivad pigem Internetist.

Hästi, ma lähen siis edasi. Ma paluks teil mõelda Eesti telekanalite uudiste peale – ETV, TV3 Kanal2, millised on esimesed sõnad, mis teile nendega seoses meelde tulevad? Võtame ETV esimesena.

N1: Professionaalne.

N3: Arite Kallasmaa.

N5: Konkreetne.

M2: Kvaliteetne.

N5: Ja asjalik

N3: Ja ta on vist suht lühike ka, ta tundub pigem lühem neist.

N1: Pool tundi

N3: A seal on mingid spordi asjad ka hulgas...jah.

N6: Mul ei ole lisada, kõik öeldi ära.

Aga Kanal2, “Reporter”?

N1: Huumorlik.

N6: Pikk.

N4: Kollane.

N1: Külaelu kajastav.

N6: Meelelahutuslik.

N1: Võib-olla ka lähedane, sest niipalju naga vaatavad neid, maainimesed...

N3: Tavalise inimese saade siuke.

N1: Jah.

N5: Jah, ta ongi suunatud selles mõttes hästi täiesti nagu keskmisele inimesele või eestlasele.

N6: Arusaadavas keeles.

N5: Jah, sest ta on hästi hästi lihtne iseenesest, seal ei ole miagi rasket nagu. Ja nad ise, need kes nagu teevad seal, nad ise suhtuvad juba huumoriga.

N6: Jah, seal keegi pressiinimene oli mingi plätudega ja siuke.

N1: Ma arvan, et eksperiment käib ka selle Kanal2 juurde. Sest et nad teevad mingeid eksperimente.

N6: Üks mingi mees oli rase, proovis.

N1: Üks oli kodutu

N6: Jah (naer).

Veel mingeid kirjeldavad sõnu kellelgi?

N1: Üllar Luup (üldine naer)

M2: Tihti üsna labane.

N5 ja N1: Jaa.

M2: Pole väga ammu jälgind seda.

Ja TV3 uudised?

M2: Ebamugaval ajal.

N6: ETV ja "Reporterit" vahepeal.

N1: Mhmm.

N3: Natukene nagu *talkshow*, aga mitte päris, aga kuna neid kolm tükki on neid reportereid seal, siis nad aeg-ajalt ikka nagu omavahel vahetavad mingeid lauseid.

M2: Ma ei olegi seda, nüüd on tal mingi uus formaat ilmselt vist...kolm tükki?

N1: Ei nad on kahekesi on seal taga ju

N3: Vanasti oli neid kolm.

N6: Spordi see ka ju...a nüüd vist enam pole ju

N1: Nad tunduvad nii feigid minumeelest kui nad seal räägivad. Ja et jõulud on käes, on jah käes (üldine naer). Ette pandud laused, aga nad ei omasta nagu üldse...et nad ei ole üldse nagu väga noh...

N5: Ei tule loomulikult see asi neil...

N1: Just.

N5: nagu oleks ette kirjutatud see asi neil, loevad maha.

Aga milliseid eesmärke teie arvates need uudistesaated täidavad? ETV kõigepealt siis, "AK".

N6: Informatiivne.

N5: Sellise asjaliku või siis korraliku informatsiooni andmine. Noh kui näiteks võrrelda "Reporteriga", et siis selle eesmärk on eelkõige ikkagi meelelahutuslik. Et pigem meelt lahutada. Ja seal hulgas anda ka siis mingit infot.

N6: Ma arvan, et see TV3 on ka pigem meelelahutus...seal on ka siukseid asju sees. Või noh ta on ka pigem nagu selle "Reporterit" laadne või nii kui "AK" laadne.

N5: Seal on need väiksed nupukesed, mis ta vahepeal viskab ette, et mingi põnevat maailmast või midagi taolist.

N3: Jah, ETV ma arvan on küll puhtalt informatiivne, informatsiooni edastamise eesmärgil.

N4: "AK-s" on ka selline üle-Eestiline korrespondentide võrk ja siis nagu saab üle-Eestilist informatsiooni, et teised ei paku eriti seda.

Aga veel midagi Kanal2 "Reporterile" ja TV3 uudistele lisaks?

M2: Kanal2-l on ilmselt reklaami tegemine väga suur eesmärk, et oleks vahepeal reklaami, kasumi teenimine. Parimal ajal või noh, kui palju inimesi vaatab telekat, ma arvan, et seal on hästi tähtis see ja siis ta peabki olema noh selline lihtne, et kõik saaksid vaadata ja ...ta on ilmselt kommertseesmärgil tehtud. Põhiliselt. No ETV-l ei ole ju seda mõtet enam, et nad ei saa ju teenida selle pealt enam, kui nad mingit...Paris Hiltoni uudiseid vahele näitavad.

N6: Eks see ole TV3-l ka sama.

M2: Väga võimalik, ilmselt küll.

N5: Aga samas ikkagi "Reporteril" on, jah sul on õigus, on kõige rohkem seda..

M2: Ta on pikem ka.

N5: Vaata, mis tegelased seal juba on...esiteks need ilmatüdrukud, kes seal kõik tolgendavad (üldine naer).

N1: Minumeelest sobib üks lause iseloomustamiseks seda, näeruvääristamine, just nende ilmatüdrukute juures, mingi paljalt seal, et jookseme kõik koos rannas.

N6: Ja siis Peep ka vahepeal.

N1, N3 ja N5: Jaa.

N1: Nii hale on neid vaadata nagu...et sa tõesti nagu lähed sinna nii.

M2: Ja horoskoop, see on ka müstiline. (üldine naer)

N1: Jah.

M2: Numbrid, okei...kõigile kohandatavad, väga äge. Et see on nagu lihtne vaata, et ses suhtes enam ei pea isegi, et varem pidi nag erinevaid horsoskoope lugema, et lihtsalt nagu vaatad. Numbrite järgi.

N6: See on täiesti lõpmatu saade minuarust. Ma panen vahepeal teisele kanalile ja ootan, et see läbi saaks (üldine naer) ja vaatan, ikka veel mingi ma ei tea, mõttetud uudised.

N5: Ja sellel on minuarust hommikuti veel kordused veel.

N6: Oooh...

N1: Südaööl on kordused ja hommikuti. Mul jookseb taustaks südaööl.

N5: Mina teadsin, et ainult hommikuti on.

M2: Ja Kanal 11 ka.

N1: Jaa, Kanal 11 ka..niipidi.

Nüüd ma paluks teil sihtgruppidele mõelda ja laseks teil natukene joonistada. Mõelge, et millisele sihtgrupile on milline uudistesaaade suunatud. (Kahe peale jagasin ETV "AK", Kanal2 "Reporterit" ja TV3 uudistesaaete). Ja pärast saate rääkida ka, kuidas te oma tulemusteni jõudsite. /.../ Kirjeldage nüüd lühidalt ka, mis te joonsitasite.

N5: Kirjutama?

N6: Kirjeldama.

N5: Traktori.

N6: Traktor peegeldab siis seda, et paljud maainimesed vaatavad "Reporterit", kuna see on lihtne.

N5: Jah.

N6: Siin on tavalised Maie ja Alo maalt. Aga samas ka Üllar linnast vaatab vahepeal.

N5: Bimbol ei olegi nime.

N6: Ja siis suvaline bimbo...nad vaatavad sellepärast, et neile meeldib see ilmatüdrukud sealt.

N3: (Vali naer)

N6: Ja siis laps vaatab ka...seal on palju naljakat.

N5: Ja need on need teismelised, kellele meeldivad need...kus need olid need...a ega ei midagi tegelikult.

N6: Jah, ja siis põhimõtteliselt kõik on esindatud, tavaline eestlane, tavaline beib (naer), maainimesed ja noored. Ja siis no tegelt Maie on siin juba natukene vanem ka, et ta on siuke...vanemad inimesed, kes ei viitsi eriti süveneda mingitesse probleemidesse, nad tahaksid vaadata midagi.

N5: Jah, mis mujal toimub, kuidas inimesed veel halvemini elavad ja veel hullemini.

N6: Ma arvan ka.

N5: See on kõik.

Aitäh.

N3: Meil on selline eee...veidi kõrgema intelligentsitasemega inimeste gäng siin, kes vaatavad TV3-st uudiseid. Ja me arvame, et neile on omane, et neil on paar last ja mingi selline hea auto, aga see auto on liisitud neil, et nad ei ole nii rikkad, et nad seda kohe välja saaks osta omale jaa...ja siis nii nad ongi. Tulevad koju ja vaatavad seitsmesed uudised ära ja siis teevad neid asju, mida nad edasi teevad. Perekondlik õhtusöök tõenäoliselt või midagi sellist.

N6: Siis tuleb "Kodu keset linna"...või see oli enne vä?

N3: Ei nad ei vaata seda, seda nad jälgivad taustaks võib-olla ainult. Selle peale vajutavad ainult et (arusaamatu) (naer).

N1: Mina joonsitasin siia siis vanaema, vanaisa ja ma usun ka, et vanavanemad...eriti kortsus näoga siin (üldine naer), vaatavad ka "AK-d", sest et ma ei tea eee ühtegi enda vähemalt tutvusringkonnast, kes nagu reaalselt noh jälgiks "AK-d" pikemas perspektiivis.

M2: Ja siis ma olen näinud, kui mõned äriinimesed vaatavad seda, siis ma joonistasin äriinimese siia.

N1: Vaatasid pealt ka, et kuidas vaatavad või? (üldine naer)

M2: No ma olen näinud mitu korda, kuidas mõni neist vaatab. Ei päriselt.

N6: Pintsaklipslased siis.

Aga aitäh. Ma läheks siis edasi. Millise Eesti telekanali uudiseid te vaatate ja miks?

N3: Põhiliselt...tavaliselt me alustame seitsmeste uudistega kodus ja siis me vaatame need ära... ja siis me vaatame re või nagu, siis me kuulame taustaks "Reporterit", nagu see enam-vähem on niimoodi. Sest et seitsmesed uudised on üsna sellise mõistlikul ajal meie pere jaoks, me saame nagu, meil on mugav vaadata neid ja see on nagu selline kompaktne, kui sa saad nagu teada mis, mis meil toimub. Aga siis pärast võib nagu jutu taustaks kuulata "Reporterit" nalju ka.

N5: Minul on sellest oleneb, kus ma parajasti viibin...kui ma olen maal ja ma õhtuti olen kodus, siis ma ka istun diivani peal emaga ja vaatan "Aktuaalset kaamerat". Aga näiteks kui ma siin Tartus olen, elan, mis ma olen üldiselt, siis kui mu noorem õde ja vend kodus on, siis nemad jälgivad pigem "Reporterit" ja ma ei vaata seda nagu otseselt aga ma kuulen seda taustaks nagu.

M2: Mina eelistan seda "AK-d" vaadata, sest seal saab kiiresti, vähem müra on...saab kiiresti info. Aga siis teinekord ikka "Reporterit" ka, sest vahepeal nagu näidatakse "TV3 uudiseid" ja sellepärast ongi natuke igav, et ma tahan nagu tõesti näha nagu mingeid õudseid uudiseid kuskilt Saarepeedi külast, siis eee (üldine naer) meelelahutuslik vaadata, siis juba tõesti noh vahel "AK-d" ka, aga niuke vahepealne variant...noh ei ole päris üks ega teine, mulle sellepärast ei meeldigi võib-olla "TV3 uudised". Kui ma koolis käisin, siis ma vaatasin, sest siis ta oli nagu heal ajal just, kui ma jõudsin koju, aga nüüd enam mitte.

N6: Mina vaatan mmmeeee...."Reporterit" ja TV3-e, kui ma teen mingit koolitööd, siis ma panen "Reporterit" taustaks mängima, a kui ma tahan natuke rohkem vaadata, siis ma vaatan TV3-e ja ETV-d ma ei vaata, sest siis mul on kõik uudised juba vaadatud selleks ajaks.

N4: Mina vaatan TV3-e ja siis vahepeal kui seal mingit mmm...kui ma tahan uudiseid nagu vaadata ja kui seal on mingi, mingi selline asi, mis ei huvita, siis ma võin ka Kanal2 peale panna aga tavaliselt ma ei pane, sest et ma teen samal ajal ikka midagi muud ka. Aga siis kui ma saan, siis ma kindlasti vaatan "AK" uudiseid...seda ma koguaeg ei saa vaadata.

Aga kas te ka välismaiseid uudistekenaaleid, uudistesaaateid vaatate? Ja milliseid siis?

N1: Uudistesaaateid vä? **Jah.** Ei vaata.

M2: Ma vaatasin, suvel vaatasin tavaliselt seda USA presidendi valimist, need olid eelmine suvi, siis ma vaatasin CNN-st seda *Situation Room*, kus siis on natuke niiöelda ajakirjanikud, uurivad ajakirjanikud on koos ja siis arutavad seda viimaseid Ameerika uudiseid niiöelda päevakajalisi ja see on tavaliselt kell 1 öösel, 12 ja selleks peab aega olema või noh suvi sobib. Või siis nädala, reede õhtu, siis kui ma koju lähen. Ja siis see mmm... Euronews on väga hea, sest sealt saab nagu palju objektiivset infot ja seal on isegi see, selline sektsioon, kus nad ei kommenteeri uudiseid, vaid lasevad selle õige heliga. Et see on päris hea vaadata, no mingite rahvarahutuste puhul või midagi sellist. Need on huvitavad. Et see päris autentne heli, et ei jõua koguaeg kuulata neid kommentaare nigunii kui oled juba kursis ka enam-vähem, mis on juhtunud. Ja siis välismaistest uudistest...uudistesaadetest on muidugi huvitav jälgida ka neid, mida *youtube* pakub. Et siis no tõesti mingid alternatiivsed. Et üks siuke vanamees nagu Jarold Chalente? räägib seal, trendide intituudi direktor, et sis seal teeb oma, oma kokkuvõtteid ja...ja kirjeldab siis päevakajalisi sündmusi, päris, päris huvitav on sellised analüüsid, et ta ei ole nagu päris selline *mainsteram*, selline pakendatud ilusti ja viisakalt. Kui vaadata näiteks seal *Fox News*'i võrrelda, siis seal on väga kindlad formaadid ees ja kui keegi ikkagi hakkab rääkima väga kas siis anti-Ameerika juttu või midagi siis saade see lõigatakse ära lihtsalt vahepealt. Et selles huhtes on huvitavam kuulata sellist vabamat meediat aga noh see nõuab aega, sest nad tavaliselt võtavad endale nagu rohkem aega kirjeldamiseks, sest nad noh ise teevad seda saadet, siis no miks mitte rääkida pikemalt seal. 10 minutit või niimoodi.

Veel keegi?

N6: Ma vaatan, kui mul und ei tule, siis vaatan CNN-i. Suhteliselt harva.

N5: Ei, mina ei vaata ka.

N3: Ma olen jälginud mingeid klippe siis, kui on mingi kindel uudis ja kui ma tahan koguaeg *live*'s kursis olla, et Tšiili kaevurid näiteks ja ma vaatasin CNN-st seda terve öö otsa. Aga mitte nagu igapäevaselt ma ei ütleks.

N4: Ei vaata.

Hästi. Ma küsiks seda, et te küll rääkisite küll eesmärgist, miks te üldse uudiseid jälgite, aga millisel eesmärgil te just teleuudiseid vaatate.

N6: Võrreldes nagu ajalehtedega?

Jah võrreldes teiste meediumidega, mida te jälgite.

N6: Näitavad pilti, see nagu on põhiline.

N3: Jah, vist nagu ongi see, et siis sa ei pea ise nagu midagi muud tegema kui ainult kuulama ja just, et sa näed, mis toimub ja sa kuuled ka, mis toimub, aga sa ei pea ise midagi eraldi lugema just.

N5: Mhmh. Netis just, näiteks kui sa loedki ajalehte, siis seal on niimoodi, et sa loed seda teksti ja siis tavaliselt pildid on seal kõrval kuskil, siis pead klõpsama nende peale ja siis on nagu... mõlemad asjad

N3: Jah siis kõigepealt... just.

N5: aga telekas on lihtne see, et tuleb see pilt ja siis keegi loeb sulle midagi peale ja üldiselt seda lugejat ju ei näita vist.

M2: No näiteks siis, kui ma suvel vaatasin seda *Situation Roomi* just, siis oli see, et see oli nagu väga detailne, et seal sa hästi palju nagu detaile... seal et uskumatu oli vaadata, kui detailseks oli aetud valimiste asi, et millised grupidi inimesed valivad siis kas Obama või McCaini poolt, et seal oli lausa need inimesed joonistasid seal graafikuid linnaosade peale, et siin elavad nüüd sellised, selliste sissetulekutega ja rahvusliku baasiga, et järelikult enamus valivad niimoodi ja niimoodi. Et see oli nagu liiga detailne tegelikult, kui ma järgi mõtlen, aga siis oli huvitav.

N1: No ma ei tea, mul on vist see visualiseerimise asi, millest ma juba rääkisin.

Aga kui te mõtlete nüüd teleuudiste peale, siis seal on nagu mingid sellised blokid, et näiteks Eesti uudised ja veel välisuudised ja ETV pakub ka sporti. Kuivõrd mingi saate osa on teie jaoks olulisem kui teine? Või kas on?

N1: Minu jaoks küll ei ole... võib-olla see, mis nagu toimub nagu seal linnas, kust ma pärit olen, et seda ma nagu vaataksin suurema huviga, et kuna see on mulle lähedasem. Aga see, mis toimub mingis Põlvas, see mind väga ei huvita, kui ta ei ole just nagu mingi mõjuga kuidagi minule.

N6: Minu jaoks on kõige olulisemad uudised need, mis tulevad kõige alguses, põhimõtteliselt igas uudistesaaetes ma vaatan mingi 10 minutit ära, siis ma saan juba aru, mis toimub maailmas ja välismaal. Ja siis üle Eestilised uudised, või seal on vist ka ülemaailmseid sekka.

N3: Kas sa kordaks küsimust korra palun?

Kui sa mõtled nende erinevate blokkide peale, mis on uudistesaaetes...

N3: Jah.

siis kas on mõni, mis on sinu jaoks olulisem kui teine?

N3: Sport ei ole väga oluline minu jaoks. Lihtsalt sellepärast, et niikaua kuni...või noh siis on ainult, ainult siis ma vaatan sporti, kui ma tean, et keegi minu perekonnast on mingi eriti kihvti saavutusega hakkama saanud, ja siis nagu ikka peab jälgima ju, et vend on telekas või midagi. Aga muidu see, õnneks ta on alati lõpu poole ka, siis mul nagu lõpp vajub suht ära. Aga jah mingid sellised üle-Eestilised uudised ja nagu maailma poliitilised, siuksed üldised sündmused, millega on mõistlik kursis olla, et neid ma vaatan.

N5: Jah mina, üldiselt Eesti uudistega ma olen kursis, mis on tähtsamad, et tõesti, kes mingi Saarepeedi uudistest rääkis siin, et mulle küll ei lähe eriti korda need, kui see ei ole tõesti mingi elulise tähtsusega või nii. Aga jah, et mis kodus toimub näiteks, kuna ma olen Otepääl, siis tavaliselt...olen märganud, et viimasel ajal on kuidagi väga tihti uudistes. Ja siis Tartu kohta loen, kuna ma siin elan ja kuna me siin spordist rääkisime, siis äää jälgin ikkagi neid, kui ma tean, kes mulle mingi sportlane väga meeldib, siis ma jälgin nende asju, kui toimuvad.

N4: Jah, olulisemad on need, mis enne on, sporti üldse ei vaata. Ma ei tea, see algus, algus on nagu kõige kontsentreeritum seal. Mida inimesed kõige rohkem vaatavad seal.

M2: Ma just tavaliselt Eesti uudise kanaleid vaadates püüan vaadata just Eesti kohta tehtud neid teleülekandeid, või noh telesaateid, neid blokke, kui on nagu pilt siis niiöelda nagu selle kohta. Aga välisuudiseid ma ikkagi tavaliselt eelistan, kui ma juba vaatan telekast uudiseid, siis ikkagi vaadata kuskilt välismaalt.

Aga kui regulaarselt te üldiselt teleuudiseid jälgite?

N1: Väga ebaregulaarselt.

N5: Ma ütlen täpselt on sama, et kuidas, täpselt kuidas juhtub nagu.

N1: Jamh.

N5: Et sellist plaani nagu ei ole, et ma täna ma vaatan kindlasti uudiseid. Mhmm. Kui ma satun vaatama, siis ma vaatan...kui midagi muud paremat teha pole.

N6: Ma vaatan ka väga ebaregulaarselt. Ei ole kindalt aega ega valikut kanali suhtes, kui ma näiteks jõuan kell üheksa koju ja hakkab ETV-st, siis ma võib olla panen ETV-st "AK" uudsed, kuigi ma tavaliselt neid ei vaata. Ajapuudus.

N3: Ma samuti ebaregulaarselt. Ma arvan, et keskmiselt tuleb kokku umbes kord nädalas, aga seegi nagu ei tule niimoodi iga nädal, võib-olla ei satu vaatama üldse.

N4: Mina vaatan ikka paar korda nädalas kindlasti. Et kuna noh mmm...ma ei ela üksi ja siis ma ei saa iga päev vaadata, aga nädalas ikka mitu korda.

Ja kui pikalt te tavaliselt ühte uudistesaadet vaatate? Järjest.

N5: Kui need uudised on huvitavad, mis mulle pakuvad huvi, siis ma jälgin nagu pikemalt. Aga kui mind mingi asi tõesti ei huvita, siis ma ei hakkan ennast nagu sundima seda vaatama või ma ei jätkka selle vaatamist.

N1: Raske vastata sellele küsimusele, sest kui sa vaatad taustaks seda, siis ma ei oska sulle öelda, palju ma jälgin seda. Siis kui jah mõni siuke klipp tuleb, mis mulle huvi pakub, siis ma vaatan selle kolmeminutulise lõigu ära nagu...agaa kui enam huvi ei paku, siis ma lähen jälle oma tegemiste juurde edasi. Aga kui tuleb midagi huvitavat otsa, siis ma vaatan seda huvitavat edasi. See on siuke väga suhteline.

N3: Kui ma juba vaatan, siis ma vaatan tavaliselt algusest lõpuni, olgugi et need selles lõpu osas tõenäoliselt mu tähelepanu on hajunud juba.

M2: Ei oska öelda ka, no oleneb täiesti, kui on tõesti midagi väga huvitavat, et on mingid massirahutused või midagi, siis võib vaadata mitu tundi järjest, kui neid nagu uuendatakse. Kui näidatakse otseülekandeid, siis on huvitav. Ja näiteks Gruusia sõda ma vaatasin küll, noh eks see mängis ka taustaks, aga ma vaatasin suht pidevalt. Või kui näiteks 11. september oli, siis samamoodi vaatsin päris mitu tundi neid uudiseid. Aga tavalisel päeval ei tea, võib-olla pool tundi. Ma ei tea...kaua aega lähe, et see kätte saada, see info.

N6: Ma panen taustaks mängima ja ma arvan, et 10 minutit võib-olla reaalselt vaatan. Tunniajasest saatest.

Rohkem ei ole arvamusi?

Aga ma küsiksin seda ka, et kuivõrd on teie arvates just teleuudiste vaatamine muutunud seoses sellega, et te olete ülikooli õppima tulnud?

N3: Marginaalselt.

N1: Aa. Gümnaasiumis ma vaatasin tunduvalt rohkem uudiseid, siis mul oli rohkem vaba aega. Või noh, kool sai juba läbi siis nagu, see õhtune programm oli suht vaba nagu, et...ja mis sa kodus ikka teed...kas taustaks või siis reaalselt jälgid uudiseid... aga ülikoolis siin...nii palju muud on teha ja töö on sellel ajal kui on nagu uudised, et siis see langus on väga suur olnud.

N5: Jah, mul on sama. Ma keskkooli ajal vaatasin ka rohkem, sest mul kodus tõesti ei olnudki mitte midagi muud teha...ma sain, õppimisega sain kiiresti hakkama, mul ei olnud, mul oligi nii, et õhtuti ei olnud midagi teha, kuna ma elasin maal ka ja siis ei viitsi õhtuti välja ka end vedada. Agaa ülikooli ajal mul näiteks, mul esimene aasta oli, a mul kadus see telekavaatamise harjumus ära. Et ma ei vaata praktiliselt üldse telekat, mul mingi aeg ei olnudki telekat...ja nüüd mul on telekas, aga ma ikkagi ei jälgi seda nii hullult.

N3: Mulle meeldib see mõte, et iseenesest, et sa istud teleka taha ja vaatad uudiseid. Aga kuna mul ei ole Tartus telekat, siis ma ei saa seda teha paraku siin. A kui ma kodus olen, siis ma vaatan jah, aga see on muutunud alates sellest ajast kui ma kodust ära kolisin.

M2: Sama siin. Palju vähem.

N4: Minul ei ole vist väga palju muutunud.

N6: Mul täpselt sama, mis kõik eelnevad...peale N4.

Nüüd ma paluks teil natuke kirjutada. Kui te mõtlete selle peale, milline on teie jaoks kvaliteetne uudistesaade, mingisuguseid tunnusjooni sellega seoses. Ja mõelge ka teemadest lähtuvalt ja ka saate formaadist lähtuvalt.

N6: Ainult kvaliteeti mõtled?

No milline on kvaliteetne uudistesaade üldiselt ja siis ka teemadega ja formaadiga, et milline see uudistesaade välja näeb.

/.../

N3: Ütle uuesti see ülesanne. Ma kuulan küll, mida sa räägid. Ausõna.

Milline on kvaliteetne uudistesaade sinu jaoks ja siis mõtle ka teemadest ja formaadist lähtuvalt.

N6: Mismõttes formaadist?

N1: Jah, ma tahtsin küsida, kas nagu üks inimene räägib, diktor seal ees või?

Jah, sellest, milline see uudistesaade välja näeb, ka näiteks stuudio ja mitu uudisteankrut seal on.

N1: Aahah.

N6: Kui pikalt seda peab tegema?

No nii palju kui tuleb.

/.../

Äkki te kommenteerite ka siis. Keegi alustab ja siis teised saavad lisada.

N5: Ma alustan siis. Mina arvan, et uudised...oluline on see, et sissejuhatus oleks hea ja selline, mis tõmbab tähelepanu ja kutsuks seda nagu edasi kuulama-vaatama. Võiks olla mingi sissejuhatav lause, mis nagu soodustab selle vaatamist. Ja siis mulle meeldiks, kui see uudis on asjalik ja konkreetne ja siis informatiivne. Ma ei eelda, et sellisel korralikul uudisel peaks olema mingit meelelahtuslikku sellist aspekti. Ja siis ma tahaks, et see uudissteankur või see, kes sellest räägib, see oleks objektiivne. Et mul endal kujuneks arvamus sellest.

N1: Minumeelest on hästi oluline, et kvaliteetne uudistesaade kajastaks uudiseid, mis nagu ületavad ka selle uudiskünnise. Et ei ole umbes see, et eee...mingi uudis oli, et korporandid mingi umbes rookisid lund. Mis uudis nagu see on? See ei ole minu jaoks mingi uudiskünnist ületav uudis nagu. Ja jaa siis ka uudised ei tohi kindlasti põhineda nagu külajuttudel, et ta peab nagu kindlatel faktidel põhinema. Jaa...rääkige keegi veel.

M2: Uudised võiks esindada ka siis nagu mõlemaid pooli, mõlemale poolele võiks sõna anda, siis oleks nagu ka huvitava. Ja uudisteankrud võiks ka ikkagi esinada siis erinevaid seisukohti. Võiks olla siis juba sinna uudise sisse see ehitatud siis olla, et siis tekiks võib-

olla ka väike diskussioon, aga üldisel ka jah peaks olema võimalikult vähe subjektiivseid hinnanguid, noh uudis iseenesest, võib-olla nad seal pärast diskuteerivad, aga muidu üldiselt see uudise näitamine peaks olema võimalikult keskendunud sellele infole. Ja siis hea oleks see, kui selgitataks tausta inimestele ja ka siis seoseid muude uudistega. See oleks minu poolt kõik.

N3: Jah see seos muude uudistega, see on päris oluline küll iseenesest, sest muidu tekib selline...uudis on täpselt niimoodi, et et kui sa nädal aega vaatad uudiseid, siis sa teadki ainult selle nädala aja kohta midagi, aga seda, mis oli kaks päeva enne või mis nagu on oodata, et nagu tuleb pärast, selles nagu ei ole õrna aimugi. Aga samas ma arvan, et seda on raske nagu teha uudistesaaetes, kui tahta, et saade oleks siin üsna konkreetne ja et ta oleks informatiivne, aga nagu samas, et ta ei oleks väga laiailvalguv, siis seda kõike nagu ma ei tea, kuidas seda saaks panna ühte formaati.

Lisada ei ole rohkem kellelgi midagi?

N3: Ei, rohkem ei ole.

N6: Ma lisaks veel selle, et need, kes nendest teemadest räägivad seal, et need võiks olla siis asjatundjad või eksperdid, mitte mingid suvalised inimesed. Et mis nemad sellest arvavad, no neid siukseid arvamusi võiks ka olla, aga nagu põhi tegelased ikkagi...

Rohkem ei ole lisada?

Süis ma küsiks seda ka, et milline Eesti uudistesaaade teie jaoks on kvaliteetne ja miks?

N1: "AK"

M2: Sama siin. Aktuaalne kaamera.

N5: Nõustun.

Miks?

N1: Sest ta reaalselt on (naer).

N6: Sellepärast, et ta vastab minu nendele nõuetele, mida ma ootan kvaliteetselt uudistesaaatelt. Üldiselt ta on nii konkreetne ja informatiivne, et seal ei ole mingit muud sellist tilulilu mingit sellist asja.

N1: Jah, et neid punkte, mis just enne välja toodi, neid võib nagu "AK-st" kõiki leida. Et ta vastab kvaliteetsetele saatele.

Nüüd ma läheks viimase teema juurde. Küsiks seda, et kuivõrd te olete kursis sellega, et teleuudiseid saab ka Internetist vaadata?

N1: Jaa, kursis.

Kas te ise olete ka vaadanud?

N1: "Reporterit". Ma tean, et TV3 saab, aga TV3 olen ma vaadanud siis, kui ma tean, et mingi konkreetne, ma olen kuulnud näiteks, et mingi inimene oli seal, keda ma tean, et siis ma olen nagu järgi vaadanud. Aga üldiselt ei kipu teleuudiseid Internetist vaatama, kui just mitte "Reporterit" meelelahutuslikult, enne magamaminekut.

N6: Ma vaatan siis, kui on mõnes *online*-väljaandes nagu toimetatud seda teleuudist ja seal on all link ja kui see toimetatud teks mulle huvi pakub, siis ma vaatan vahepeal seda linki ka.

Aga koduleheküljelt?

N6: Ei vaata.

N5: Mina ei ole ka, ma isegi ei mäleta, kas ma kunagi olen neid vaatand. Ja seal nendes ajalehtedes, kui need lingid on, ma neid ka ei klikka.

N4: Mina vaatan ainult siis, kui mul on nii, et on kohalik uudis on "AK-s" ilmunud ja siis ta on selle kohaliku lehe nagu Interneti lehel. Et ainult siis ma vaatan, aga muidu ma ka ei vaata.

N3: Mulle meeldib ka uudiseid vaadata ikka telekast, mitte Internetist. Kui ma, täpselt sama moodi, kui ma loen ja siis on mingi link uudisele, siis ma vaatan seda linki ka alati, aga kui, niimoodi ei ole, et ma vaatan uudisedi Internetist.

M2: Ma olen ise vaadanud neid, kuna telekat ei ole, siis ma olen vadanud BBC uudiseid Internetist, see on see üheminutiline kokkuvõte päevasündmustest, see on päris hea. Seal saab no hästi kiiresti kõige suuremad üldisemad uudised, seda ma olen vaadanud. Aga niimoodi et, Kanal2-te või TV3-e väga mitte. Võib-olla midagi väga erilist või midagi tõeliselt šokeerivat ja on vaja vaadata midagi nõmedat. Või siis, siis Kanal2-te just, aga "AK-d" ma ei tea küll, et oleks vaadanud või TV3-e. Ei tule küll meelde.

Aga kuivõrd teie arvates Internetist uudistesadete vaatamine asendab vaatamist televiisorist tänapäeval?

N3: Tõenäoliselt on inimesi, kes kasutavad seda ja võib-olla just nagu nooremas generatsioonis. Keegi, kes on harjunud siis uudiseid jälgima või nagu kes õpib mingit sellist...uudistega seotud asja. Et ta nagu...ta peab teadma, siis ta võib-olla nagu jälgib uudiseid igapäevaselt Internetist. Just nagu neid teleka uudiseid.

N6: Mina arvan, et väga ei ole selliseid inimesi, kes teleuudiseid ainult internetist vaataks, seepärast et esiteks nad on Internetis nii nagu segmenteeritud või nagu osadena...et tülikas on vaadata, et koguaeg peab klõpsima, et sa ei saa aru, mis järjekorras, ma ei tea, mulle tundub nagu veits ebamugav see.

N4: Mina arvan ka, et peamine on ikkagi televiisor, see on nagu nii sisse juurdunud ka võib-olla et...juba harjumusest võib-olla vaadata, kui sul peres on koguaeg vaadatud.

Aga, mis te arvate, kui vajalik see on, et Internetist vaatamise võimalus on olemas?

M2: Ma arvan küll, et see on vajalik, sellepärast et siis sa saad nagu järgi vaadata, kui tõelisselt mingi teema huvitab.

N5: Mhmm.

M2: See võimalus peaks ikka olema, eks seda...või noh, see on kasulik, selles mõttes, et see, saab vaadata siis Internetist, kui sa ei satu teleka ette või kui on mingi tuttav uudistes, siis sa saad ju vähemalt järgi vaadata seda. Et kindlasti see olem...see võimalus on olemas, ma arvan, et regulaarselt ei vaadata, aga võib-olla ka midagi huvitavat, keegi soovib näiteks, oledki midagi maha maganud, kas või kodukoha uudised näiteks siis on ju hea kui sa saad neid nagu kuskilt nii öelda arhiivist vaadata. Selles suhtes see on kindlasti kasulik võimalus.

N3: Võib-olla see on ka üks nendest asjades, millest me tunneme puudust siis, kui see meilt ära võetakse...või nagu kui pikalt välismaal viibida ja näiteks tekib selline hull koduigatsus või eesti keele igatsus või midagi, siis on minumeest väga hea õhtuti uudiseid vaadata. Eriti tore variant.

Tahab keegi veel nõustuda või ümber lükata?

N1: Nõustun.

N4: Nõustun.

N5: Nõustuda.

Ma küsiks viimaseks veel seda, et kes on need inimesed, kes vaatavad Internetist uudiseid teie arvates ja mis põhjusel nad seda teevad?

N1: Tudengkond. Telekas puudu.

N5: Jah, nagu M2 ütles ka, et need inimesed, kes on midagi maha maganud või keegi soovitab midagi. Sellised.

N6: Need, kes on välismaal.

N4: Jah, pigem nooremad.

N3: Jah.

N6: Tavalised inimesed, aga nad, ma ei usu, et nad...ma ei teagi kas siukseid võib olla, kes nagu igapäevaselt lähevad hakkavad järgi vaatama...või ette vaatama, need on ikka järelvaatamiseks.

Tegelikul on selline võimalus, et neid saab otse ka vaadata Internetist uudiseid.

N6: Ma pa, arvan, et pigem on levinud see otse kuulamine raadio vormis Internetist kui teleuudised.

Aga kes need võiksid olla, kes otse vaatavad Internetist uudiseid?

M2: Inimesed, kellel ei ole telekat.

N5: Jah. Minul vana toakaaslane vaatas näiteks. Ta ei vaatand nagu järjepidevalt, aga kui tal vaba aega oli ja ta tahtis uudiseid vaadata, siis ta vaatas otse. Et oli noh, et sattus just täpselt sellel kellaajal koju näiteks, siis ta vaatas. Järgi ta vist otseselt ei vaadanud, aga otse vaatas küll.

Kas on veel mingeid ideid?

N1: Ei ole.

Aga siis ongi kõik. Ma tänan teid väga. Aitäh!

LISA 3. INTERVJUU TRANSKRIPTSIOON

Ma alustaks üldiste küsimustega kõigepealt. Küsiks seda, et milliseid meediakanaleid või millist meediat te üldiselt tarbite?

N12: Internetti.

M11: Jah Internet.

N9: Internetti.

M10: Internetti.

N8: Jah, Internet, *online* jah.

Midagi veel?

N12: No telekast uudiseid ka, kui nagu kodus oled ja kellaaeg nagu sobib.

N7: Ei tea. Kuna ma elan ühikas siis raadiot kuulata ei saa ja teleka viskasin maha kui ma esimesel päeval ta sain ja...ja ajalehti ka ei käi. Nii et jah, *online*'i.

N12: Ajaleht on jah suht kõige viimane asi, mida vaadata või kätte saada.

M11: No aeg-ajalt ikka saab...raamatukogus sirvid mingeid paberväljaandeid.

N12: Aa no jah, aga *e spetsiale* sa nagu ostma ei lähe seda.

M11: Jah, seda küll.

N7: Siis kui vanaema tellib.

M10: Mul käib ajaleht, aga ega ma seda ei loe (üldine naer). Et noh, kuigi tegelikult käib isiklikult minul.

M11: Ja siis selline asi veel, et raadiot ma ka ei kuula...selles mõttes, et aeg-ajalt jah söögi kõrvale võib-olla, aga see mingi uus sõna *podcast* vä. Et nagu laed alla selle faili ja siis pärast kuulad, ütleme enne magama minemist seda mingit saadet, mida sa tahad ise kuulata.

N9: No ma siis jälgin nagu rohkem televisiooni ka, et...et ma sünn tavaliselt teleka ees ja siis ma vaatan uudiseid. Et alati õhtuti on nii, et uudiste ajal ma sünn.

N8: Mul on sama asi, et Internet ja telekas. Et ajalehti üldse ei viitsi lugeda.

Aga millisel eesärgil te meediat üldiselt kasutate?

N12: Et teada, mis maailmas toimub.

N7: Kursis olla.

N12: Jah.

Veel midagi?

N8: Sama. Siis kui midagi huvitab, näiteks...mingi konkreetne asi, mingi spordi uudised näiteks, kui ma tean, et kuskil on mindagi toimunud...et nagu on mingi...jah.

M11: Ja muidugi suhtluse asi. See sotsiaalmeedia.

M10: Ja seda, et saaks pärast teistega arutada. Ja võib-olla et paista targemana (naer).

N8: Kaasa rääkida.

N12: Et oleks sõpradega rääkida (naer).

M10: Jah kaasa rääkida ja kui kõik jälgime mingit rahvusvahelist kanalit või midagi, siis pärast rääkida teistele, et ei ei, tegelikult olid asjad hoopis teisiti...siis, jah.

Aga kuivõrd on meedia teie jaoks oluline just uudiste tarbimiseks konkreetselt?

N12: No ikka suht igapäevaselt. *Online*'i vaatad ikka jah kaks-kolm korda päevas vahel.

N9: Jah, Internetist on hea, et kogu aeg tulevad uued peale ja saab nagu kohe vaadata.

N8: Ja et sa ise nagu valid ka, et mida sa nagu rohkem loed või nagu uudistes sa pead nagu ootama ära, kui üks see teema on lõpetatud ja hakkab järgmine. Netis vaatad need pealkirjad enam-vähem ise ja võtad sealt, mis...mis...

N9: Rohkem huvitab.

N8: Osad saad nagu välja jätta.

N7: Mhmh. No see on suht harjumuslik, et midagi...teed puhkepausi kooliasjadest, siis vaatad ikka, käid *online*'i üle.

Mhmh. Aga kui sageli te uudiste tarbimiseks meediat kasutate?

N12: No ma juba ütlesin. Ühe korra käid raudselt vaatad uudiseid...veebist siis. Aga vahel kui on nagu rohke aega ja igav on, siis paar korda.

N7: Ma arvan ka paar korda.

N8: Sama. Kaks korda näiteks.

N9: Ma tavaliselt käin niimoodi, et hommikul käin vaatan lehed üle, et mis on ja siis lõunaajal, siis kui on paus, siis saab vaadata ja õhtul vaatad uudiseid...ja mingi kolm korda tuleb ära vist.

M10: Jah...umbes sama.

M11: Jah, sama jah...no *online*'i puhul on see...enamasti on lühem, et kui ma seda paberit ikkagi hakkas sirvima, et seda ma sirvin nagu kauem, aga *online*'s see kestab võib-olla see üks kord mingi maksimaalselt võib-olla 20 minutit, et. Ja ütleme, kui ma "AK-d" näiteks vaatan, siis eee, ma vaatan ikkagi otsast lõpuni ära. Siis nagu täismahus.

Mhmm. Aga milliseid meediume te uudiste tarbimiseks konkreetselt kasutate. Et te võite nagu nimeliselt ka manida.

N12: Postimees *online*...on põhiline.

N7: Postimees jah.

N8: Põhimõtteliselt Postimees

N9: Ma loen Postimeest ja siis Õhtulehte, sest ma ei viitsi Postimehest kõike nii täpselt lugeda ja siis Õhtulehes vaatad lihtsalt pealkirju vahepeal.

N8: Ma vaatan ka Postimehes ja selles Õhtulehes rohkem pealkirju.

M10: Veebis jah samuti Postimees...aga ma ei tea, kas tele asi käib kah siia alla praegu...
Jah.

M10: Ja ja, siis teleuudiseid vaatan ka...*Euronews*'i pealt. Sest nad tulevad sealt iga poole tunni tagant.

M11: Eeee, paberist Päevalehte, *online*'s Postimees...ja "AK" ja BBC pealt ka võib-olla siis uudiseid aeg-ajalt, kui on noh midagi põrutavamad ja üks mingi idee oli veel... aaa, raadio uudiseid ka. Eesti Raadio uudiseid siis. Ma ei oska öelda isegi, kui palju. Kui aega on.

N12: Telekast kui, kui nagu juhtub vaatama, siis üldiselt ma vaatan pigem "Seitsmeseid uudiseid" kui "Reporterit". Ja kui seitsmeseid ei jõua vaadata või pole meeles, siis vahel ka "AK-d". Hiljem.

N9: Ma just vaatan "Reporterit". Mitte seitsmeseid.

N8: Mul ta käib nagu taustaks. See "Reporter" või siis TV3 uudised. Ma nagu konkreetselt ei jälgi tervet seda saadet lõpuni. Kui midagi huvitab siis vaatan.

N7: Mul ei ole midagi lisada, nagu ma ütlesin, telekas kukkus maha, midagi pole vaadata, (üldine naer).

Aga millist neist kõige olulisemaks enda jaoks peate? Nendest, millest just rääkisite.

N7: No ikkagi Postimeest, see on juba harjumus.

M11: See kiiruse asi on, sealt tuleb, nii kiiresti annab sulle info kätte kohe. Et sisu mõttes mina näiteks "AK-d" väga usaldan, aga see *online*'i puhul on see kiirus määrav.

N7: Just see, et ma saan ise minna siis, kui ma tahan. Ma ei pea ootama mingi kella üheksani ja siis lähen koputan kellegi ühika ukse peale, et tere, laske mind "AK-d" vaatama...see nagu väga ei toimiks. Et jah.

Aga kui nüüd rääkida teleuudistest, et millist funktsiooni nad teie jaoks täidavad? (vaikus) Mis nad teile annavad?

N7: No pildi annab kätte ja kui ma loen, siis ma nii väga...nii palju ma maal käin, ma telekat ikka vaatan, aga et ajalehest sa loed, aga ta annab pildi sinna juurde.

N9: Saad teada ikka, mis toimub vahepeal, muidu oled eriti ära lõigatud, käid ainult koolis ja õpid.

N7: Et noh visuaali.

Veel midagi?

N12: Ilmselt sinna koondatakse ka need kõige tähtsamad uudised.

N7: Selektiivsus.

N12: Postimehes on nagu, kõik tuleb.

On veel midagi lisada äkki?

Ei ole vist. Siis ma küsiks niimoodi, et kuivõrd teie arvates tänapäeva noored jälgivad teleuudiseid?

N12: Just telekast

Teleuudiseid jah.

N12: Need, kellel telekas on, vast ikka vaatavad ka vahel (naer). Võib-olla jah, pigem nagu on taustaks tõenäoliselt uudised inimestel, mitte et just konkreetselt, et oo kell on seitse või kell on üheksa... .

M11: Jah, sellist jälgimist on vähem vist, mulle tundub ka et.

N7: Ma mäletan oma kooliajastki, et lehtede lugemine oli päris raske ja...õpetajad nägid kurja vaeva, et noh...elu on ikka arvutis ja ma arvan ka, et aktiivsemad loevad ka ikkagi *online*'st. Aga jah, sõltub ka vanematest, kes vaatavad "Reporterit", kes TV3-e ja nii edasi.

N9: Ma ei tea, ma arvan, et on selliseid, kes hästi palju jälgivad telekat, või noh, neid uudiseid. Ja siis järgmised on sellised, kes nagu on vahepeal, või siis nagu taustaks. Ja siis on sellised, kes nagu üldse ei eriti telekat ei vaata. Et neid on tegelt päris palju mul on tunne.

M10: Ma arvan, et pigem ei noored ei vaata, kui vaatavad...ja gümnaasiumis, ma nüüd aasta tagasi käisin, siis meil oli lausa ülesanne vaadata vahepeal uudiseid ja no see oli ikka suur probleem, sest keegi ei tahtnud seda teha.

N8: Meil oli sama asi.

N7: Meil oli ka.

Ei ole rohkem lisada?

N12: See võib-olla ka niimoodi kodusest harjumusest osadel võib tulla, et kodus vaadati ja vanemad vaatavad uudiseid...(arusaamatu)

N7: See on küll mingi jah pere vaata mingi siuke traditsioon.

Aga ma läheks edasi konkreetsetl uudistesaadete juurde. Et kui te mõtlete uudistesaadete peale, mis on eesti kanalitel, ETV-s, Kanal2-s ja TV3-s, siis millised on sellised iseloomustavad sõnad, mis nendega kohe meelde tulevad? Võtame näiteks “AK” kõigepealt.

N9: Puised.

N12: Hästi ametlik.

N8: Range, siuke jah.

N7: Ja usaldusväärne.

N8: Ma tahtsin ka just öelda, et sama, sama sõnum käis läbi, et..range.

M11: Mina tahtsin öelda, et täpsus ja usaldusväärsus.

Veel midagi?

M10: Eeskujulikud...minu jaoks.

Aga siis “Reporter”?

N12: No meelelahutuslik.

N9: Sama.

N7: Edgar Savisaar...iga kord on midagi seal.

N12: Neil on siuksed juba...vahvad taustamuusikad nad suudavad valida.

N7: Jaa, ja siis seal on tavaliselt alati mingid kuradi looma- ja koerapeksmised ja lemmik teemad noh neil. Kes kellele kirvega pani ja.

N8: Jah, loomauudiseid on hästi tihti seal

N12: Mingid maa läbu, läbupeod.

N7: Jajah.

N12: Mingid suvised siuksed.

Veel midagi?

M11: Ilmatüdrukud meenuvad “Reporteriga” alati, sest sellega on alati mingi sada probleemi minumeelest olnud...läbi ajaloo.

N8: Iga suvi võetakse kedagi...

N7: Kellel on jalad ristis ja kellel...

N12: Praegu on see jubedus ju, see mulle üldse ei meeldi...see mees.

N7: Peep Taimla?

N12: Jaa, mu meelest ta on nii jube. Ta ei ole nagu üldse “Reporterit” materjal nagu ju.

N7: No jah, aga äkki see ongi siuke nalja pärast siuke.

N12: Et nagu uus ilmatüdruk või (naer).

M11: See oli see skandaaliga üleminek lihtsalt vaata, et ETV lõi minema ja siis, et tuleme Peep Taimlaga koos ja võtame ta endale. Aga jah, see enam ei müü, nüüd ehk oleks aeg ta juba välja visata.

N12: Ma arvan, et suveks nad võtavad ka mingi uue tibensi sinna.

N9: Taimla on seal ju suhteliselt harva...ikka ilmatürdukud.

N12: On vä?

N9: Minumeelest küll.

N12: See harv kord, kui mina “Reporterit” vaatan, iga jumala kord on Taimla seal.

N9: Minumeelest on alati keegi mingi Grete Klein seal või midagi taolist.

Aga läheks TV3 juurde nüüd, “Seitsmeste uudiste” juurde.

N8: Ta hakkab ka...

N7: Siuke hägune.

N8: ...see TV3 hakkab ka natuke rohkem selle “Reporterit” moodi minema.

N7: Ta ongi juba jah.

M11: Ja see krimiuudised on seal koguaeg minumeelest, et selline, et alati jälle üks avarii ja keegi kuskil mingisugune noh...krimiuudised ja siuksed liiklusuudised.

N7: Nad tahavad ka seksikas minna omaaruga ma arvan.

Aga veel midagi iseloomustavat?

N12: Võib-olla see “Reporterit” ja TV3, et nad on pigem rohkem siuksed Eestikesksed, et see “AK” on rohkem nagu välismaistele suunatud.

N7: “AK” väga mingit koera poomist ja filmima ei lähe...kuhugi Kapakohilasse X Y ma ei tea.

N12: Jajah. Pigem “AK” valib mingid välisuudised kui mingisuguse jah, maa läbupeo.

Veel midagi lisada?

Aga ma küsiks, siis selle kohta ka, et nad vahetasid formaati hiljuti. Mis te sellest formaadivahetusest arvate võrreldes varasemaga?

N9: Pole näinud uut formaati.

M11: See on, minu jaoks on see tohutult siuke püüdlik, et oleme nagu...ee innovaatilised ja mõtleme midagi head välja, aga noh, see ei sobi sellesse süsteemi juba sellepärast, näiteks need samad pagana diktorid on need samad, ikka see Sirje Eesmaa tuleb sul seal ja ta ei suuda selles nii öelda tempokuses, mida nad taotlevad, nagu olla võimeline tegelt seda tegema lihtsalt. Oleks nad võtnud uue kaadri peale, kes oleks kasvand koos selle süsteemiga, see oleks nagu olnud...ja ta püüab olla siuke, ütleme noh nii öelda ameerikalik, et siuke, et räägin siia poole ja räägin teisele poole onju (žestikuleerib paremale ja vasakule), aga Eestis see ei toimi ja ma üldse sellest ei saa ka aru, et miks need ei toimi...ma just mõtlesin, et kas see on keele taga, et see ei kõla nagu...kas või see ilmteadvustaja, et mitte ainult TV3-s, vaid ütleme ka "Reporteris", nad on nii kohatud või siuksed.

N7: Nad ei tea tegelikult, kus Skandinaavia poolsaargi asub, nii et millest me räägime.

M11: No jah, aga "AK-s" ka, ega seal ka see ütlemine ilmteadvustamine on ka, noh niikui inimene peab seisma, nii ta on kohe kuidagi siuke.

N7: Teeme uue formaadi tantsides.

N12: Ei mulle eelmine formaat meeldis rohkem küll jah. See uus on nagu jah liiga "Reporterit" ligidale küündiv.

Veel keegi, kes on näinud?

N8: Olen näinud. Sirje minuarust sobib sinna. Peabki olema TV3 uudistes. Aga jah, see on natuke selle "Reporterit" laadi.

N12: Mardisalu mulle eriti ei meeldi seal.

M11: Mardisalu meenub kohe jalgpalli kommenteerimisega. Aga positiivne minumeelst on see, et neil on mingi intervjuu nurgake seal. Kuigi ma ei ole veel näinud, et seal ükski väga asjalik inimene oleks käinud. Ma ei ole küll palju vaadanud ka, aga aga see on nagu positiivne. Selline asi võiks olla.

Mhmh. Kõik?

Ma küsiks jälle saadete kohta, et millist eesmärki nad teie arvates täidavad? Võtame jälle “AK”.

N7: Informeerida.

N12: Eelkõige jah informeerida.

N9: Jah.

N12: Meelelehotus on nagu kuidagi hästi kõrval.

M10: Mhmh.

On veel midagi lisada?

Siis “Reporter”.

N7: No “Reporter” ongi mingi siuke...

N8: Et saada rohkem vaatajaid.

N7: Kuskil keegi kuskil mingi X Mati ongi, noh mulle meeldivad X-d ja Y-d...on kuskil X külas Kapakohilas...siuke keskmine tore kuulab “Meie meest” ja talle tulebki kogu see ümbrus kätte, mis talle pakub huvi, sest ta ongi see seal, ta vaatabki seda ja tal ongi tore ja paneb teleka kinni ja läheb magama ära. Noh, ta ei tahagi teada raskeid teemasid, sest ta on oma raskest töökoormusest nii koormatud, et tal ongi vaja siukest teistsugust, teisi uudiseid.

N9: “Reporteril” on selline meelelahutuslik pool ka nagu...peale selle informeerimise, mis ei ole nii kõrgelt esindatud kui “AK-I”.

M11: Selle meelelahutuse käigus nad minumeest nagu loovad ise mingisuguseid nii öelda staare, keda tegelikult ei ole olemas, aga nad loovad neid, noh see sama, et kellegi sealt kuskilt Kapakohilast onju teevad staariks, noh nii öelda staariks...teevad tast uudise, kus tegelikku uudisväärtust võib-olla ei ole.

M8: Mhmh.

M7: Ja seda on ka vaja, sest ongi, et kõik nagu ei tahagi nii raskeid asju...

M11: Jamh.

M7: Iga päev vaadata. See on ka vajalik.

M11: Ja see lähebki tegelt sinna meelelehotuse alla.

N12: See on umbes nagu Õhtuleht.

Aga siis TV3 “Seitsmesed uudised”? Eesmärk.

N12: Mis see küsimus oli?

Millist eesmärki need uudised kannavad?

M11: See jääb jälle minu jaoks jääb sinna kahe vahele täpselt, et kas ta on siis nagu infor...ta jagab nagu informatsiooni ka, aga ta püüab nagu olla ikkagi meelelahutuslik samas. Et see jääb kuidagi sinna kahe vahele.

N12: Aga "Reporterit" puhul on see ka, et ta on ju kaks korda pikem. Ta peabki omama, täitma mingisuguseid muid funktsioone.

N7: Ta võtabki need vaatajad üle, kes juba tulevad ja vaatavad need teised uudised ära ja siis klõpsivad kanaleid.

N12: Just.

N7: Aga jah, TV3 on siuke vahepealne. Kuigi ma arvan, et ta on ikkagi rohkem reporterlik kui "AK" suunas.

N12: Jahh.

N12: Ma ei tea, kas sul selle kohta mingi küsimus või asi tuleb, aga seda ma tahan raudselt öelda, et ää reklaam üldse ei meeldi uudiste vahel. No "Reporterit" puhul ma saan aru, et nii pikk on, aga see, et TV3 uudiste vahel on reklaam, ma ei viitsi seda vaadata ja siis panengi ära.

M11: Ja seal on ka see, et seal see ülesehitus vist nii, et enne reklaami on nagu olulisemad uudised ära, pärast tulevad pehmemad uudised ja siis noh, kui sa ei viitsigi vaadata neid pehmemaid uudiseid, siis noh tuleb see reklaam ja sa tead, et midagi asjalikku enam ei tule.

Aga nüüd ma paneks teid joonistama. Et ma jagaks teid kolmeks /.../ ja siis ma paluks teil mõelda sihtrühmadele, kellele need uudistesaadet on siis mõeldud. Ja siis neid joonistada.

M12: Sihtrühma joonistada?

Jah.

Ja pärast saate oma joonistusi kirjeldada. Ja teised saavad kommenteerida.

N7: Kas ainult TV3 või uudised?.

Uudistesaadet, "AK", "Reporter" ja "Seitsmesed uudised" /.../

Nii ja siis keegi teeks otsa lahti ja räägiks, mille nad paberile joonistasid ja miks.

N7: No me võime alustada. Meil on TV3 siis ja meil on siin üks siuke keskastme juht, siuke, kellel on jalad tööst väsinud ja siis tuleb koju ja viskab oma kohvri nurka ja teeb pluusi ülemised nõobid lahti ja viskab oma roosad prillid ka ette. Ja siis on meil siin üks koduperenaine, kes on just lõpetanud “Kodu keset linna” vaatamise, pliidi eest ära tulnud, pannkooke tegemast, ja siis ta siirdub “Seitsmeseid uudiseid” vaatama.

N12: “Kodu keset linna” on pärast “Seitsmeseid uudiseid”

N8: Eile vaatas (naer).

N7: Jah. No siis ta siirdub pärast neid vaatama. Ta väga tahab samastuda.

N8: Põhimõtteliselt vaatavad TV3 uudiseid igasugused inimesed.

N7: Jah.

N8: Mehed ja naised.

On kellelgi midagi lisada? Koduperenaiste ja keskastmejuhtide juurde. Äkki näete kedagi veel TV3 uudiste vaatajatena?

N12: Noored.

M11: Aa jah, kuhu need noored siis lähevad? “Reporterile” vist.

N8: Kas “Reporter” on kõige vaadatum ka vist?

N9: On küll.

M10: Meil puuduvad aint mehed.

N9: Ei, näe!

M10: See on mingisugune vanaisa.

N9: See vanaisa on ka mees ju.

Näidake teistele ka.

M10: Jamh.

Ja rääkige. Kes ja miks?

N9: Ma ei tea, me joonistasime sellise nii öelda, see võib olla ka koduperenaine või lihtsalt naine või... selline rõõmus inimene üldiselt ja siis ta vaatab ka “Reporterile” uudiseid. Siis on siin all on kaks last, tüdruk ja poiss, sest arvatavasti kui vanem vaatab, siis vaatavad ka ta lapsed seal kuskil lähedused, võib-olla mitte nii pingsalt, aga... .

M10: Aga “Reporter” on siuke lõbus saade ka...lastele meeldib.

N7: *Smile*’d.

N9: Jah. Kõigil on naerusuud.

M10: Lõbusate inimeste saade.

N9: Ja siis meil on selline pensionäripaar. Mõlemal on siuksed prillid, nad on õnnelikud, vaatavad ka, kassiga koos. Äää aa, siis meil on koer ka...vaatab "Reporterit", sest seal on looma neid, osasid ja siis ma mõtlesin, et mis siis on, kui kodus on loomad...ja siis nad näevad neid teisi loomi ja see on päris huvitav. Sellest küljest. Et siis ma ei tea, igasuguseid inimesi.

Tahab keegi kommenteerida?

N7: Üks õllekõhuga mees on puudu.

N9: Ma ei joonistanudki kellelegi kõhte.

N7: Aa.

N8: Kriipsujukud.

N12: Pensionärid on need kõige paksemad.

N9: Vähemalt saavad kõhu täis. (joonistab pensionäridele kõhtusid)

M11: Aga sellisel juhul, kas pätid ei ole sealt puudu vä?

N7: Mina olen ühe korra...

M10: Pane nüüd vanaisale trellid ette (üldine naer).

N9: (Joonistab vanaisale trelle ette). (üldine naer)

N7: Mingi killer vanaisa.

N8: Misasi see oli?

N9: Aa, see on telekas.

N8: Aa.

N9: Koer vaatab telekat.

N8: Ongi (naer).

N7: Mina olen olnud ühe korra seltskonnas, kus ma ei teadnud, et inimene on erikoolist pärit ja kõiki "Raporti" neid kaake ja pätte ja tüüpe teadis, kes millegagi hakkama olid saanud.

Aga lähme siis ETV ja "AK" juurde.

M11: Mina alustan siit ülevalt poolt, et meil on selline juht, kes mmm...kes isegi "AK-d" vaadates ei võta lipsu eest ära ja hoiab siiski rühti. Ja...ta on nii keskastme kui ka kõrgem juht. Jaaa...jah, tema kohta vist ei oskaski enam lisada. Tubli pereisa kindlasti ja...ja

siis see, ma arvan, et nemad koos küll ei käi siin selle naisterahvaga, see on naisterahvas jah...eee tema on siis selline kunsti-ja kultuuriinimene ja noh nad võivad olla abielus siin, jumal seda teab (üldine naer)...aga kunsti-ja kultuuri inimene siis, kes, sest ETV vist on ainsana natukenegi keskendub kultuuri ja kunsti kajastamisele uudistes...vist. Ja siis selline jah üks. Tema võib-olla ei ole nii aktiivne vaataja, nii pidev jälgija.

N12: Ta on siuke poheemlane.

M11: Jah.

N12: Et noh, kui vaatan siis vaatan.

N12: Aa, kõnekas on see ka, et see härrasmees on mustvalgena, aga kunstiinimene on värviline. Nii ja siis meil on kindlasti sportlased. Jalgrattur ta on siin noh, kuna meil jalgratturid on hästi popid, siis joonistasin jalgratturi, aga üldiselt ta sümboliseerib kõiki sportlasi. Kuna "AK-s" on ainukesena spordi uudised. Ja kindlasti puht- traditsiooniliselt ka isagugused vanaemad vaatavad ja vanaisad. Jah noh, ta on ilmselt üksi siin, sest tavaliselt mehed surevad varem ära. Aga muidu ta kindlasti vaatas koos vanaisaga. Aga nüüd tal on ainult kass.

Soovib keegi midagi lisada või kommenteerida?

Ei?

Hästi, siis ma liiguks edasi küsimustega. Et millise eesti telekanali uudistesaadet te ise kõige rohkem vaatate ja miks?

M11: "AK". Informatiivsus.

N7: Sama. Kui ma kuskil külas olen, siis on tavaliselt alati "Reporter" on taustaks.

N8: Ma ei tea, ma mõtlen, et ma väga ei jälgi, aga mul käibki "Reporter" taustaks. Ma olen lõpetanud just selle "Kodus ja võõrsili" vaatamise (naer)...ja siis hakkab peale seda see ja siis ta jääbki. A põhimõtteliselt muidu TV3 ka vahepeal.

N9: Ma vaatan siis "Reporterit", sest ma ei jaksa vaadata neid tõsiste nägudega inimesi kuskil mujal...ja pealegi kella seitsmene aeg on kõige sobivam, see on tavaliselt ma kas siis söön või noh, ei tee midagi olulist, et kell üheksa ma juba tegelen ikka veel oma õppimistega või lähen trenni, olen trennis või kuskil mujal.

M10: “AK”, sellepärast, et seal tuleb kõik väga kompaktselt, väga tähtsad asjad on. Ja nüüd pärast seda sporditeemat, mulle tundub, et seal on ka väga siuke kindel struktuur ja vist isegi varem ma mäletan oli spordi osa telekavas oli isegi eraldi kirjas vist.

M11: Oli jah. Aga nüüd nad panid kokku.

M10: Noh, jah. Aga jah tollest ajas ma siis vaatan, et kui mul oli plaan vaadata spordiuudiseid, siis telekavast vaatasin, et seal on sport eraldi.

N9: Aa, oli jah.

M10: Ja paljud just, näiteks minu tutvusringkonnast, kes uudiseid ei vaata, nagu lülitusidki selleks hetkeks, kui spordiuudised olid. Praegu on see natukene ähmasem, sest nii täpselt ei ole teada, minuti pealt, mis kell spordiuudised hakkavad. Et selles mõttes on võib-olla isegi halevem. Aga paljud jah, näiteks mu vend, kes on siuke rahvussportlane nii öelda, tema vaatas.

N12: Varem ma vaatasin seda seitsmeseid uudiseid palju, või noh, mis palju, suht jah koguaeg...aga nüüd see uus formaat ei tõmba eriti küll vaatama. Ma viimsel ajal pole üldse jõudnud telekat vaadata, aga muidu jah, kas siis jah “AK-d” või TV3-e just selle kompaktsuse pärast.

Mhmh. Aga kas te ka välismaiseid kanaleid vaatate või välismaiseid uudistesaaiteid?

M11: Jah, seda küll, aga harva.

M10: Mina vaatan vist isegi rohkem kui eesti uudiseid. Just seda *Euronews*’i, sest ta tuleb iga poole tunni tagant...tuleb uudiseid. Jaa...

N12: Kui pikalt nagu siis? Lühiuudised siis?

M10: Noh jah, seitse minutit vist kestab see uudistesaaide, siis pärast tulevad igasugused muud asjad Euroopast eee...mmm teadusest, igasugused siuksed väiksed (arusaamatu), mis on ka siuksed harivad ja toredad. Jaa, ja just see, et kui ma tulen, ma ei pea ootama kella üheksani või kella seitsmeni või mis iganes. Lihtsalt vajutan ja ma tean tapselt, et kas täistunnil või siis eee pooltunnil tuleb kindlasti uudistesaaide ja ma saan vajaliku kätte.

Veel keegi?

M11: BBC-d aeg-ajalt. Aga seal on ka see, et kunagi ei tea millal, mis kell need uudised võiksid olla... ja seal nad ka tulevad, koguaeg jooksevad need ja siis...siis mind jällegi

tüütab ära see, et koguaeg jooksevad peale ja hakkavad korduma, et tund aega tagasi oli sama uudis ja... ja sama on tegelikult mingil määral siin eesti teles, et kui ma kella kuuest vaatan, siis kella üheksast, või seal poole seitsmest vaatan, siis kell üheksa on juba, mingil määral hakkab korduma ennast, kuigi see oli see, et kui nad uue formaadi tegid, nad lubasid, et nad toovad hästi palju uusi uudiseid, mida varasemas ei ole. See on tõsi, et nad toovad sisse uusi uudiseid, aga nad ei võta vanasid vähemaks. Esimeses saates, päris esimeses saates nad tegid seda.

N9: Pole midagi rääkida.

N12: CNN-s vist koguaeg jooksevad.

Vaatad sa seda?

N12: Jah, noh see ongi see, mida ma vahel vaatan... sest ta on lihtsalt nagu üks klõps ETV-st tagasi (naer).

M11: Aa, ja Eurosport ka, seda ma ka aeg-ajalt vaatan. Spordiuudiseid nagu, saab kiiresti kätte siis sealt.

M10: Minu puhul see, Euronewsi puhul on, on see veel hea, et eee...eee, noh näiteks eesti uudised on ju "AK" puhul minu arust niimoodi, et kui õhtuses saates on mingid uudised ära, siis järgmisel päeval neid enam ei ole, eks. Aga seal on küll nii, et kui on õhtuses saates, kunagi ma ei tea kell üheksa mingid uudised, siis need on järgmisel päeval ka kuskil lõunani või pärastlõunani olemas ja alles siis vahetuvad. Siis kui mingi aeg jääb vaatamata, siis ma saan järgmisel päeval ikka kõik teada.

Aga siis ma küsiks, te juba nendest teleuudiste funktsioonist rääkisite, aga ma küsisk korra veel üle, et just, et mis on see eesmärk, miks te teleuudiseid vaatate? Mis te sealt ootate?

N12: Eesti sündmusi, välissündmusi. Võimalus, et konkreetselt, ei ole vaja pikalt jahuda, et ma pean mingi tund aega "Reporterit" vaatama, et ikka jah, poole tunniga ikka saaks kõik aetud.

N7: Mhmm, sama.

M10: Ma mingil määral ootan ka objektiivsust, sest online puhul ma vahel kahtlen, kas on ikka piisavalt usaldusväärne või siuke.

M11: Jajah, sest nii kiiresti tuleb, et ei jõua seda kontrollida seda materjali.

N12: Mingil määral objektiivsust, raudselt on objektiivsust vaja.

Me liigume pärast veel selle juurde ka.

Aga ma küsiks siis niimoodi, et kui te mõtlete uudiste peale, et seal on mingid sellised üldised blokid, et on eesti uudised, on välisuudised, siis ETV-s on ka spordiuudised. Et kuivõrd on mingi see blokk teie jaoks olulisem kui teine? Milline siis ja miks?

N7: No eesti uudised, sest geograafiline lähedus ju. Ja välisuudised siis, kui toimub midagi kuskil, kui on tuttavad näiteks. Noh nagu see Jaapani värk, et mul perekonna tuttavad elavad Jaapanis. Siis vaatasin nagu rohkem.

N9: Eesti uudised.

M11: Eesti uudised jah, ja siis...

N8: Mul on ka eesti uudised ja spordiuudised...kui on...

M10: ka kultuur. Sa hakkasid midagi ütlema (N8), ma katkestasin su ära.

N8: Ei ma mõtlesin, et lihtsalt kui on mingid välisuudised, ainult need, mis on tõesti mingid suured uudised, et muidu nagu, et kuskil loomaaias mingi karu oli seal, et see nagu ei huvita eriti.

N7: Mul oli sama.

Aga kui regulaarselt te muidu teleuudiseid jälgite?

N12: Täiesti ebaregulaarselt.

M11: Mina vaata iga päev.

M10: Kas need on ainult eesti uudistest või uudistest üldse?

Sa võid need eraldi võtta, et nagu eesti uudised ja pärast veel kokku ka.

M10: Eesti uudised on, siis kui on mingid kas valimised või muud siuksed tähtsad asjad, siis natuke tihemini, nii iga päev või ülepäeva. Aga muidu kaks korda nädalas. Aga, aga rahvusvaheliselt, noh muudelt kanalitelt, iga päev.

N9: Ma vaatan siis nii nagu juhtub, a ikka mingi kolm korda nädalas ikka vaatan. Oleneb, kas mul on tegemist või mitte.

N8: Mul on sama, ma ei vaata üldse regulaarselt. Kuidas juhtub, kuidas tuju on ja kas ma viitsin vaadata. Muidu nagu rohkem sealt netist vaatan.

N7: Mul on ka sama, siis kui satun vanemate juurde, siis kui telekas on olemas, siis vaatan.

Aga kui te mõtlete ühe uudistesaaate peale, siis kui pikal ajal selle jälgite?

M11: Mina enamasti vaatan otsast lõpuni ära. Kui ma hakkank juba vaatama. Muidugi on olukordi, kus mul on ütleme lihtsalt vaja õppida või midagi muud teha ja siis ma pean nagu valima mingi aja, siis ma tavaliselt vaatan selle alguse, nii öelda olulisemad sündmused ära.

N7: Näiteks nagu need reklaamipausid, siis kui ma vaatan näiteks TV3, tuleb sinna reklaamipaus, siis ma tavaliselt lülitan ennast ringi.

N12: Mhmh, siis hakkad klõpsima ja kui leiad midagi muud, siis seda enam ei pane. Aga aga alguses nad räägivad olulisemad asjad ära... ja muidu jah, ma vaataksin kõik TV3 ära, aga see reklaam rikub kõik ära.

N8: Näiteks "Reporteris" nad nagu, või tähendab ma arvan, et on vist iga, enne nagu uudistesaaate algust on vist väike ülevaade, millest nagu hakatakse rääkima. Siis kui sealt vaatad, et midagi tarka ei tule või noh, midagi mis huvitab, siis ma vahetan kohe kanali ära. Aga kui on midagi sellist, mis nagu huvitab ka, siis jääbki taustaks mängima ja kui tuleb huvitav koht, siis ma vaatan küll.

N9: Ma tavaliselt vaatan seda "Reporterit" esimest poolt, sest peale seda esimest poolt hakkavad see horoskoop ja ilma ja siis need igasugused... noh sellised naljakad asjad, nagu juba mainiti. Et esimene pool on siis tavaliselt selline ma ei tea, tõsisem või noh, tähtsamate uudiste osa. Tavaliselt sinna lõppu jäävad sellised loomauudised ja taolised.

Et ühesõnaga vaatate midagi sellist, mis huvi pakub?

N9: Jah.

N8: Jah.

N7: Ja kui võimalus on, nii ajalisel kui ka...

N9: Jamh.

M11: Ja ajalisel sõltub see, palju mul aega on, kui on aega siis vaatan ja kui ei ole, siis ei vaata.

Siis ma küsiks seda, et kuivõrd on teleuudiste jälgimine muutunud selle ajaga kui te ei õppinud ülikoolis ja nüüd tulite ülikooli õppima?

N7: No mul on kardinaalselt, kuna mul siin telekat ei ole ja kodus oli, siis ma vaatasin iga päev, aga nüüd ei vaata.

N8: Tegelikult mul ka nagu, kui ma kodus olin, siis nagu vaadatigi uudiseid ja siis ma nagu vaatasin ka. Nüüd ma nagu jah ise eriti ei jälgi nii väga palju, muidu kodus ikka oli iga päev sel kellaajal kui uudised olid.

N9: Mul on just vastupidi, et ma kodus väga palju ei vaadanud...kuulsin alati, mis tähtsamat on vanematelt ja siis ma vaatasin ise netist neid uudiseid, aga muidu kodus väga palju ei jälginud uudiseid. Nüüd palju rohkem kui kodus.

M10: Ma pigem varem jälgisin rohkem. A see on võib-olla erialast tingituna...et ma ei tea, viskab üle võib-olla...see ajakirjandus.

M11: Eee, minul on pigem niipidi, et ma praegu vaatan rohkem kui varem. A see on jällegi erialast tingitud, et natuke nagu huvi pärast. Nagu sinul (M10), aga vastupidiselt.

M10: Mhmh.

N12: Ma ei mäleta enam. Ma ei tea, ma arvan, et ju siis ei ole midagi muutunud kardinaalselt. Võrreldes keskkooliga...ja ülikooliga.

Äkki räägiksite veel põhjustest, miks on uudiste vaatamine muutunud?

N8: Võib-olla mul sellepärast ka, et ma olen nagu...ma ei ole väga tihti kodus selle kellaajal, et teen trenni ja siis noh...kooli ajal ma ei niimoodi, pragu teen rohkem. Ja võib olla nüüd on nagu rohkem muid tegevusi kodus, et ma olen ikkagi kodus ju...mitte ma ei ole koguaeg teleka ees .

N7: Noh, ma ütlesin, et kuna mul telekat ei ole, siis ma lihtsalt ei saa vaadata uudiseid. Et...et see on ainuke peamine põhjus kah.

N9: Mul siis muutus sellepärast, et vanemad ei anna vaata enam igapäevaselt informatsiooni, et oh, mis huvitavat juhtus. Et mul oli siis niimoodi, et mul kooli ajal hakkas trenn alati selle ajal ja ma ise käisin trennis ja siis noh, vanematelt mõnikord küsisin, et noh, mis siis head ka toimub ja siis rääkisid ja kui midagi huvitavat nagu oli,

siis ma läksin ise internetist lugema. Noh praegu jah, tuleb ise kursis olla, et keegi nagu ma ütlesin ette ei ütle, et oh midagi huvitavat toimub, et torm on tulemas või..jamh.

M11: Ma ütleks veel see, et noh minu enda puhul näiteks lisaks sellele, et erialane, et nagu ka elurütmi muutus, et minu jaoks just on see kella üheksane aeg, kui ma tahan nagu teha õhtusöögi ja siis ma tavaliselt nagu saan need kaks asja ühendada...selleks ajaks ja see ongi nagu jäänud juba rütmi sisse praegu. Et varem oli õhtusöök varem ja siis ma ei saanud.

Aga ma paluks teil nüüd kirjutada natuke. /.../ Et ma paluks teil mõleda selle peale, milline on teie jaoks kvaliteetne uudistesaaide ja tunnused paberi peale kirjutada. Ja võtke nagu seda ka arvesse, et teemasid, mida kajastatakse ja siis ka formaati, et millise see uudistesaaide välja näeb. Ja ka üldiselt, milline on kvaliteetne uudistesaaide teie jaoks.

N12: Ühesõnaga minu unistuste uudistesaaide?

No võib küll nii võtta jah.

M10: Kas see peab olema selline ladus jutuke?

Ei, ei, sa võid punktidenä kirja panna. /.../

Siis võiks niimoodi teha, et keegi teist teeb otsa lahti ja teised saavad täiendada ja lisada.

N12: No ma panin kirja siis, et uudistesaaide peaks olema usaldusväärne, siis kompaktselt esitatud, tähtsamad uudised enne, eesti ja välisuudised tasakaalus, nii öelda pehmeid uudised väga vähe, kindlasti ilma reklaamipausita, siis uudisterubriigid võiksid olla piisavalt selgelt esitatud...siis sport, kultuur,ilm, piisavalt video ja-pildimaterjali, ja siis studios ei pea ringi jalutama, istuda võib ka...jaa hea diktsiooniga inimesed võiksid olla.

M11: Esimese punktina, objektiivne.

N12: Aajaa, muidugi.

M11: Aga siis, mis ma veel lisaksin, on see, et tempo võiks olla selline üsnagi kiire, et liiga kauaks ei uimerda.

N12: Ühesõnaga hästi jälgitav.

M11: Jah, jah, jah...täitsa õige, jah. Ja need reportaažid, nii öelda otselülitused näiteks on väga siuksed noh, mis annavad kuidagi seda reaalsemat tunnet.

N7: Usaldusväärst.

M11: Jah, usaldusväärst. Ja saatejuhid pigem positiivsed kui siuksed vihased ja agressiivsed. Ja et ja ei oleks, uudised ka ise ei oleks liiga nagu agressiivsed ja ründavad kellegi suunas.

N9: Ma nõustun sellega, et ää diktorid oleksid positiivsed, sest et väga raske on vaadata selliste tõsiste nägudega inimesi, kes loevad niimoodi...nagu teksti soravalt maha, niimoodi nagu ilma milletagi, nagu ise poleks kohal.

On veel midagi lisada?

N9: Ma arvan, et enamus öeldi ära. Noh, mul on samad, aga mul on lihtsalt üldisemate punktidenä.

M10: Minuarust peaks pildimaterjal olema kvaliteetne ja juba ise rääkima midagi. Mmm...ja muusika uudiste ajal peaks olema, kui ta on, siis neutraalne. Ei tohiks mõjutada seda vastuvõtmist. Aga pigem teda mitte lasta.

On veel midagi?

N7: No minu jaoks peaks uudised ka olema üks see allikas, kus me näiteks saame teada, et suur torm on tulekul, et pange aknad kinni ja üleujutus tuleb, et siukseid juhtnööre peaks ka sealt tulema, sest noh, olgem ausad siis, enamik inimesi vaatab neid teleuudiseid, just nagu vanemad inimesed, kes *online*'i näiteks ei loe pidevalt. See on üks oluline asi, mis mul siin on. Rohkem ei ole.

N8: Mul põhimõtteliselt kõik kordub...a ma olen siin pannud ka, et uudiste kestvus oleks 30-45 minutit. Ja et sümpaatsed ja huvitavad inimesed.

Sellega on siis kõik praegu jah?

N12: Ma arvan küll jah.

Aga milline eesti uudistesaaade on teie jaoks kvaliteetne ja miks?

M11: "AK".

N12: Kui nagu vaadata, siis "AK"...kõige rohkem jah.

N7: Nõustun.

Ja miks?

N7: No tal on need kriteeriumid.

M11: Jah, neil on kõige rohkem neid punkte, mis me siia kirja suutsime panna...jah.

N8: Jah. Seal ei ole siukest mõttetut jama vahepeal.

N12: Reklaamipause ei ole ja.

N9: Ma ka nõustuks sellega, et siis "AK" on nagu kvaliteetsem. A ma lihtsalt ei vaata seda.

N12: Peaks rohkem vaatama seda.

M11: Kuigi noh, selles mõttes, noh uudiste lõigud on ka teistes kanalites nagu kvaliteetsed, aga kui kogu komplektiga vaadata, siis "AK"...et seal on nagu kõik vajalik olemas.

Siis ma lähleks viimaste küsimuste juurde. Ma küsiks niimoodi siis, et kuivõrd te olete kursis sellega, et Internetist on ka võimalik teleuudiseid jälgida?

M11: Hästi.

N9: Väga hästi.

Ja kas te ise jälgite ka?

M11: Ja, sest ma elan korteris, kus me oleme näiteks viiekesi ja paratamatult tuleb aeg-ajalt seda, et keegi vaatab samal ajal teist või noh, vaatab midagi muud...ja siis ma vaatan uudiseid Internetist.

Sa vaatad siis otse?

M11: Otse jah. Järelvaatamist ma tavaliselt ei harrasta.

Keegi veel?

N7: Järgi olen vaadanud küll. Aga mitte regulaarselt. Nagu teemad, mis mulle huvi pakuvad..."AK-d", muud ei ole...aaa, siis kui "Reporteris" näiteks midagi tuttavatest või midagi siukest.

M11: Jaa, ma just tahtsingi öelda, et kui mõni tuttav on, kuulen, et oo ta oli TV3-s, siis vaatan mingid siuksed klipid järgi.

N12: Ma ei ole vist üldse.

N9: Ma olen ka teatud klippe vaadanud, mida ma olen varem maha maganud.

N8: Mul on sama moodi, aga hästi paar korda. Põhimõtteliselt ikka eriti ei vaata küll.

N7: Otse ma ennast küll sinna, kui tuleb, nagu otse saab vaadata, siis ma ennast küll ei säti sinna. See ei ole ikkagi sama mu meelest...kuidagi teistmoodi.

M10: Mina olen vaadanud ka ainult klippe järgi, siis kui Postimees *online*'s on mingi viide olemas. Seal on tavaliselt kas Rahvusringhäälingu või "Reporteri" klipid üleval.

N7: Mhmh.

Aga mis põhjusel te vaatate Internetist?

M11: See sama, et ei saa vaadata mujalt. Aga siin ma nüüd et ee see, teistmoodi on, mina nagu ei oska seda öelda, ma panen ta täisekraani peale ja käima ja minu jaoks ta toimib samamoodi. Ja...jah, lihtsalt see, et ma ei saa vaadata mujalt.

N9: Sama, et kui midagi on jäänd vahele, millest hiljem on nagu räägitud või võib-olla oled kuulnud, et sa tead, et see toimub või midagi taolist...et noh siis tuleb ikka kurssi viia ja siis vaatad neid järelklippe. Et muidu nagu tavalislt ei vaata, aga siis, kui midagi on vaatamata jäänd.

N7: Mul sama kas teiste uudiste kaudu viidatuna või siis midagi olulist või siis tuttavatest või midagi mis puudutab mind nagu.

Aga siis ma küsiks nüimodi, et kas või kuivõrd Internetist uudistesaadete vaatamine seda teleuudiste vaatamist asendab?

N7: Pigem nagu lisavõimalus. Ta minu arust ta ei asenda küll.

N9: Ma arvan ka, et lisaks.

M11: Eee, otse ta minu jaoks asendab jah, ja ta annab selle lisavõimaluse, et ma saan ka vaadata hiljem mingit asja, mis mind huvitab.

Aga kuivõrd on vajalik või oluline see võimalus, et saab uudiseid järgi vaadata? Ja miks?

N12: See annab igal juhul palju plusse juurde...või noh, sellele kanalile. Et ma saan pärast vaadata.

(vaikus)

Et kas see võimalus on teie arvates vajalik?

N12: Jaa.

N9: Jah.

M11: Jaa.

M11: Mis mind häirib näiteks selle ETV puhul on see, et seal on kõrval sellised mingid kommentaarid jooksevad ja siis...ja mingi vestlejad, seal kõik on vestlejad ja siis koguaeg midagi sõimavad seal.

Ja siis ma küsiks viimaseks, seda et kes oleks need inimesed, kes vaataks või vaatavad teie arvates Internetist uudiseid ja miks?

N12: Eks vähegi kõik, kellel on kiirem elutempo ja kes oskavad arvutit kasutada.

M11: Jah, sest minu ema näiteks ka vaatab aeg-ajalt mingeid klippe järgi.

N7: Võib-oll ongi rohkem need *online*'i kasutajad, kes sealt suunatakse sinna.

N9: Ma tooks veel ühe grupi välja, need inimesed, kes ei ole hetkel Eestis. Mul näiteks koolikaaslane vaatab ka Internetist uudiseid ja siis teinekord küsib midagi. Et noh seal välismaal nagu ei saa eesti kanaleid vaadata, siis saab vähemalt eesti uudiseid vaadata.

Veel midagi?

M10: Ma ei tea, võib-olla need tudengid, kelle pole telekat.

N7: Täanks.

Tahab keegi veel lõpetuseks midagi lisada?

N7: Ma mõtlesin selle peale, et mis see erinev on, noh, kui ma vaatan seal arvutis, siis mul on korraga lahti *Skype*, *msn*, *Facebook*, *gmail*, kõikides kohtades on mul erinevad inimesed, kes minuga korraga suhtlevad, ma ei ole nii, ma ei ole nii nagu süvenend sellesse, kui ma seal seda vaatan, aga kui ma teleka ette maha istun, siis ma ei tegele millegi muuga, ma süvenen asjasse. A siis mul on pea seitsmes kohas.

M11: A no *log out* on ju (naer)

N7: (naer) No jah *log out*, aga see on juba harjumus.

M11: Seal on ka see asi tõesti, et kui ma ise olen ka teleka ees aeg-ajalt, siis paratamatult läpakas on süles ja teed seal midagi muud onju, ja siis vaatan üle selle ekraani. Aga kui

ma teen enda arvutiga, mul mängib nii öelda teises aknas see telepilt, siis ma ei näe telepilti, sest see on nagu selle eelmise akna taga.

N7: Jamh. Et seepärast see ongi, see ei ole sama minumeelest.

Tahab keegi veel midagi üldiselt lisada? Äkki on midagi ütlemata või rääkimata?

M11: No Tallinna televisioonist me üldse ei rääkind ju (üldine naer).

N9: Seda pole vaja mainidagi.

M11: Seal on ka uudised kell pool üheksa (naer).

N12: Head küpsised on. Seda ma mainin.

Aga siis ma lõpetan. Kõik asjad on küsitud ja suur aitäh kõigile. Aitäh!